

Š U M C

GLASILO OBČINE MEŽICA
december 2014

XXXVIX. številka / XII. leto

ODVETNIŠKA PISARNA KARLA PAJNIK	2
UVOD	3
ZAČETEK NOVEGA MANDATA ŽUPANA IN CLANOV OBČINSKEGA SVETA OBČINE MEŽICA	4
SVEČANO ODKRITJE KIPA VINKA MÖDERNDORFERJA	6
VINKO MÖDERNDORFER V MEŽICI	8
BARVNA FASADA ALI KAKO NAREDIRI SLAB PRVI VTIS	11
ČESTITKE	12
OB OBČINSKEM PRAZNIKU	13
NAGOVOR ŽUPANA NA OSREDNJI PRIREDITVI V POČASTITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA OBČINE MEŽICA	14
PROGRAM GLEDALIŠKEGA ABONMAJA 2015	15
OTVORITEV RAZSTAVE IN DOŽIVLJAJSKEGA PARKA NA GLANČNIKU	16
12. BARBARIN SEJEM	17
MEDNARODNI POSVET ZDRUŽENJA RUDA	17
NAPOVEDNIK TD MEŽICA	18
PIHALNI ORKESTER RUDNIKA MEŽICA JE OSVOJIL ZLATO PRIZNANJE S POHVALO	19
ODPADKE LOČUJEMO, HKRATI LAHKO TUDI VARČUJEMO	20
EKO VRTEC	21
VRTEC MEŽICA V NOVI PREOBLEKI	22
OBISK V VRTCU KRALJ MATJAŽ	23
DAN ŠOLE	23
TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK 2014	24
»PESTRO, RAZNOLIKO, ŽIVO – V NAŠEM GOZDU JE ZANIMIVO!«	24
MEŽICA – POJEM ZA TRŽAŠKE ODBOJKARICE IN ODBOJKARJE	25
»SLOVENŠČINA, KDO BO TEBE LJUBIL«?	26
KMETICA LETA 2014	26
100 LET ČEBELARSKE DRUŽINE MEŽICA	28
15 LET DELOVANJA ŽUPNIJSKE KARITAS MEŽICA	29
MEŽICA IMA SRCE	30
10 LET DELOVANJA DRUŠTVA INVALIDOV MEŽICA	31
ŠŠ9EST	31
KOROŠKA PRAVLJIČNA BITJA ZA EN DAN ODPRLA VRATA V MAGIČNI SVET	37
MEŽIŠKI REJ	39
PGD MEŽICA: OKTOBER, MESEC POŽARNE VARNOSTI	40
DRŽAVNO PRVENSTVO V BALINANJU ZA LETO 2014	42
MARTINOV VEČER	43
POTOMKA KRALJICE TRT ZOPET RAZVESELILA S SVOJO ZLAHTNOSTJO	44
MARTINOVANJE V LJUTOMERU	44
GOVOR PREDSEDNIKA ZDRUŽENJA BORCEV ZA VREDNOTE NOB	45
17. BOŽIČNO-NOVOLET NI DIRENDAJ	46
ZNANI MEŽICAN: VSE POTI SO TLAKOVANE Z GLASBO	44
GRADIJO FRIZURE, PODIRAJO MEJE	50
MEŽIČARJI PO SVETU: JULIJA OVNIČ, AVSTRALIJA	51
PROGRAM PRIREDITEV: VESELI DECEMBER V MEŽICI 2014	52

Občanke in občane obveščamo, da se je v začetku oktobra 2014 v Mežici odprla odvetniška pisarna Karle Pajnik. Odvetniška pisarna se nahaja v prostorih Občine Mežica in je odprta vsak ponedeljek od 9. do 11. ure.

ODVETNIŠKA PISARNA

Karla Pajnik

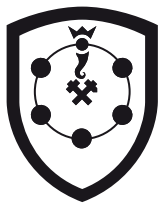
Podružnica Mežica

Trg svobode 1
2392 Mežica
t: 068 614 959

Odvetnica Karla Pajnik
Odvetnica Janja Podričnik

Sejmiška cesta 4, 2380 Slovenj Gradec
e: karla.pajnik@amis.net, op.pajnik-janja@amis.net
t: 02 88 45 406, f: 02 88 29 498

Spoštovane OBČANKE IN OBČANI,

*v prazničnem decembru nas zmeraj
znova prevzame in razveseli mistič-
na narava, odeta v belo, božično
– novoletna pravljica okrasitev,
pričakovanja in želje otrok, obisk
dobrih mož, srečanja in stiski rok ob
zaključku leta ...*

Nesebična dejanja posameznikov in društev ter prostovoljskih organizacij brišejo premnoge vsakodnevne skrbi in naša srca napolnijo s toplino in radostjo. Prostovoljci, ki svoj prosti čas posvečajo ljudem, ki so v stiski, so neprecenljivi. Prostovoljci, ki pomagajo prizadetim ob naravnih nesrečah, so nepogrešljivi. O tem in o delu v naših društvih, o solidarnosti in prireditvah pišemo v tej številki ŠUMC-a.

Kar nekaj prostora v glasilu namenjamo tudi letošnjim dobitnikom občinskih priznanj, ki s svojim vztrajnim in predanim delom puščajo neizbrisen pečat v naši občini in zunaj nje. To so stvari, ki nam dajejo moč in upanje v boljši jutri, ki nas napolnijo s pozitivno energijo in dajejo smisel življenju. Za vse, kar so dobrega storili, se jim iskreno zahvaljujemo in jim iskreno čestitamo.

V glasilu je razgrnjen tudi bogat program prireditev, ki smo vam jih pripravili ob božično-novoletnih praznikih. Prav za vsakega se bo kaj našlo, zato vas prav prisrčno vabim, da se prireditve udeležite v čim večjem številu.

Spoštovane občanke in občani, želim vam mirne praznike in srečno novo leto, polno optimizma in dobre volje. Naj nas v prihajajočem letu vodijo Pavčkove misli: Sreča ni v glavi in ne v daljavi, ne v žepu ali pod palcem zaklad. Sreča je, če se delo dobro opravi in če imaš koga rad.

Župan Občine Mežica

Dušan Krebel

NOVOLETNO VOŠČILO

Spoštovane občanke in občani!

Tudi v letu 2015 naj bo
Vaš korak odmeven,
Vaša beseda pogumna,
Vaše življenje iskrico,
ustvarjalno in polno toplih trenutkov.

Želim Vam prijetne božične praznike
in srečno novo leto.

Župan,
Dušan Krebel

ISKRENE ČESTITKE OB PRAZNIKU SAMOSTOJNOSTI IN ENOTNOSTI!

Za vse Slovence je 26. december eden
najpomembnejših dni naše zgodovine.
Na ta dan leta 1990 je namreč želja
po osamosvojitvi postala tudi udejanjena.

S ponosom praznujemo dan samostojnosti in
enotnosti!

Župan,
Dušan Krebel

ZAČETEK NOVEGA MANDATA (2014 – 2018) župana in članov občinskega sveta Občine Mežica

Prvo nedeljo v oktobru so, tako kot v preostalih 211 slovenskih občinah, tudi v Občini Mežica potekale redne lokalne volitve za župana in člane občinskega sveta.

Za mesto župana so se potegovali štirje kandidati, kandidatura za člane občinskega sveta pa je vložilo enajst neodvisnih list in političnih strank.

Na letošnji lokalnih volitvah je imelo v Občini Mežica pravico voliti 3.186 volivcev, ki so bili vpisani v volilne imenike. Skupno je glasovalo 1.817 volivcev ali 57,03% vseh volilnih upravičencev.

Posamezni kandidati za župana so prejeli naslednje število glasov:

Ime in priimek	Število glasov	%
1. Dušan Krebel	966	53,54
2. Robert Slodej	489	27,10
3. Aleš Pustoslemšek	252	13,96
4. Max-Maksimiljan Kragelnik	97	5,37

Za župana Občine Mežica je bil izvoljen **Dušan Krebel**.

Posamezne liste in politične stranke, navedene po izžrebanem vrstnem redu, so dobile naslednje število mandatov in na podlagi tega so bili v Občinski svet Občine Mežica izvoljeni naslednji kandidati:

Ime liste	Št. mandatov
1. Neodvisna lista – Maksa Kragelnika	0
2. Nova slovenija – krščanski demokrati	0
3. Slovenska demokratska stranka Miro Petek, Simona Rožej	2
4. Demokratska stranka upokojencev Slovenije Janko Plešnik	1
5. SMC – Stranka Mira Cerarja Zoran Mlakar	1
6. Robert Slodej in skupina volivcev Špela Šavc, Blaž Šušel	2
7. Aleksander Praper in skupina volivcev Aleksander Praper	1
8. Lista Kajžar za Mežico Avgust Gerdej, Ema Žagar, Uroš Vrčkovnik	3
9. Slovenska ljudska stranka Janez Praper, Lovro Vreš	2
10. Lista s srcem za Mežico Aleš Pustoslemšek	1
11. Socialni demokrati Mežica Tadej Pungartnik	1
Skupaj mandatov:	14

Župan Dušan Krebel je za dan 22. 10. 2014 že sklical konstitutivno sejo občinskega sveta, na kateri so se potrdili mandati vsem članom občinskega sveta in sprejela se je ugotovitev o nastopu mandata županu Dušanu Kreblu. Člani občinskega sveta so na tej seji imenovali

Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja (KMVVI) v sestavi:

Avgust Gerdej – predsednik, **Aleksander Praper**, **Blaž Šušel**, **Lovro Vreš** in **Miro Petek**.

Na 2. redni seji občinskega sveta dne 12. 11. 2014 je občinski svet na predlog KMVVI imenoval člane stalnih in občasnih delovnih teles občinskega sveta in nadzorni odbor, in sicer v naslednjih sestavah in z nalogami.

Odbor za gospodarske dejavnosti:

Avgust Gerdej, Janez Praper, Miro Petek, Aleksander Praper, Irma Rebula, Alojz Kosmač, Aleksander Veit in Marko Stanimirovič

Odbor obravnava vse predloge aktov in drugih odločitev iz pristojnosti občine na področju gospodarstva (malega gospodarstva in obrti, kmetijstva, gostinstva in turizma), varstva okolja in gospodarskih javnih služb, ki so svetu predlagani v sprejem, oblikuje o njih svoje mnenje in svetu poda stališče s predlogom odločitve.

Odbor za negospodarske dejavnosti:

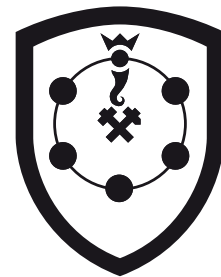
Špela Šavc, Simona Rožej, Janko Plešnik, Ema Žagar, Janez Miklavžina, Draga Mori, Metka Šipek in Marjeta Tasič

Odbor obravnava vse predloge aktov in drugih odločitev iz pristojnosti občine na področju negospodarstva in javnih služb družbenih dejavnosti, ki so svetu predlagani v sprejem, oblikuje o njih svoje mnenje in svetu poda stališče s predlogom odločitve.

Odbor za komunalne zadeve, varstvo okolja in urejanje prostora:

Blaž Šušel, Aleš Pustoslemšek, Zoran Mlakar, Uroš Vrčkovnik, Drago Dretnik, Jože Tominc, Alojz Mlinšek in Elizabeta Pušpan

Odbor obravnava vse predloge aktov in drugih odločitev iz pristojnosti občine na področju komunalno cestnih zadev, varstva okolja, planiranja, urejanja in gospodarjenja s pro-

storom in nepremičnim premoženjem občine, ki so svetu predlagani v sprejem, oblikuje o njih svoje mnenje in svetu poda stališče s predlogom odločitve.

Statutarno-pravna komisija

Lovro Vreš, Igor Gomilšek in Janja Podričnik

Statutarno-pravna komisija obravnava predlog statuta občine in poslovnika sveta in njunih sprememb oziroma dopolnitev, odlokov in drugih aktov, ki jih svet sprejema v obliki predpisov. Komisija oblikuje svoje mnenje oziroma stališče glede skladnosti obravnavanih predlogov aktov z ustavo, zakoni in statutom občine ter glede medsebojne skladnosti z drugimi veljavnimi akti občine. Komisija lahko predlaga svetu v sprejem spremembe in dopolnitve statuta občine in poslovnika sveta ter obvezno razlago določb splošnih aktov občine.

Komisija za kmetijstvo in gozdarstvo

Ema Žagar, Boris Domej, Ljudmila Podričnik, Zdenka Gostenčnik in Viktorija Hermonko

Naloge komisije za kmetijstvo in gozdarstvo so: daje mnenje k predlogu proračuna v delu, ki je namenjen kmetijstvu in gozdarstvu, predlaga ukrepe za pomoč kmetijstvu in gozdarstvu, obravnava druge zadeve, ki mu jih v obravnavo dodeli občinski svet in o njih oblikuje mnenje.

Komisija za mlade in šport

Lovro Vreš, Simona Rožej, Janko Grubelnik, Srečko Perner in Andreja Podjaveršek

Naloge komisije za mlade in šport so: daje mnenje k predlogu proračuna v delu, ki je namenjen mladim in športu, skrbi za spodbujanje razvoja športa ter pripravlja strategijo razvoja športnih dejavnosti, spremlja potrebe in zahteve mladih ob reševanju mladinske problematike, daje mnenja

in pobude o načinu razreševanja mladinske problematike občinskemu svetu ter prispeva k oblikovanju mladinske politike oziroma sodeluje pri oblikovanju tistih resorskih politik, ki zadevajo mlade.

Komisija za turizem:

Aleksander Praper, Tadej Pungartnik, Lidija Zapečnik, Miran Prošt in Darja Komar

Naloge komisije za turizem so: daje mnenje k predlogu proračuna v delu, ki je namenjen turizmu, skrbi za spodbujanje razvoja turizma ter pripravlja strategijo razvoja turistične dejavnosti, ter daje predloge namenjene promociji in večji prepoznavnosti občine, obravnava druge zadeve, ki mu jih v obravnavo dodeli občinski svet in o njih oblikuje mnenje.

Nadzorni odbor

Peter Mavrič, Davorin Mori in Vida Potočnik

Nadzorni odbor občine je najvišji organ nadzora javne porabe v občini. Nadzorni odbor ima v skladu z zakonom naslednje pristojnosti: opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine, nadzoruje namenskost in smotrnost porabe sredstev občinskega proračuna, nadzoruje finančno poslovanje uporabnikov proračunskih sredstev. Nadzorni odbor v okviru svojih pristojnosti ugotavlja zakonitost in pravilnost poslovanja občinskih organov, občinske uprave, javnih zavodov, javnih podjetij in občinskih skladov ter drugih porabnikov sredstev občinskega proračuna in pooblaščenih oseb z občinskimi javnimi sredstvi in občinskim premoženjem ter ocenjuje učinkovitost in gospodarnost porabe občinskih javnih sredstev.

Pripravil:

Blaž Šaloven, direktor OU

Svečano odkritje kipa Vinka Möderndorferja

V sredo, 3. decembra 2014, je v okviru 120-letnice rojstva učitelja, revolucionarja, narodopisca in angažiranega znanstvenika Vinka Möderndorferja v knjižnici Osnovne šole Mežica potekal simpozij – okrogla miza v čast temu velikemu človeku. Okroglo mizo z naslovom »Vinko Möderndorfer (1894 -1958)« so na pobudo njegovih vnukov, Vite Mavrič in Vinka Möderndorferja, organizirali Občina Mežica, Zgodovinsko društvo za Koroško in Koroški pokrajinski muzej, Muzej Ravne na Koroškem. Na simpoziju so sodelovali dr. Karla Oder, Vinko Skitek, dr. Jože Hudales, mag. Martina Piko – Rustja, Matija Miler in dr. Katarina Keber, ki so spregovorili o življenju in delu Vinka Möderndorferja.

Po končani okrogli mizi je pred šolo potekala krajša kulturna slovesnost ob odkritju kipa Vinku Möderndorferju. Ob tem so nekaj besed povedali: slovenski dramski igralec Peter Ternovšek, Vita Mavrič, ravnatelj Osnovne šole Mežica Janko Plešnik ter župan Občine Mežica Dušan Krebel.

Kulturni program so sooblikovali tudi Kulturno društvo Moški pevski zbor „Mežiški knapi“ pod vodstvom dirigenta Marka Kavtičnika ter Kulturno društvo Pihalni orkester Rudnika Mežica ter otroški pevski zbor Osnovne šole Mežica.

Program je povezoval Grega Podričnik.

Kip Vinka Möderndorferja sta odkrila župan Dušan Krebel in snovalec in izdelovalec kipa, priznani slovenski kipar Mirsad Begić.

V nadaljevanju sledi slavnostni govor pobudnice postavitve kipa, Vite Mavrič.

**»Dobrodošel spet nazaj,
Vinko Möderndorfer!**

Našega dedka, Vinka Möderndorferja, pravzaprav vnuki nismo poznali. Vendar je naš ded bil vseeno močno prisoten v naših življenjih. Predvsem s knjigo koroških narodnih pripovedk. Najbolj živa je vsekakor bila pripovedka o Mojci Pokrajculji, saj je najina mama, Möderndorferjeva najmlajša hči od štirih otrok, dobila po tej pripovedki ime.

Z bratom, Vincencem, Vinkom Möderndorferjem, v naši družini se to ime seli iz roda v rod, iz sinov na vnuke in celo na pravnuke, sva vso mladost, saj sva živela skupaj z babico, poslušala o tistem obdobju, ko je mlada učiteljska družina živela v Mežici.

V burnem življenju našega dedka je bila prav Mežica zelo pomemben mejnik v njegovem življenju in življenju njegove družine. Tu so živeli kratko obdobje. Tu so se mu rodili trije otroci, dve hčerki in sin, tu se je dokončno oblikovalo njegovo politično delovanje kot tudi vizija učiteljskega poklica. Bil je pedagog s kožo in kostmi. Njegovo videnje izobraževalnih procesov slovenskega naroda je bilo vizionarsko in za tiste čase izjemno moderno ter zelo pred časom. V Mežici in za Me-

žičane je pomagal zgraditi šolo. Stavbo, hišo učenosti pred katero stojimo in ki še danes dobro služi svojemu namenu. Stara modrost pravi, da mora človek v življenju, če si želi zares izpolniti svoje življenje, sve-tu *pokloniti sina*, se pravi potomca, *napi-sati knjigo, zgraditi hišo in posaditi drevo*. Naš ded je naredil vse. In to prav tukaj, v Mežici, v teh nekaj letih svojega življenja. Ustvaril si je družino, zbral je material za knjigo Kroških narodnih pripovedk, in zgradil je hišo. Ne zase. Hišo za ljudi. Šolo. In, ne nazadnje, posadil je tudi drevo. Češnje, pod katerimi danes stojimo, je posadil on.

Otrok, knjiga, hiša in drevo. To je življenje našega deda. In vse je ustvaril tukaj. V prelepi Mežiški dolini. Skupaj z njemu predragimi ljudmi, kmeti, rudarji, delavci

in njihovimi otroki. Zato ni čudno, da je Mežica v naši družini živela kot nenehna zgodba o raju. Tukaj so njegovi otroci preživel prva leta svojega otroštva. Še nedavno mi je tetka Dušana, nekaj mesecev pred svojo smrtjo, pripovedovala o podstrešju, kjer se je igrala kot otrok in kako je skozi podstrešno okno mahala drugim otrokom, ki so spodaj po cesti hodili v šolo. To se je dogajalo v sosednji ulici, kjer je živela Möderndorferjeva družina.

Hiša, v kateri je danes vrtec, še vedno stoji, in zgoraj je okno, kjer so otroci kuka-li na cesto. Najbolj zanimivo pa je bilo to, da se je spoštovani gospod Štefan Lednik, vaš someščan, spomnil, ravno tega, kako je kot otrok hodil v šolo in so Möderndorferjeve punčke mahale skozi okno in kako so jima otroci mahali nazaj. Ta zgodba se

mi zdi za življenje učitelja Möderndorferja pravzaprav nekakšna živa prisposoba vzajemne ljubezni. Tako kot je on nosil Mežico in Mežičane v svojem srcu skozi vse svoje prekratko in mnogokrat trpljenje polno življenje, tako so ga Mežičani ohranili v spominu skozi mnoga desetletja. Ljubezen, tako se zdi, je bila vzajemna. Porojena v davnih dvajsetih letih minulega stoletja in drži še danes.

Čeprav se v Mežico ni nikoli več vrnil, je spomin na šolo, na češnje pred šolo, na ljudi, na rudarje, na otroke, pestoval kot najlepši del svojega življenja vse do svoje smrti. Ljubezen do Mežice ga je držala pokonci tudi v strašnih letih vojne, italijanskega taborišča in nazadnje tudi krivičnega dvoletnega bivanja v socialističnem koncentracijskem taborišču na Golem otoku. Še več. Ljubezen do Mežice in do ljudi v teh krajih se je preselila v spomin njegovih otrok in celo njegovih vnukov. Danes, tako sem prepričana, pa celo v spomin in življenje njegovih pravnukov. Namreč, danes smo tu zbrani sami Möderndorferji. Večinoma tisti, ki jih ni nikoli videl. Njegovi vnuki in pravnuki.

Prepričana sem, da so z nami tudi vsi njegovi pokojni otroci. Teta Mira in teta Duša, partizan – stric Vinko, najina mama Mojca in seveda človek njegovega življenja, Babica Marija, ki je z njim vse življenje delila njegove uspehe in njegove rane. Vsi stojimo pred šolo, nedaleč od češenj, ki jih je posadil zato, da jih bodo otroci lahko zobali v majskih dneh.

Danes zremo v njegov v bron uliti obraz, ki ga je ustvaril akademski kipar Mirsad Begić, in z njim vpisal Mežico v zemljevid kiparske umetnosti, kako strmi v pročelje šole. Umetnik je iz pozabe življenja uspel iztrgati del osebnosti našega deda, njegov prodorni, trmasto koroški pogled, uspel je v hipno večnost brona ujeti del njegove življenjske energije, ki jo je ded pustil v vaših prelepah krajih.

Möderndorfer zre v pročelje hiše, ki jo je pomagal zgraditi, njegov pogled nam pripoveduje, da je življenje vredno živeti, če si lahko ustvarjal, če delaš za ljudi, če si trmast in vztrajen tudi takrat, kadar je vse proti tebi, in da je vredno imeti rane na srcu, če je svet zato vsaj malo boljši.

Obstaja zgodba, ki si jo tudi danes pripovedujejo starejši Mežičani. Zgodba, ki se počasi spreminja v pripovedko, ki potuje iz roda v rod ... Ko so Vinka Möderndorferja sodno preganjali, saj je angleškim lastnikom rudnika dobesedno izpulil denar za izgradnjo šole, in se je po koncu sodnega procesa, na katerem je bil oproščen, vračal v Mežico, so ga krajani za dobrodošlico pričakali ob cesti. Bila je tudi rudarska godba na pihala. Pričakali so ga kot junaka, kot svojega človeka, ki je zmagal v pravičnem boju.

In tako se tudi danes Vinko Möderndorfer vrača v Mežico. V kraj, kjer je živel kratko, vendar intenzivno življenje, v dolino, ki jo je ljubil in kateri se je razdal. V kratki večnosti naše slovenske in koroške prihodnosti bo tako izpod krošnje češenj zrl v pročelje šole in kot dobri duh čuval vse naslednje generacije ukaželjnih otrok.

Dobrodošel spet nazaj, Vinko Möderndorfer!«

Blaž Šaloven,
direktor občinske uprave

Vinko Möderndorfer v Mežici

Gotovo sem edini Mežičan (in eden redkih Slovencev), ki sem Möderndorferja osebno poznal, čeprav le kot otrok. Ko sem bil leta 1926 star štiri leta, sem prvič slišal zanj, ga nato spoznaval še vse do leta 1929, ko se je z družino iz Mežice odselil. Zato me ni presenetilo povabilo, da naj o njem in njegovem delovanju napišem nekaj besed, saj čutim to nalogo, kot Mežičan, za svojo dolžnost.

Toda, najprej nekaj besed o politično-socialnih razmerah v Mežici pred Möderndorferjevim prihodom v naš kraj, katere so se v veliki meri nadaljevale tudi po razpadu Avstro-Ogrske monarhije in ustanovitvi države SHS. Pri mežiškem rudniku se je v času pred 1. svetovno vojno, še bolj pa med njo, število delavcev zaradi potreb po

svincu zelo povečalo. Rudnik se že prej, še bolj pa med vojno, ni mogel dovolj posvečati reševanju stanovanjskih zagat svojih delavcev. Rudarske družine, mnoge s številnimi otroki, so se tiščale po okoliških kmetijah in zaselkih, v Mežici, Žerjavu in Podpeci. Prebivali so v starih, neudobnih samskih domovih ali v zasilno urejenih zgradbah, opuščenih obratih,

v kletih in nekdanjih hlevih. Na drugi strani pa so bili delavci zaradi vse slabše preskrbe s hrano že močno zrevoltirani. Še bolj pa se je zaostriло v prekratnih mesecih koncem leta 1918 in v letu 1919. Takrat je hrane še bolj primanjkovalo, nekaj tudi zato, ker so bile poprej nabave vezane na Pliberk, kmetijsko močno Podjuno in Celovec. V opisanem času pa

so bile te poti prekinjene zaradi prask med Volkswehrom in Malgajem. V drugi polovici leta 1919 pa je počilo. Najprej je nekaj delavcev iz premo govornika na Lešah oropalo na prevajškem kolodvoru vlak, ki je vozil tudi nekaj hrane. Nato so udarili mežiški knapi in izvedli kar manjšo revolucijo. Prekinili so dela v rudniku, v Mežici oropali nekaj trgovin,

Graditelji vodovoda v Mežici 1. 1926. Slikani pod vodohramom na Strždovem. Od Mežičanov so poznani naslednji: Drugi z leve Joži Vajdl, desno nad njim s prekrižanimi rokami na prsih Nantl Praper, fant spredaj s plakatom v rokah Franc Knez, skrajno desni Hermet Praper-Zagmojstrov. Drugi od leve sedi Vinko Möderndorfer, v sredini, z očali, projektant ing. Dragotin Gostinčič

popivali nekaj dni ob zaplenjeni pijači, pri tem pa vzklkali živela Jugoslavija. Te dogodke je lepo opisal Prežihov Voranc v romanu Požganica.

Razmere so se nato, že v novi državi, nekoliko umirile. Toda občutilo se je, da je politično ozračje še vedno pod vplivom preteklih dogodkov. V takem ozračju je prišel v Mežico, kot naročen, Vinko Möderndorfer. Zaposlitev na šoli mu je, kot zavednemu Slovincu, z obilico energije, očitno postajala premajhna obremenitev. Zato se je prva leta podajal s kolesom in peš po dolini od Strojne pa do najvišjih kmečkih domov visoko pod Peco in Uršljo goro. Tu je spraševal in si zapisoval spomine dedov in babic na stare čase, na govorice o Turkih, kugi, pa besede o narodnih in delovnih navadah, o vražah, škrtih in vilah, o domačem zdravilstvu in tako naprej. Toda Möderndorfer se je kmalu zbližal z rudniškimi

delavci in jih organiziral v svoji frakciji socialistov. Ko je prenehal mandat dotedanjemu vodstvu občine, ki ga je postavil še sam Malgaj, so socialisti na volitvah premočno zmagali in postavili svojega župana. S tem je bila podana osnova za začetek aktivnosti glede nove šole, vodovoda, gradnje stanovanj in podobno. Ta dejavnost je že dobro osvetljena in opisana, zato tega ne bom ponavljal. Möderndorfer ni maral družbe rudniške gospode, ki je uživala z visokimi plačami pravo blagostanje. Rudnik je namreč tedaj odkril bogata ležišča svinca, ki so mu prinašala visoke dobičke, kateri so odtekali v Anglijo. Sicer pa so bile tedaj tudi delavske plače med najvišjimi v Sloveniji, zato so se številni iz vse Slovenije trudili, da bi tukaj dobili zaposlitev. V svojem prispevku za zbornik ob 80-letnici mežiškega šolskega poslopja sem zapisal: Po maniri današnjih razmer,

ko se tako velikodušno podeljujejo razna priznanja, bi bilo pričakovati, da je tudi Möderndorfer s svojimi sodelavci prejel kakšno pohvalo za svoj trud. Toda spričo razmer pri tedanjem rudniškem vodstvu in zaradi sovraštva s strankarskimi nasprotniki, je dočakal le grdo maščevanje. V Mežici sem pretekle desetletja večkrat predlagal, da bi Möderndorferju dali kakšno priznanje, na primer, vsaj reliefno ploščo z njegovim obličjem, bodisi na poslopju šole ali na poslopju današnjega vrtca, kjer je stanoval. Vendar se to doslej ni posrečilo. Ko sem bil leta 1967 funkcionar Krajevne skupnosti Mežica, sem izdeloval elaborat novega mežiškega uličnega sistema in izbiral imena za nove ulice. Takrat sem predlagal, da se pot mimo otroškega vrtca imenuje Möderndorferjeva pot, kar je bilo sprejeto.

Še o Möderndorferju kot o osebi in njegovi družini.

Bil je postaven mož, krepkega koraka. Njegova pojava je izkazovala človeka, ki izžareva fizično in umsko energijo. Oboje mu je prišlo prav v bojih z rudniško gosposko tistih časov. Bil jim je superioren. Že leta 1921 je, komaj se je v kraju privadil, na banketu ob predstavitvi novega direktorja Georga Bargate-ja pokazal roge najetemu angleškemu govorniku, ki se je v svojem izvajanju izkazal celo z nekaj stavki v polomljeni slovenščini. Čeprav sem bil še otrok, ki še ni hodil v šolo, sem Möderndorferja občudoval spričo govoric, ki so se v kraju razširjale o njem in njegovem delovanju. Vedel sem, da drži z revnimi in ne z bogatimi. Sicer pa je v hiši, kjer je stanovala naša družina, bilo nasploh zelo živahno, saj je oče vodil več pevskih zborov, pogosto pa so bile pri nas

vaje rudniškega salonskega orkestra, v katerem je oče igral klavir. Pri tem se je veliko govorilo o majniški deklaraciji in plebiscitu, o Volkswehr, o generalu Maistru, o Malgaju in seveda tudi Möderndorferju. Sam sem te pogovore vneto vlekel na ušesa.

Po prihodu v Mežico je Möderndorfer sprva stanoval v tako imenovani Kajžerjevi bajti, onkraj Meže. Nato pa je dobil stanovanje v »učiteljski hiši«, ki je danes kot upravni del otroškega vrtca. Z ženo Maro sta imela tri otroke, fanta in dve deklici. Starejša dva, fant in deklica, malo mlajša od mene, sta navadno slonela na oknu, ki je gledalo na cesto in vzklikala ter mahala z rokami na nas, ki smo hodili mimo. Mi pa smo jima na enak način odgovarjali. Žal sta bila oba gluhonema in zato nista smela sama iz hiše. Sicer pa je vsa družina, kljub brezposelnosti in brez rednih dohodkov, vseeno skrbno in dostojno oblečena hodila na sprehode po Mežici in njeni okolici. Po očetovem odpustu iz službe, se je družina preživljala le s podporami učiteljskega združenja in drugih dobrotnikov.

Möderndorfer je do leta 1926 poučeval zadnji letnik osnovnošolcev. Njegov razred ni bil v stari šoli, ki je imela le štiri učilnice, ampak v salonu nekdanje, tedaj že rudniške hiše, gostilne Kraut, v kateri je bila spodaj trgovina – konzum delavcev, v nadstropju pa nekdanji imenitni salon. Ta prostor so pozneje uredili v dvorano društva Svoboda.

Na slikah, ki so jih posneli ob preselitvi pred staro in novo šolo z vsemi učenci in učitelji, je videti tudi Möderndorferja. Vendar se je že kmalu nato znašel v tri mesečnem zaporu v Mariboru.

Ljudi, kot je bil Vinko Möderndorfer, je danes v naši deželi zelo malo, ali pa jih ni, ljudi, ki bi si za napredek in v dobro domovine sami naprtili zahtevno delo, ali kakor so rekli

včasih: Za blagor očetnjave. Ko se danes odkriva na šolskem dvorišču spomenik Vinku Möderndorferju, je občutiti veliko zadovoljstvo, da je Mežica dala priznanje človeku, ki je storil toliko dobrega za kraj, kot nihče drug. Največ zaslug za spomenik imajo pač potomci njegove rodbine, Vita Mavrič in Vinko Möderndorfer. Zahvala pa gre tudi priznane-mu kiparju Mirsadu Begiću, ki je upodobil njegovo obličje.

Pripis

Samo po sebi se pojavlja vprašanje, kako je prišlo do priimka Möderndorfer pri povsem slovenski družini. Umestna se mi zdi skušnjava razlage, ali bolje domneve o nastanku tega priimka.

Möderndorfer je bil rojen v vasi Dole, v občini Brdo pri Šmohorju v Ziljski dolini. Tam pa je, v bližini, tudi vasica s slovenskim imenom Modrinja ves. Ponuja se razlaga, da so morda predniki te družine živeli v Modrinji vesi. To vas so nekoč pri vpisovanju fevdalnih posesti in na njih živečih družin vpisali v nemški obliki kot Möderndorf, kakor se ta vas tudi danes uradno imenuje. Z imenom vasi se je v novi nemški obliki spremenilo tudi družinsko ime iz Modrinjak v Möderndorfer. Sčasoma se je slovensko ime vse bolj pozabljal, saj je uradno veljala le nemška oblika imena kmetije in na njej živeče družine.

Omeniti pa je, da je takratno spreminjanje slovenskih imen, ni bilo posledica nasilne germanizacije. Ta se je pojavila močnejše šele v Času Bachovega absolutizma okrog leta 1860. Prej, od leta 1850 so bili okoli 10 let, koroški deželni uradni listi spisani v nemškem in v slovenskem jeziku, napr. leva stran v nemščini, desna pa v slovenščini. Uvajanje nemških imen za slovenske kraje, posestva in družine je bilo nekdanj v rokah, jezikovno, povsem neveselih pisarjev. Naj v potrditev mojih prejšnjih

navedb omenim še priimek Hornböck, nekdanjega mežiškega župnika in dekana. Zelo zavedni Janez Hornböck je bil rojen v Št. Janžu v Rožni dolini. Pri pouku verouka je večkrat povedal, kako jezen je na svoj priimek, ki da so ga nekdanj Nemci spremenili. Pravega imena pa se nihče ni več spomnil. A je gotovo izveden iz besede rog – Horn in se je morebiti glasil Roženičnik, Rogačnik, Rožen ali slično. Župnik pa je že leta 1942 podlegel mučenju v Dachavu.

Dodatek

Domneva o tem kakšno bi bilo Möderndorferjevo delovanje v Mežici, če bi se bistvena rudniška skrivnost izvedela že prej ne šele po Nemškem anšlusu leta 1938.

V Mežici se je že kar po izgubljenem plebiscitu za Koroško leta 1920 govorilo, da je bila Mežiška dolina, čeprav dežele Koroške, izločena iz plebiscitnega ozemlja, zaradi rudnika svinca, ki naj bi ga prevzeli Angleži. Avstrijci se tej nameri niso preveč upirali, ker so v tej dolini Slovenci popolnoma prevladovali. In ti bi lahko močno vplivali na drugačen plebiscitni izid.

Ta govorica, da bi mežiška dolina pripadla Jugoslaviji zaradi mežiškega svinca, se je vedno demantirala kot neosnovana. Pa vendar je morda bila ljudska govorica kar blizu resnici. Angleži so bili v politiki vedno tudi trgovci. Kjerkoli po svetu so se vpletali v razne kolobocije, vedno so imeli pri tem svoje račune. Pri teh aktivnostih so se v korist svoje države lahko tudi krepko lagali. Saj se jim ni bilo nerodno lagati slovenskim domobrancem v Vetrinju, da jih bodo prepeljali v Italijo, čeprav so jih, v zaklenjenih vagonih, predajali partizanom, kakor so se dogovorili s Titom. Angleži so po prevzemu rudnika v Mežici javno objavili, da so rudnik kupili in da imajo večinsko lastništvo. O tem dejstvu se v Jugoslaviji ni razpra-

vljalo ali o njem dvomilo. Toda leta 1938 so Nemci po zasedbi Avstrije objavili, da je večinski lastnik mežiškega rudnika še vedno Celovška družba BBU in da zato z mežiškim svincom razpolaga Nemčija in ne več Angleži. Jugoslavija je na to izjavo reagirala tako, da je rudnik postavila pod svojo prisilno upravo. Angleški ravnatelj George Bargate pa je bil odpoklican in je zapustil Mežico. Sedaj pa o povezavi te novice z Möderndorferjem. Ne da bi hotel ublažiti vlogo Bargateja v prepirih z njim, ki je od rudnika zahteval velikansko posojilo za občino Mežica, ki bi šlo za plačilo nove mežiške šole in vodovoda, bi se lahko reklo, da so te zahteve presegale Bargatejevo pravico razpolaganja s tolikšnimi sredstvi rudnika. Te zahteve je moral Bargate, prek angleških lastnikov in državnih služb, gotovo predložiti večinskemu lastniku. Ti postopki, ki so gotovo morali potekati v popolni tajnosti, pa niso mogli teči tako hitro in lahko, kakor so graditelji šole zahtevali. Vendar so se očitno Angleži in BBU kmalu sporazumeli. Saj je bilo obema stranema jasno, da se zaradi lažnive angleške objave, ne bi smela zadeva zaplesti, ko bi stvar lahko prišla v javnost in pred Jugoslovansko vlado. Status dotedanjega upravljanja rudnika je gotovo ustrezala obema stranema. Zato sta, v bistvu, popustili in Angleži so pogodbo z občino Mežica podpisali. Nazadnje pa so dolg občine sploh odpisali ter plačali vse stroške za šolo in vodovod. Vprašanje je, kako bi se stvar odvijala, če bi se laž razkrila že poprej, v časih spora z Möderndorferjem. Ali v tem primeru ne bi bilo prišlo do zaostroitev? Bi v tem primeru bi Möderndorfer imel učiteljsko službo v Mežici še naprej, ter bi lahko užival normalno družinsko življenje?

Mežica, september 2014
Štefan Lednik

BARVNA FASADA

ali kako narediti slab prvi vtis

V 51. členu Stavbnega reda za Vojvodino Kranjsko iz leta 1876 je zapisano: »Fasada (čelo, lice poslopja). Na ulice obrnjena stran poslopij (fasada) ne sme biti dobremu okusu zoprna (nasprotna). Prepovedano je hiše nabarvati preživo, da v oči bode (da je za oči škodljivo).«

Vsi poznamo trditev, da nikoli nimamo druge priložnosti za dober prvi vtis. Slednji je še kako pomemben, saj si na njegovi podlagi ustvarimo lastne interpretacije in mnenja. Tako velja tudi o podobi mesta, naselij in vasi, saj je ravno to tisto, kar naključnega obiskovalca ali turista privabi k temu, da se ustavi. Prvo mnenje o nekem kraju je odvisno predvsem od njegove podobe, urejenosti njegovih fasad, ureditve okolice, javnega prostora, šele kasneje sledi vsemu temu zgodba in vsebina za zidovi. Dobre slike o lastnikih in uporabnikih prav tako ne prikazujejo pisane ulične fasade in odpadajoči omet, oglasni panoji na pročeljih, opazne in vidne zunanje enote klimatskih naprav in predvsem kričeče barve na fasadah posameznih objektov. Barv je veliko. V računalniške programe je danes vpisanih več kot 16 milijonov njihovih tonov. Oko, eno od naravnih čudes, ki je na njih občutljivo, vseh niti ne razlikuje.

Na okolico in življenje okoli barvnih grajenih struktur imata sama pojavnost in videz fasade objekta velik psihološki vpliv, ki je lahko razviden v različnih razpoloženjskih vzorcih. Po svetu obstaja veliko priznanih teoretikov, ki se ukvarjajo s psihologijo barv. Eden večjih je dr. Anton Trstenjak, Slovenec, ki v knjigi *Psihologija barv* piše: »Človek je oblikovalec sveta po barvah. Po njih razkriva tudi svojo kulturnost in duhovnost. Ravno barva je pravni element med utesnjujočo nemirnostjo mestnega vrveža in svežim mirom neokrnjene narave.«

Žal je danes grajene strukture po Sloveniji preplaval enotni fasadni režim. Tu mislimo predvsem na izbiro materialov in oblik. V naše okolje nikakor ne sodijo pojav belih črt okoli okenskih odprtih, neprimerno oblikovani »šivani robovi«, različne poslikave na fasadah in seveda kričeče, nasičene oziroma opozorilne barve.

Premalo smo poučeni in ne zavedamo se pestrosti slovenskih

kulturnih okolij ter krajin kot edinstvenega bisera naše domovine. Vsaka pokrajina ima namreč svoje značilnosti, ki pa se, žal, izgubljajo s ponudbo na trgu. Slovenci smo očitno premalo samozavestni, da bi poudarili tisto, kar je »naše«, zato raje v našo kulturno krajino vnašamo vzorce iz drugih dežel. Menimo, da je vse, kar je tuje, boljše. Potem so tu še trgovci, ki so vzgojitelji našega okusa. Ponujajo nam sintetično in kričečo barvno pestrost, umetno pridelane materiale, ki niso zdravi ne za objekte ne za ljudi. Skupna odgovornost in občutek za »lepo« sta v našem prostoru s tem popolnoma izgubljena.

Za oblikovanje fasade ni recepta. Če želimo zanjo narediti dobro in kvalitetno zasnovo, je potrebnega precej znanja, saj moramo poznati lastnosti barv in razumeti, da jih v različnih svetlobah in umestitvah v prostor zaznavamo drugače. Barva na fasadnem ovoju nima zgolj okrasne funkcije, ampak mora biti skladna z arhitekturno zasnovo fasade in celotnega objekta. Prav zaradi tega je to delo smiselno prepustiti lokalnemu strokovnjaku – arhitektu.

Prostornina, barva in omenjena celovita rešitev fasadnega ovoja določajo zunanjo podobo stavbe, ta pa sooblikuje okolje, v katero je umeščena. Razlog, da imamo danes pri nas paleto vseh nemogočih kombinacij, je nizka stopnja zavedanja o pomenu skupnega oziroma javnega prostora.

Pri načrtovanju novogradenj oziroma prenov objektov so načeloma ljudje še nekako upoštevali določene omejitve, ki so določene s prostorskim aktom. Novogradnje sledijo tudi delu projektanta (v mislih imamo predvsem razna podjetja, gradbince in druge, premalokrat pa je to arhitekt). Kar zadeva zadnjo fazo gradnje, tj. oblikovanje fasade, so le redki, ki si priskrbijo nasvet strokovnjaka, saj za naš prostor ugotavljamo, da ljudje radi »pravico« o izbiri fasadne barve vzamejo v svoje roke. S tem dejanjem želijo dominirati v prostoru, se označiti ali pritegniti pozornost na svoj objekt. Ko fasado pobarvajo v kričeče barve, se ne zavedajo, kako zelo vplivajo na okolico. Včasih se sprašujemo, ali želijo s tem nagajati sosedu, saj je ravno on tisti, ki ima najbližji pogled na »mavrico«.

Namenoma sva v uvodu citirala člen *Stavbnega reda za Vojvodino Kranjsko* iz leta 1876, ki zapoveduje, kako naj se oblikuje in barvno reši fasadni ovoj. Tudi danes nam prostorski akti določajo omejitve glede izbire barv. V našem občinskem prostorskem načrtu (OPN) iz leta 2013 je zapisano, da ni dopustna raba signalnih/fluorescenčnih barv in da morajo biti posamezni elementi fasade, strehe in stavbnega pohištva barvno usklajeni. Predpisuje potrjeno barvno lestvico stavbnega pohištva, kritine ali barve fasade, ki je sestavni del vsakega projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja, podlag za izvedbe enostavnih in nezahtevnih objektov (garaže, ute ...), v najpogostejšem pri-

meru tudi vzdrževalnih del (to so zamenjava stavbne kritine in stavbnega pohištva, obnova ali zamenjava končnega sloja fasade oziroma njenih posameznih elementov s strani občine). Brez takšnega soglasja in upoštevanja drugih zahtev prostorskega načrta in gradbene zakonodaje je takšna gradnja nezakonita (ljudje to imenujemo z besedno zvezo »črna gradnja«).

Na tem mestu bi rada zapisala poziv Občini Mežica po posebnem strokovno pripravljenem občinskem odloku o barvnem sistemu dovoljenih ali nedovoljenih barv, in sicer z natančno določeno barvno karto, ki jo opredeljuje OPN. Kot zgled bi lahko vzeli Občino Domžale, ki je izrazito prehodna in so bili pojavi kričečih fasad množični. Leta 2011 so izdali odlok, ki je bil enotno in brez oporekanj sprejet v mestnem svetu, v katerem navajajo: »Na fasadah se dovoli uporaba svetlih barv v spektru sivih barv in v spektru različnih zemeljskih barv. Dopustni so fasadni poudarki v močnejših barvnih tonih do 25 odstotkov fasadne površine. Prepovedana je uporaba barv, ki so v prostoru izrazito moteče in neavtohtone (citronsko rumena, vijolična, živo oz. travniško zelena, živo, temno oz. turkizno modra ipd.). Barva fasade mora biti usklajena z barvo strehe, cokla in stavbnega pohištva. Poslikave fasad niso dopustne, izjeme so sakralni objekti, gasilski domovi, objekti za kulturne dejavnosti in drugi objekti simbolnih pomenov ter napisi na fasadah, ki oglašujejo dejavnost v objektu. Barva fasade mora biti v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja določena.« V omenjeni občini nad tem izvajajo tudi nadzor. Pri nas je soglasje občine sicer korak v pravo smer in omogoča bedenje nad »mavričnim terorizmom«, kot ga imenuje arhitekt Boris Matić v reviji *Mladina*. Izčiščene, lepe in skladne podobe kraja pa ne bomo doživeli, dokler ne sprejmemo jasnih pravil,

kaj je dovoljeno in kaj ne. Samo brezzobo soglasje v tem primeru ne zadostuje. Jasno postavljena barvna lestvica, iz katere investitor izbere, olajša delo tako uradnikom občine pri izdaji soglasij kot investitorjem pri odločitvi za boljši javni prostor. Iz primera Občine Domžale je razvidna absolutna dovoljena barvitost. Z odlokom pa smo tudi v Mežici omejili napadalne barve, ki dejansko vplivajo na kakovost življenja. Seveda bodo nekateri rekli, da so takšni predpisi omejevanje svobode, a njen pomen je v tem primeru pač narobe razložen in razumljen. Vsi želimo prebivati v urejeni pravni državi, ki nas s svojim pravnim redom omejuje zato, da lahko v skupnem prostoru vsi dobro in kakovostno živimo. Lastnina je sicer ustavna kategorija, vendar pa kot vsakovrstna tudi obvezuje.

Tako, kot imamo ljudje obraze in zgodbe, jih imajo tudi naše hiše oziroma objekti. Še preden spregovorimo, naredimo s svojim zunanjim videzom »prvi vtis«; tako tudi hiše s svojo podobo v tistem trenutku, ko jo zazna naše vidno polje.

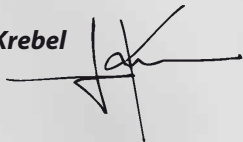
Ko spremljamo razvoj našega in okoliških krajev ter posameznikovo poseganje v naš skupni prostor, vidimo, da še nismo prepoznali za ukrepanje in vzpostavitev sozvočja in harmonije v obstoječi grajeni strukturi.

Upava, da v nas pride v zavest, da je bivalni prostor last vseh nas in da bo v prihodnje tudi barva fasadnega ovoja izbrana strokovno in na način, da bo podoba naše občine prijetna za nas in za ljudi, ki prihajajo v naš kraj. Mežičarji smo pač *fajn ladi* pa iz čudno lepe Mežice smo doma.

Mateja Kumer, mag. inž. arh.,
in **Matija Miler**, mag. inž. arh.

V imenu občanov Mežice in v svojem imenu
ISKRENE ČESTITKE VSEM STAROSTNIKOM,
NOVOROJENCEM IN NJIHOVIM STARŠEM.

župan **Dušan Krebel**

Novorojenci

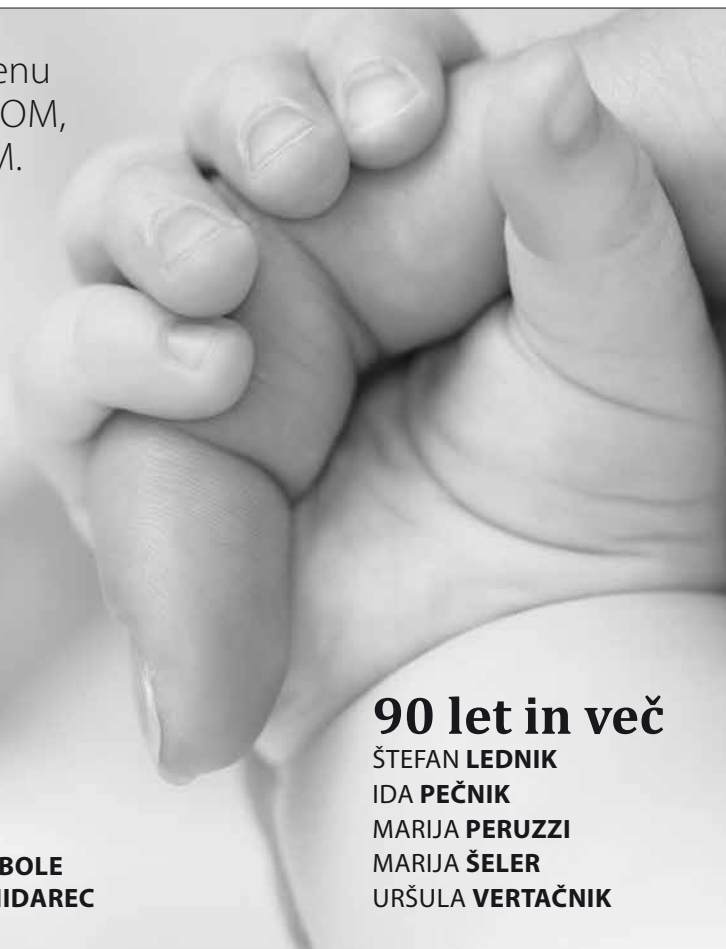
ELIN MAGDIČ
ŽAN HERMAN
ALEKSANDER PETROVIĆ
KAJA SKRUBE
ANŽE STRMČNIK
LIJA VRČKOVNIK
ANEJ MANDL

85 let

ŠTEFKA VERBOLE
TEREZIJA ŽNIDAREC

90 let in več

ŠTEFAN LEDNIK
IDA PEČNIK
MARIJA PERUZZI
MARIJA ŠELER
URŠULA VERTAČNIK

OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Godovala in proslavljala je sveta Barbara, rudarjem prav dobro poznana kot njihova zaveznica. Proslavljali smo tudi občani Mežice, saj se je na dan 4. decembra 2014 v Narodnem domu Mežica ponovno odvila občinska proslava, ki je letos imela nekoliko drugačen pridi, kot smo ga bili vajeni do sedaj.

Tema, ki je bila v ospredju, je dolga in požrtvovalna prehojena pot do uspeha, katero so morali prehoditi letošnji prejemniki občinskih priznanj s področja športa, kulture in drugih dejavnosti. Organizatorji proslave (Kaja Krel, Gregor Podričnik, Ambrož Blatnik) smo se trudili vpeljati koncept poti skozi scenografijo in grafiko, ki je z minimalističnim pristopom simbolizirala vzpone in padce, ki so bistveni del vsakega uspeha vrednega priznanja. Prav tako smo se želeli izogniti konotaciji monotonosti in preveliki formalnosti, ki se ponavadi pritičejo izvedbi proslav. Proslava je proslavljanje dosežkov in odličen trenutek za igrivost in veselje, katerega je odlično, kot silhueta za tančico na klavirju, tempiral mladi glasbeni virtuoz, Luka Krof. Kot radovedni rudarji so se nam v uvodu s himno predstavili otroci pevskega zbora osnovne šole Mežica pod vodstvom učiteljice Metke Ocepke. Za popestritev večera so se z vmesnimi glasbenimi točkami predstavili še Valerija Tominc, Dejan Dimec, Lucija Štrekelj in Grega Štehar, vsi odlični pevci in glasbeniki. Župan, gospod Dušan Krel, je po nagovoru podelil priznanja letošnjim nagrajencem. To so bili:

Perspektivna športnica Jerneja Šušel za velik športni potencial in dosežke na tekmovalnem in izobraževalnem področju karateja.

Nagrajenec za posebne dosežke na področju športa – Vladimir Ovnič za dolgoletno prostovoljno delo na področju športa.

Športnica leta: Majda Verbole za izjemne športne dosežke na področju športne panoge kegljanje.

Športnik leta: Tadej Trdina je prejel priznanje Občine Mežica za velik športni potencial in zavidljive rezultate na področju nogometa.

Mihael Abraham je prejel priznanje Občine Mežica za nesebično vseživljenjsko udejstvovanje na mnogih družbenih področjih v kraju.

MPZ Knap so prejeli priznanje Občine Mežica ob 45. obletnici delovanja ter za prispevek h kulturnemu utripu Občine Mežica.

Zlati grb Občine Mežica sta prejela **Pavel Praper** za dolgoletno delo na področju čebelarstva in **Jože Vehovec** za dolgoletno delo na področju gasilstva.

Priznanje Častni občan Občine Mežica je prejel **Oto Pustoslemšek** za življenjsko

sko delo na področju športa in bistven prispevek k prepoznavnosti kraja. Poleg občinskih priznanj sta bili podeljeni tudi priznanji Turističnega društva Mežica – sekcija Hortikultura za najlepše urejeno okolico. Za cvetoči trud sta bili nagrajeni družina Petek in družina Podričnik p.d. Podvanšek. Priznanji je podelila predsednica društva, ga. Lidija Zapečnik, ki ugotavlja, da je Mežica iz leta v leto lepše urejen kraj, za kar so zaslužne prav pridne in delovne roke občanov.

Organizatorji smo izredno veseli, da ste skupaj z nami počastili letošnji občinski praznik in z njim zaslužne nagrajence.

Za nesebično pomoč pri organizaciji proslave bi se radi zahvalili občini Mežica, komunalni Mežica, Narodnemu domu Mežica, Izobraževalnemu kulturnemu društvu mladih Perkmandelci, Evi Zapečnik, Nataliji Petrič, Mateju Podričniku, Brigiti Praprotnik, Ivanu Plazniku, Tajdi Češarek in Roku Petelinu.

Naj živi večno rudarski srečno!

Kaja Krel
Gregor Podričnik

FOTOGRAFIJE: UROSH GRABNER PHOTOGRAPHY

Nagovor župana na osrednji prireditvi v počastitev občinskega praznika Občine Mežica

UROSH GRABNER PHOTOGRAPHY

Drage občanke in občani, kot velevala dolgoletna tradicija se z mesecem decembrom prične slovesnost ob praznovanju našega občinskega praznika. Praznovanje nas je združilo tudi nocoj in zatorej lepo pozdravljeni na osrednji prireditvi v počastitev občinskega praznika Občine Mežica. Prav poseben pozdrav velja letošnjim ter dosedanjim nagrajencem Občine Mežica, častnim občanom naše občine ter gostom.

Spoštovani, ob poslušanju himne se človeku utrne misel, da ima naša Zdravljica mnogoteran pomen, je napitnica, ki pa presega zgolj intimno prijateljsko razpoloženje in v njej pesnik nagovarja ne le prijatelje, temveč vse Slovence, Slovane in kar vse narode sveta. Teme v njej so: prijateljstvo, narodoljubje, svobodoljubje, miroljubje, sožitje, strpnost in človekoljubje, ki slehernemu posamezniku na svetu zagotavljajo tudi osebno svobodo. Sporočilo tako presega čas nastanka te pesmi, saj govori o razumevanju, strpnosti in sožitju vseh narodov, dobroti ljudi in medsebojnem spoštovanju, kar je moto tudi današnje in vseh bodočih človekovih združb in hkrati edino vodilo za obstoj človeštva.

Enake vrednote pa prav gotovo veljajo tudi za manjše skupnosti in za udeležanje le-teh si vseskozi prizadevamo tudi v naši Občini Mežica.

Cenjene občanke in občani, z letošnjimi lokalnimi volitvami smo zopet skupaj obrnili list zgodovine naše lokalne skupnosti ter hkrati nastavili novega za naslednje štiriletno obdobje. Izkazali ste nam zau-

panje, za kar se vam v svojem in v imenu vseh novoizvoljenih članic in članov občinskega sveta iskreno zahvaljujem in vas vabim, da skupaj sooblikujemo še eno mandatno obdobje.

Izhodišča za naš skupni jutri, za našo prihodnost, smo pripravljali družno, poslušali želje, mnjenja in vizije ter jih poskušali združiti v dokumentu, ki nosi naslov Dolgoročni razvojni program Občine Mežica za obdobje 2013–2022. Vizije razvoja naše raznolike lokalne skupnosti ter sobivanja različnih potreb in interesov znotraj nje so nenehni izziv in predmet razprave, prilagajanja in kompromisov. A to je ravno tisto, kar daje življenje in delovno energijo naši Občini Mežica.

Posamezniki ter interesne skupine, ki tvorijo ideje, dajejo pobude in aktivno sodelujejo pri njihovi realizaciji. V tem je prednost in drugačnost lokalne skupnosti pred nacionalno politiko in strategijo. Slišen in slišan mora biti sleherni glas. Za nami je pestro investicijsko obdobje, ki smo ga v sliki in besedi zajeli v jesenski izdaji občinskega glasila ŠUMC kot skupni dokument o delovanju občine v minulem obdobju. Še zdaleč pa ti kratki opisi ne zajamejo vsega vloženega truda, dogovorov, strateških priprav projektov, iskanja rešitev, natančnih finančnih planov in prav tako ne zmorejo prikazati veselja in ponosa vseh nas, spoštovane in spoštovani, ob novih pridobitvah.

Zahvaljujem se vsem vam, ki ste pri tem sodelovali; občinskim svetnikom za podporo pri pomembnih odločitvah, sodelav-

cem občinske uprave za opravljeno delo, vsem aktivistom v društvih in številnim posameznikom ter vsem občanom za vašo strpnost. Hkrati vas vabim k sodelovanju, da skupaj soustvarjamo tudi našo prihodnost, ponosni na svojo identiteto, zavezani tradiciji, zavedajoč se naravnih danosti, bogastva v raznolikosti.

Spoštovani, danes bomo podelili priznanja posameznikom in društvom za delo in dosežke na različnih področjih. Prejemnikom priznanj iskreno čestitam in se zahvaljujem, ker s svojim delom in dosežki bogatite naše življenje, čas in prostor. Vaše znanje, delo in dosežki so izjemnega pomena za blaginjo, razvoj, prihodnost in ugled Občine Mežica. Priznanja so izraz naše hvaležnosti in spoštovanja, vam in vsem nam pa naj bodo spodbuda za delo tudi v naprej.

Mesec december je prav gotovo čaroben mesec in poln pričakovanj, pri nas v Mežici pa še posebej pisan s številnimi prireditvami v okviru občinskega praznika ter v nadaljevanju z božično-novoletnimi prireditvami, ki bodo popestrile zimske večere in na katerih se bo našlo za vsakega nekaj. Zatorej že danes prisrčno povabljeni.

Spoštovane občanke in občani, ob današnjem prazniku vam iskreno čestitam in vam želim vse dobro, naj bodo prihajajoči prazniki srečni in polni toplote, novo leto pa naj vam prinese novih upov in moči ter naj izpolni naša pričakovanja. Srečno, Mežica!

Župan,
Dušan Krebel

Info@narodnidommezica.si
www.narodnidommezica.si

ND narodni dom
mezica

20 let Gledališki abonma 15

Cene vstopnic

65 € v enem obroku. Cena predstave za izven je 17 €
60 € za upokojene, dijake in študente
55 € za sedež na balkonu

Ponujamo vam tudi možnost obročnega odplačevanja

Ugodnosti abonmaja

Nižja cena vstopnic, stalni sedež, obveščanje o predstavah
in prejemanje programa prireditev

januar *komedija*

PREVARE

*Avtor: Jera Ivanc
Režiser: Jaka Ivanc
Igrajo: Gaber Trč, Uroš Smolej,
Jurij Drevenšek k.g., Viktorija Benčič Emeršič,
Nika Rozman k.g., Domen Valič, Jan Sever,
Marko Petrušič/Davor Herceg*

februar *komedija*

**BORIS, MILENA,
RADKO**

*Avtor in režija: Dušan Jovanović
Igrajo: Milena Zupančič, Boris Cavazza, Radko Polič, Alojz Svetec,
Nina Valič*

marec *drama*

PRIJATELJI

*Režija: Mateja Kolečnik
Igrajo: Gregor Bakovič, Vanja Plut,
Tadej Pidek, Katja Levstik / Andrej
Mantigaj, Iva Bari, Silva Čušin, Uroš
Fürst, Klemen Stokanja, Sasa Mihelič,
Maja Derganc, Iva Babič, Vojko Zidar*

april *drama*

**JOHN GABRIEL
BORKMAN**

*Režija: Mateja Kolečnik
Igrajo: Igor Samobor, Ksenija Mišič,
Viktor Meglič, Nataša Matjašec Bosker,
Maja Zilavec, Vlado Novak, Eva Kraš,
Mateja Pucko*

maj *burkaška moraliteta*

SLJEHERNIK

*Režija: Vito Toufer
Igrajo: Iztok Mlakar, Marjeta
Stanič, Rok Motek, Teja Glazar,
Igor Stanič, Ajda Toman /
Tjaša Hrovat, Iva Barišič,
Radoš Balkina, David Trebilan,
David Sulgič, Roman Kobal*

OTVORITEV RAZSTAVE IN DOŽIVLJAJSKEGA PARKA NA GLANČNIKU

Na praznik sv. Barbara smo v Podzemlju Pece, v infocentru Geoparka Karavanke, otvorili razstavo »Tako je bilo pred 20. leti« in doživljajski park.

Rudnik svinca in cinka Mežica je eden zadnjih rudnikov, ki je konec dvajsetega stoletja v Evropi še obratoval. V Mežiških rudnikih so svinčevo – cinkovo rudo pridobivali na eksploatacijskem prostoru velikem okrog 64 km². Rovi in odkopi so bili od globine 268 m in skoraj do vrha Pece, na višini 2040 m. Poleg odkopavanja in raziskovanja so v separaciji v Žerjavu rudo predelali tudi v svinčev in cinkov koncentrat, v topilnici pa so iz koncentrata pridobivali svinec. Ob separaciji in topilnici v Žerjavu so rastle tudi številni predelovalni obrati, ki obratujejo še danes (tovarna akumulatorskih baterij – TAB d. d., MPI reciklaža, ...).

Leta 1988 je Republika Slovenija sprejela odločitev, da se Rudnik svinca in cinka Mežica zapre, in pričelo se je njegovo postopno zapiranje. V tem procesu je bila pomembna prelomnica leto 1994, ko smo prenehali s proizvodnjo rude, kakor tudi s pridobivanjem koncentratov v separaciji v Žerjavu. Zadnji vozički so bili iz rudnika pripeljani oktobra 1994. 22. decembra istega leta smo izklopili črpalke in pričelo se je potapljanje spodnjega dela rudnika. Voda je spodnje dele rudnika zalila v pičlih treh mesecih in dosegla koto +417 m, nivo vodnega rova, od koder še danes

prosto odteka in izteka na površino v Prevaljah.

O dogajanjih v letu 1994 pričajo fotografski zapisi Mihaela Pungartnika in Rada Vončine, ki sta v fotografske objektivne ujela še zadnje ure dela rudarjev, rudarsko opremo na mestih, kjer je delala še nazadnje, ter zadnje dni pred potopitvijo rudnika na koti +300 m.n.v.. Razstavo smo pripravili v sodelovanju s Tomom Jeseničnikom in Andrejem Knezom.

Po ustavitvi proizvodnje se je začel spreminjati tudi Glančnik, kot najpomembnejši center rudarskih obratov na površini, v drugi polovici 20. stoletja. Rudniški vlak je prenehal voziti čez tunel, saj rudarji niso več hoteli do kopalnic na Glančniku. Številne stavbe, ki so služile rudarjem so bile porušene, na njihovih mestih pa so začeli rasti novi obrati. Pomemben del objektov na levem bregu smo ohranili in jih obdržali pri življenju za nove namene, predvsem pa smo ohranili bogato kulturno, tehnično in naravno dediščino rudnika Mežica.

Danes je turistični rudnik in muzej vedno bolj obiskana turistična točka, obiskovalci prihajajo od blizu in daleč. Zato vseskozi

širimo našo ponudbo in dodajamo nove vsebine. Okolico smo uredili v svojevrsten **doživljajski park**, ki smo mu dodali vsebine o našem okolju iz časov, ko so tu v morju nastajale kamnine mežiških rudnikov in so tu živela povsem drugačna živa bitja kot danes. Verjetno niste vedeli, da so v mežiškem rudniku našli vretence ihtiozavra rodu *Shonisaurus*, ki so ga odkopali rudarji v mežiškem rudniku v prvi polovici 20. stoletja. Ime ihtiozaver pomeni ribji plazilec, saj je bil popolnoma prilagojen življenju v morju. Največji primerki so bili dolgi več kot 15 metrov. Na veliki poslikavi akademske slikarke Barbare Jurkovšek pa smo ponazorili triasno kopno okolje, ki je bilo severno od nas. Strokovno pa sta mojstrovino podkrepila znana slovenska strokovnjaka – paleontologa, dr. Tea Kolar – Jurkovšek in dr. Bogdan Jurkovšek.

V našem muzeju imamo tudi primerek vretenca, ki je v lasti družine Ocepek iz Mežice.

V doživljajskem parku je tudi svojevrsten labirint, kjer lahko poiščete odgovor na to, kdo je bil Kralj Matjaž. Preberete lahko številne pripovedke o njem, ki so ohranjene v ljudskem izročilu, in si ogledate ilustracije znanih slovenskih ilustratorjev.

Vabimo vas na ogled.

mag. Suzana Fajmut Štruel

FOTOGRAFIJE: TOMO JESENIČNIK

12. BARBARIN SEJEM

V soboto, 6. decembra 2014, je v središču mesta potekal tradicionalni, to leto že 12., Barbarin sejem. Slednjega vsako leto, v spomin na 350-letnico rudarjenja v zgornji Mežiški dolini in v počastitev sv. Barbare – zavetnice rudarjev, pripravi Turistično društvo Mežica, v sodelovanju z Občino Mežica in Komunalo Mežica.

Vreme tokrat organizatorjem ni bilo najbolj naklonjeno, vseeno pa se je sejma udeležilo lepo število obiskovalcev. Na stojnicah in v hiškah je bilo moč najti veliko izdelkov, vse od kulinarčnih dobrot, pletenin, adventnega okrasja, ročnih izdelkov in nakita, tako, da se je za vsakega obiskovalca našlo nekaj, tudi za najmlajše.

Kot vsako leto je tudi tokrat potekal kulturni program. Z uvodnim pozdravom sta ga pričela Lidija Zapečnik, predsednica TD Mežica, in Dušan Krebel, župan Občine Mežica. Kulturni program so ponovno popestrili člani kulturnega društva Moški pevski zbor mežiški knapi, ki negujejo tradicijo prepevanja rudarskih pesmi in letos praznujejo kar 45. obletnico delovanja. V okviru kulturnega programa je bil ponovno izveden skok čez kožo, star ritual sprejemanja novincev v rudarski stan. Tokrat so čez kožo skočili Lidija Zapečnik, predsednica TD Mežica, Peter Podričnik, predsednik Pihalnega orkestra rudnika Mežica, Mirko Tomec, član nedavno ustanovljenega Folklornega društva PUŠLC Mežica, Aleš Moličnik in Janže Mori iz moškega pevskega zbora Mežiški knapi, Dušan Štriker, dirigent Pihalnega orkestra rudnika Mežica ter Milka Podričnik, kmetica leta 2014. Uvod v skok čez kožo so naznanili zvoki fanfar Pihalnega orkestra rudnika Mežica.

Pri izvedbi kulturnega programa so sodelovali tudi Folklorno društvo Pušlc Mežica ter gledališka skupina Katrce iz Osnovne šole Mežica.

TD Mežica se ob koncu 12. Barbarinega sejma zahvaljuje vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k uspešno izpeljani prireditvi TD Mežica. Hvala Občini Mežica in vsem zaposlenim na Komunali Mežica (še posebej g. Mirku Tomcu). Posebna zahvala gre članom KD MPZ Mežiški knapi, Folklornemu društvu Pušlc, Pihalnemu orkestru rudnika Mežica in učencem Osnovne šole Mežica (gledališka skupina Katrce) za

sooblikovanje pestrega kulturnega programa. Za ozvočenje prireditve iskrena hvala Vana-gu bandu. Hvala županu občine Mežica Dušanu Kreblu za

uvodni pozdrav in hvala županiji občine Črna na Koroškem, Romani Lesjak, za vsakoletni obisk našega sejma. In ne nazadnje – hvala tudi Gostinstvu Korošč in g. Ivu Kljajiču za gostinsko ponudbo, Blažu Vačunu (Dakar bar) ter seveda vsem obiskovalcem in ponudnikom sejma, ki ste s svojo prisotnostjo popestrili prireditev.

Darja Komar

MEDNARODNI POSVET Združenja RUDA

Združenje za ohranjanje rudarske dediščine Slovenije (kratko: Združenje RUDA), s sedežem v Mežici, povezuje številna slovenska društva in posameznike, ki s svojim delovanjem skrbijo za ohranjanje in popularizacijo rudarske dediščine.

Temeljni cilj Združenja RUDE je ohraniti tovarištvo in znanje, ki so nam ga zapustili rudarji v obliki ustnega izročila ali pa s pomočjo pisnih dokumentov.

Tako smo v soboto, 25. 10. 2014, organizirali **1. Mednarodni posvet** na temo **Rudarska dediščina in turizem**. Posvet je potekal v prostorih

pivovarne Laško, ki je prevzela tudi pokroviteljstvo. Namen posveta je bil ozaveščanje javnosti o pomenu raziskovanja, ohranjanja in popularizacije rudarske dediščine za potrebe turizma. Posvet je bil zasnovan kot predstavitev dobrih in že uveljavljenih praks v Sloveniji in tujini.

Prisotne je poleg predsednika Rudarskega etnološkega društva Brezno-Huda Jama

Andreja Mavrija in predsednika Združenja RUDA Tadeja Pungartnika nagovoril tudi laški župan Franc Zdolšek. Na posvetu so spregovorili domači in tuji posamezniki.

Dr. Jože Hudales s Filozofske fakultete v Ljubljani je predstavil prispevek z naslovom *Zgodbe o premogovniku Laško in premogarijih; Dediščine rudarjev in rudarjenja in ekomuzej*. Po dr. Hudalesu je

svoje ugotovitve podala še **Mateja Slovinc**, študentka etnologije in kulturne antropologije, ki je kot ena izmed študentov opravljala terenske vaje na področju zbiranja rudarskega – etnološkega aradiva na območju občine

Laško. Uspešne zgodbe o koriščenju rudarske dediščine na področju turizma v Slovenije so predstavili **mag. Suzana Fajmut Štrucl**, direktorica Podzemlja Pece, ki je podala referat z naslovom *Dediščina mežiških rudnikov in turizem* ter **Tatjana Dizdarevič**, univ. dipl. inž. rud. in **Martina Peljhan**, univ. dipl. inž. geol. iz Idrije, ki sta spregovorili nekaj besed o vlogi in pomenu *Centra za upravljanje z dediščino živega srebra v Idriji*. Mednarodni pogled na temo posveta je podala **Sanja Cvjetko Jerković**, po rodu iz hrvaškega Labina, kjer sodeluje pri obnovi tamkajšnjih rudniških objektov. Prisotnim je predstavila nekaj misli na temo *Kako vključiti industrijsko zapuščino oz. dediščino v kulturni turizem*. Vsi pred-

vatelji na posvetu so prišli do istega zaključka, to je, da trženje rudarske dediščine v obliki muzejskih zbirk ne zadošča in da je treba nujno zagotoviti in ponuditi še dodatne turistične dejavnosti v zvezi z rudarsko dediščino. Posvet je bil dobro obiskan, udeležili so se ga tudi predstavniki vodstva in predstavniki delavcev RTH. Po zaključku posveta so si udeleženci ogledali še rudarski del zbirke v laškem muzeju, ki so ga v opuščnem

zaklonišču blizu muzeja uredili člani Rudarskega etnološkega društva Brezno – Huda jama.

Poleg 1. mednarodnega posveta smo v zaključku letošnjega leta uspeli izdati že 3. številko revije RUDA. Revija je kot vsakič izšla ob godu sv. Barbare, osrednji temi letošnje izdaje pa sta štrajki skozi zgodovino in rudarska dediščina.

Primož Frajle in Darja Komar

N A P O V E D N I K

Turistično društvo Mežica v sodelovanju s **Podzemljem Pece**, d. o. o., obvešča obiskovalce, da je prvi koncert **Vlada Kreslina** v Turističnem rudniku Mežica razprodan in da bo zaradi velikega zanimanja izveden še tradicionalni predbožični koncert, prav tako v rudniku, in sicer v nedeljo, 21. 12. 2014. Ponovno bo nastopil Vlado Kreslin. **Na koncert vas odpeljemo z rudarskim vlakom ob 17.30.**

VSE DODATNE INFORMACIJE DOBITE NA TELEFONSKI ŠTEVILKI **02 87 00 180**. Prodaja vstopnic: Podzemlje Pece, d. o. o., od torka do nedelje od 9. do 15. ure.

V decembru pa vas Turistično društvo Mežica vljudno vabi še na **tradicionalno uprizoritev živih jasic**, ki bo 25. 12. 2014 ob 16.30 pred Narodnim domom v Mežici.

Veselimo se prazničnega druženja z vami!

Vaše Turistično društvo Mežica

PIHALNI ORKESTER RUDNIKA MEŽICA je osvojil zlato priznanje s pohvalo

Pihalni orkester Rudnika Mežica se je 8. novembra udeležil 19. tekmovanja godb v zabavnem programu za pokal Vinka Štrucla v Ormožu. Tekmovanje se je pričelo v dopoldanskem času s skupnim igranjem treh koračnic. rudarske dediščine.

Tekmovanje je potekalo v treh kategorijah. V prvi kategoriji so tekmovali orkestri do vključno 34 članov. To so bili orkestri Sveti Jurij ob Ščavnici in Kulturno društvo Pihalni orkester

Tržič. V drugi kategoriji so tekmovali orkestri, ki so imeli od 35 do vključno 40 članov. V tej kategoriji so tekmovali Kulturno društvo Pihalni orkester Izola, Rudarska godba

Hrastnik, Pihalni orkester Ormož, Pihalni orkester Kočevje – 1927, KD Ivana Kaučiča Ljutomer – Pihalni orkester in Pihalni orkester Markovci. V najvišji, tretji, kategoriji pa so tekmovali orkestri, ki so imeli 41 članov in več. Tukaj pa so tekmovali Kulturno društvo Godba Domžale, Pihalni orkester Lesce, Laška pihalna godba, KD Pihalni orkester Ptuj in Pihalni orkester Rudnika Mežica. Mežiška godba je tekmo-

vala s tremi skladbami in sicer s koračnico Vinka Štrucla Viška koračnica, Slovenian folk song prir. Ford Ralph in s skladbo Latin Gold! (Tequila, Oye Como Va, La Bamba) prir. Paul Lavender. Pihalni orkester Rudnika Mežica je s temi skladbi prepričal strokovno komisijo in osvojil **zlato priznanje s pohvalo**.

Saša Voler,
tajnica KD PORM

ODPADKE LOČUJEMO, hkrati lahko tudi varčujemo

Tudi v Mežiški dolini in občini Mežica so problemi glede ločevanja odpadkov in čeprav je JKP Log dobro poskrbel za vso potrebno infrastrukturo, da bi lahko občani vestno in dosledno ločevali odpadke tako doma kot na ekoloških otokih, se to ne dogaja vedno in povsod.

1. V sodobnih obratih Koceroda, kjer je znotraj ograje tudi lepo urejena okolica, reciklirajo že skoraj 80 odstotkov odpadkov, 20 odstotkov jih odložijo na komunalnih deponijah.
2. Mag. Ivan Plevnik, direktor družbe Kocerod
3. Štefan Šumah, direktor JKP Log

◀ »Prej ali slej prišlo tudi do diferenciacije cen med občinami in takrat bodo na boljšem občani tistih občin, kjer bo ločevanje odpadkov uspešnejše.«

Največ problemov je pri ločenem zbiranju odpadkov, saj občani ne upoštevajo navodil in tako prihaja do velikih težav v družbi Kocerod, skupnem podjetju vseh koroških občin, ki se ukvarja s predelavo komunalnih odpadkov. Nedavno so bile v medijih velike razprave okrog primera v Ljubljani, ko so inšpektorji v zabojniku za smeti našli kuverto z naslovom in lastnika kuverte oglobili za 800 evrov, saj je bil to za inšpektorje zadosten dokaz, da meščan odpadkov ni ločeval, kot mu narekuje odlok. Epilog še ni znan, dejstvo pa je, da so komunalni inšpektorji na delu in so glede (ne)ločevanja odpadkov že začeli pisati kazni tudi na Koroškem.

»Ni naš namen kaznovati.«

Štefan Šumah, direktor JKP Log, pravi, da večina prebivalcev občine Mežice in tudi drugih občin v Mežiški dolini zgledno ločuje odpadke, problemi pa lahko nastanejo pri večstanovanjskih objektih, kjer že en sam

▶ »V Kocerodu dnevno predelamo 70 ton odpadkov, ki se zberejo v koroški regiji, kar pomeni okoli 80 dekagramov na prebivalca Koroške na dan.«

stanovalec lahko uniči prizadevanja vseh ostalih. Največ problemov je v blokovskih naseljih in na ekoloških otokih, kjer pa v zadnjih časih nadzorujejo odlaganje tudi z mobilnimi kamerami. Obstajajo primeri, ko so kamere ujele posameznike, ki so v zabojnike metali odpadke, ki tja ne sodijo. Pri JKP Log odkrijejo veliko kršiteljev in jih tudi prijavijo pristojnemu medobčinskemu inšpektoratu, vendar Štefan Šumah pravi: »Ni naš namen kaznovati. Z doslednim ločevanjem bomo varovali naravo, dosegali večji odstotek reciklaže, v Kocerodu bo manj okvar na strojih in posledično bo to pripeljalo k temu, da stroški zbiranja in predelave odpadkov ne bodo tako visoki in se bo to poznalo tudi pri položnicah. Opozoriti pa je treba, da bo prej ali slej prišlo tudi do diferenciacije cen med občinami in takrat bodo na boljšem občani tistih občin, kjer bo ločevanje odpadkov uspešnejše. Zaradi neločevanja odpadkov nato nastanejo problemi v Kocerodu, kjer nastajajo okvare, te

stanejo, in na koncu se vse to lahko pozna tudi pri višini položnice, ki jo plačujemo.« Sicer pa je projekt Kocerod na Koroškem dobro zaživel in čakamo le še na okoljevarstveno dovoljenje, da bo mogoče odlagati odpadke na odlagališču Zmes. Poleg tega sodobnega odlagališča, kjer so težave zaradi birokratov na državni ravni, smo v Mislinjski Dobravi dobili sodobno infrastrukturo, to je sortirnico, kompostarno, objekt mehansko biološke predelave in objekt za demontažo kosovnih odpadkov. Še tri leta nazaj smo na vseh koroških odlagališčih odpadkov odložili skoraj 90 odstotkov zbranih odpadkov, danes jih odlagamo že manj kot 20 odstotkov. To je velik uspeh, ki ga lahko še izboljšamo. Toda obstajajo tudi težave.

Mag. Ivan Plevnik, direktor družbe Kocerod, pravi, da v tej družbi v Mislinjski Dobravi dnevno predelajo 70 ton odpadkov, ki se zberejo v koroški regiji, kar pomeni okoli 80 dekagramov na prebivalca Koroške na dan. Najbolj zaželeni so suhi odpadki, ki so primerni za recikliranje. Tudi v občini Mežica lahko občani z večjo zavestjo in odgovornostjo do čistega okolja – in konec koncev tudi do družinskega proračuna – naredimo še veliko. To pa ne pomeni, da v zadnjih letih ni bilo napredka.

V Kocerodu delajo natančne analize in vsak Korošec na leto ustvari okoli 315 kilogramov odpadkov, s predhodnim ločenim zbiranjem ter nadaljnjo obdelavo suhih, mokrih, bioloških in kosovnih odpadkov v različnih proizvodnih objektih Koceroda uspejo večino teh odpadkov tako ločiti, da za odlaganje na komunalnih deponijah ostane samo še 43 kilogramov na prebivalca na leto oziroma manj kot 15 odstotkov. To je dober rezultat, vendar ga je mogoče izboljšati.

Iz Mežiške doline najmanj ločenih odpadkov

Mag. Ivan Plevnik pa tudi opozarja, da iz občin Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežica in Črna na Koroškem prihaja v predelavo najmanj ločenih odpadkov. V Dravski in Mislinjski dolini so pri tem veliko bolj dosledni. Plevnik dodaja, da bi z malo truda lahko na letni ravni povečali količino ločeno zbranih odpadkov za tretjino, in če bomo hoteli slediti evropskim smernicam, bomo to tudi morali narediti. Nedosledno je ločevanje odpadkov v gospodinjstvih in občani bi se morali zavedati, da je treba doma ločevati odpadke na najmanj tri kategorije: suhe,

mokre in biološke odpadke. Žal pa se med odpadki znajdejo tudi veliki kosi železa, ki v Kocerodu poškodujejo drage naprave in škode se merijo v več tisoč evroih.

Štefan Šumah pravi, da njihovo podjetje v vseh štirih občinah Mežiške doline letno zbere več kot 6300 ton odpadkov, na področju zbiranja in odvoza odpadkov dela 21 delavcev, za to področje imajo stalno v obratovanju šest smetarskih vozil ter eno vozilo za kontejnerski odvoz. Njihovi delavci delajo v vsakem vremenu in si res zaslužijo spoštovanje. Šumah ponovno poudarja, da mora biti kaznovanje za nedosledno ločevanje skrajni ukrep, bolj kot to je potrebno vplivati na zavest ljudi in spoznanje, da nemarno ravnanje pri odlaganju odpadkov, pomeni višjo ceno in, seveda, večje obremenjevanje okolja, v katerem živimo. Tudi prijazno opozorilo tistim v naši soseščini, ki so nemarni in ne ločujejo odpadkov, bo velikokrat zaleglo. In kar je prav tako pomembno: več, kot bomo zbrali odpadkov in bodo namenjeni reciklaži in ponovni uporabi, več bo novih delovnih mest na področju gospodarjenja z odpadki tudi na Koroškem.

M. P.

EKO VRTEC

**SE V VRTCU GOVORI,
DA LOČUJEMO SMETI ...**

V vrtcu Mežica že peto leto sodelujemo v projektu Ekošola. Ekošola je šola za življenje in je mednarodno uveljavljen program celostne okoljske vzgoje in izobraževanja, namenjen spodbujanju in večanju ozaveščenosti o trajnostnem razvoju med otroki.

Ekošola bogati čustvene vezi otrok in mladih z naravo. Uči jih spoštovati drugačnost in ceniti naravne dobrine. Otrokom in vzgojiteljem daje priložnost, da znanje, ki ga pridobijo pri vzgojnem procesu, uporabijo v vsakdanjem življenju ter da skrb za okolje in naravo postane del življenja. In eko je res postal naš način življenja.

Prilagajamo se regijskemu načinu ločevanja na suho in mokro, bio odpadke, zbiramo zamaške in papir, pri čemer nam nesebično pomagata tudi vi, krajani občine Mežica. Ob tej priložnosti se vam

zahvaljujemo in vas prosimo, da nam še naprej pomagata polniti kontejner s papirjem, ki stoji pri šoli, koši z zamaški na naših hodnikih pa so tudi radi polni. V letošnjem šolskem letu smo v našem vrtcu v okviru Ekošole prijavi pet projektov: Skrivnosti našega gozda, Odpadki, Voda, Zdrav življenjski slog: tradicionalni slovenski zajtrk ter Likovni natečaj: prednovoletni čas. Ob vsem tem pa najdemo čas tudi za naš zeliščni vrt, ki je vsako leto večji in bolj raznolik. Letos nam je g. Drago Dretnik podaril in skupaj z otroki posadil tudi dve jablani, za katere upamo, da bosta obilno obrodili in napolnili naše želodčke.

Kar nekaj aktivnosti naših projektov projektov smo že izvedli. Skupaj z gozdarjema Janezom Kodelo in Boštjanom Hribernikom smo se podali raziskovat naš gozd, ob evropskem tednu zmanjševanja

odpadkov smo spremljali, kaj se dogaja z odpadki v našem kraju, preizkušali smo lastnosti vode, 21. novembra pa smo skupaj s čebelarjem Pavlijem Praperjem obeležili Tradicionalni slovenski zajtrk. Seveda se že uspešno pripravljamo na likovni natečaj Prednovoletni čas, na katerem si želimo, da bi bili tako uspešni kot lani, ko smo izmed vseh slovenskih vrtcev zasedli 2. mesto.

Šolsko leto pa je še dolgo in zato nas čaka še veliko izzivov, raziskovanja, preizkušanja, igre, dela, ob vsem tem pa naj nas spremlja naša eko himna:

***Se v vrtcu govori, da smo eko prav vsi!
Smo ponosni zdaj mi, smo ponosni zdaj mi, eko vrtec naj naprej živi!***

Milena Starc

VRTEC MEŽICA V NOVI PREOBLEKI

Po naključju sem v omari vrčevske pisarne odkrila izpiske iz kronike OŠ Mežice, v katerih so zapisani začetki otroškega vrtca v Mežici. Porodila sem mi je ideja, da prebrano delim z vami. Torej na kratko. O vrtcu v Mežici se je govorilo že daljne-

ga leta 1927, ko je pričel obratovati v mežiški šoli. Naslednji zapisi segajo v leto 1945, takrat je bil otroški vrtec urejen v obliki zavetišča. Otroci so dobivali hrano in bili v vrtcu ves dan. Leta 1947 se je preimenoval v DID - DOM IGRE IN DELA.

V šolskem letu 1951/52 je DID obiskovalo približno 45 otrok, zaposlene pa so bile: ena vzgojiteljica, ena pomočnica in ena čistilka. Leta 1959 pa je občinski ljudski odbor namenil sredstva za investicijo. Od izgradnje nove stavbe je vrtec vsa leta do danes nemoteno deloval v isti stavbi. Zaradi velikega števila otrok je bil leta 1972 zgrajen nov, montažni, ki je bil priključen stari, zidani stavbi, in stoji še danes. To je bil prvi montažni vrtec v Sloveniji, ki ga je izdelala tovarna Marles iz Limbuša. Novi vrtec je imel šest svetlih in sodobno opremljenih igralnic, sanitarije, umivalnice in garderobe. Kuhinja in pisarniški prostori so bili v starem vrtcu. Novi in stari vrtec sta še danes povezana s hodnikom, enaka je ostala tudi razporeditev prostorov. Do

leta 2000 so bili vrtci mežiške doline združeni v en zavod, ki je imel sedež na Ravnah na Koroškem. Leta 2000 so se po posameznih občinah razdružili. Od 1.11.2000 spada mežiški vrtec pod Osnovno šolo Mežica kot enota Vrtec Mežica. (Vir: Kronika OŠ Mežica in Vrtec Mežica 2011).

Torej, naš vrtec stoji že kar nekaj desetletij in potreben je bil temeljite obnove. Občina MEŽICA je v letu 2013 pristopila k izvedbi projekta Energetska sanacija vrtca, pri kateri se je upošteval okoljski vidik. Projekt je bil v večjem delu financiran z evropskimi sredstvi. V sklopu energetske sanacije so obnovili in izolirali fasado, zamenjali okna in vrata, namestili prezračevalne naprave, hidroizolirali temelje,

toplotno izolirali podstrešja, kleti, posodobili strojne in elektro inštalacije, namestili prezračevalne naprave in kolektorje za ogrevanje vode ... Se opravičujem naročnikom in izvajalcem, če sem mogoče kaj izpustila. Živeti na gradbišču, med delavci, projektanti, nadzorniki pomeni nenehno

prilagajanje, usklajevanje, dogovarjanje in veliko mero potrpežljivosti. A, kjer je volja, je tudi pot. S skupnimi močmi nam je uspelo.

Ves čas sanacije smo se delavci vrtca in ostali prisotni trudili, da je delo potekalo, kar se da, nemoteno, za dobro naših, vaših otrok. V imenu vseh bi se

rada zahvalila otrokom in staršem za potrpežljivost, razumevanje in naklonjenost. V oktobru 2014 so bila dela končana in vrtec je zasijal v novi podobi. Naše bivanje je sedaj kvalitetnejše, varnejše in bolj zdravo.

Barva vrtca nas spominja na Vidkovo srajčico, ki je hvaležno

grela in varovala telo dečka, ki je imel rad ljudi, živali in naravo. Prav taki smo tudi mi, majhni in veliki prebivalci te stavbe, ki trdno verjamemo, da nas bo srajčica še dolga, dolga leta grela in varovala.

Pomočnica ravnateljice v vrtcu
Tanja Bivšek

OBISK V VRTCU KRALJ MATJAŽ

Vprašali smo se: »Kje pa je tisti Kralj Matjaž?«

In poiskali odgovor: »Ja, g'r na Peci spi pa čaka.«

Pa smo bili radovedni: »Na kaj pa čaka?«

V knjigah smo izvedeli: »Da se mu bo brada sedemkrat okol' mize navila.«

Naša radovednost je bila še večja: »Kaj bo pa potem?«

»Ja zbudu se bo, sam veš t'k prajijo, da taj bojo pa drugi cajti, taj bo pa fajn, pa vsi se bojo radi meli.«

Pravijo tudi, da ima Kralj Matjaž svoj vrtec. In res ga ima!

Prijazen in lep vrtec v Črni na Koroškem. Najstarejši otroci vrtca Mežica smo se podali k njim, da spoznamo tamkajšnje otroke in vzgojiteljice, se z njimi družimo, igramo ter si ogledamo njihov nov – obnovljen vrtec. Bili smo navdušeni. Po prijetnem uvodnem pozdravu smo zapeli

pesmico in tudi otroci vrtca Kralj Matjaž so nam zapeli. Nato pa smo se družili in igrali ter raziskovali. Bilo nam je resnično lepo! Počutili smo se dobrodošle. Nasmejani in veseli smo bili vsi: mežiški otroci in vzgojiteljice ter otroci in vzgojiteljice vrtca Kralj Matjaž, ki so z nami nesebično delili igrače, vzgojiteljice pa smo si izmenjale nekaj izkušenj in lepih misli. In tako smo, bogatejši za še eno prijetno izkušnjo, odšli na ogled Črne na Koroškem. Pozdravili smo medveda, si ogledali spomenik Plečnika ter muzej na prostem.

Veselimo pa se spomladanskih dni, ko nas bodo otroci vrtca Kralj Matjaž obiskali v našem vrtcu. Zagotovo jim bo, med igro na našem dvorišču, pogled segel tam gor, gor na Peco.

Tam gor, kjer spi in čaka, čaka Kralj Matjaž.

Romana Šepul

DAN ŠOLE

26. september je za OŠ Mežica poseben dan. Na ta dan leta 1926 je bila otvoritev te mogočne in nadvse pomembne stavbe v Mežici. Z učenci prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja 26. september praznujemo kot rojstni dan naše šole. Tudi letos smo pripravili praznovanje in darila zanje. Celotno torto smo izdelali, ki so bile raznovrstne in zelo sladke, nismo pa jih pojedli, ker so bile iz papirja. Žal! Drugo leto bomo spekli pravo! Povabili smo še g. župana, g. ravnatelja, ga. namestnico ravnateljice in otroke ter

vzgojiteljice iz vrtca. Zbrali smo se pred Občino in pripravili kratek kulturni program, katerega so si lahko ogledali tudi občani in občanke Mežice. Nekaj malega smo povedali, veliko več pa peli in se zabavali. Bilo je nadvse veselo.

Upamo in si želimo, da bo naša šola še naprej zdrava, zadovoljna ter prijazna hiša za otroke, učitelje, starše in za vse, ki pridejo kdaj k nam v šolo na obisk.

Nataša Ivartnik

Tradicionalni slovenski ZAJTRK 2014

Tudi letos smo se na šoli pridružili vse-slovenskemu projektu **Tradicionalni slovenski zajtrk**.

Projekt se že četrto leto zapored izvaja z namenom, da bi izboljšali zavedanje o namenu in razlogih za **lokalno samoo-**

skrbo, domačo pridelavo in predelavo ter da se v okviru sistema javnega naročanja spodbujajo aktivnosti zagotavljanja hrane, pridelane v lokalnem okolju. Posebej se izpostavlja pomen kmetijstva in čebelarstva, hkrati pa se otroke spodbuja k pravilni in zdravi prehrani. Hrana iz lokalnega okolja je sezonsko dostopnejša, sadje in zelenjava imata več vitaminov in posledično višjo hranilno vrednost. Zaradi bližine proizvodnje se lahko uporablja manj aditivov, kot so konzervansi, barvila ipd., taka živila pa so tudi prepoznavna po bogatem in tradicionalnem okusu. V petek, 21. novembra, zjutraj so tako vsi otroci v vrtcu in šoli imeli enak obrok: **med, rženi kruh, mleko, maslo in jabolko**. Zajtrka, ki je med našimi otroci zelo

dobro sprejet, se je udeležil tudi župan Dušan Krebl.

Kasneje pa so si najmlajši otroci ogledali tudi kratko predstavitev o čebelah in medu ter kratek filmček Kranjska sivka. Spremljevalno dejavnost je pripravil mentor čebelarskega krožka, Pavel Praper. Medijsko zelo odmeven projekt je nastal na pobudo Čebelarske zveze Slovenije, v njem pa so sodelovali Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za zdravje, **Čebelarska zveza Slovenije**, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij.

Barbara Prevorčič

»PESTRO, RAZNOLIKO, ŽIVO – v našem gozdu je zanimivo!«

Šole in vrtci z območja Geoparka Karavanke že četrto leto zapored raziskujejo svojo okolico v okviru izvajanja Geo projektnega dne, tokrat z gozdno tematiko.

Tako se otroci s slovenske in avstrijske Koroške za en dan ali pa kar za vse leto prelevijo v strokovnjake z različnih področij geologije v povezavi z naravno in kulturno dediščino. Prvo leto smo ob rekah

in potokih srečevali mlade hidrologe, naslednje leto paleontologe, ki so oživili izumrle dinosavre, lani vulkanologe, ki so se povzpeli po pobočjih nekdanjega vulkana na Smrekovcu, letos pa se bodo goz-

dnim dogodivščinam naproti podali mladi gozdarji.

In kaj je Geo projektni dan? Geopark Karavanke v sodelovanju s šolami, vrtci in občinami vsako leto razpiše drugo temo s področja geologije, kateri šole in vrtce namenijo en dan ali več dni v obliki izkustvenega, eksperimentalnega učenja in raziskovanja v naravi. Partnerji projekta Geo

projektni dan jeseni organizirajo izobraževalno delavnico za vzgojitelje/-ice in učitelje/-ice, ki jo sestavlja strokovno predavanje na dano temo, predstavitev koncepta geo projektnega dne, praktični preizkusi eksperimentalnih in raziskovalnih aktivnosti ter izmenjava dobrih praks. Tako se je novembra v novem Geoparkovem info centru – Podzemlje Pece v Mežici

zbralo več kot 40 vzgojiteljic in učiteljic. Zbrane so pozdravili župan občine Mežica, Dušan Krebel, vodja projekta, Mateja Mešnjak, in direktorica novega Info centra Geoparka, mag. Suzana Fajmut Štrucl. Gorazd Mlinšek iz Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Slovenj Gradec, je predstavil

strokovne osnove gozdarstva in razkril številne zanimivosti koroških gozdov. V drugem delu izobraževanja pa so udeleženske ob pomoči vzgojiteljic in učiteljic z Osnovne šole Mežica in Železna Kapla ter sodelavk Podzemlja Pece in Zavoda RS za varstvo narave tudi same preizkušale in zbirale ideje za

izvedbo Geo projektnega dne v šolskem letu 2014/2015. Ob koncu šolskega leta šole in vrtci v besedi in sliki poročajo o svojih aktivnostih, ki so predstavljene v obliki Geo novičnika in na zaključni prireditvi v okviru Tedna Geoparka Karavanke. Prelistajte tudi lanski Geo novičnik na: www.mezica.si/index.php/geo-novicnik.

si/index.php/geo-novicnik. Nestrpno že pričakujemo, kaj vse bodo v letošnjem šolskem letu ustvarili, doživeli in odkrili otroci.

Lenka Rojs,
mag. Mojca Bedjanič in
Mateja Mešnjak
(Foto: F. Bevc)

MEŽICA – POJEM ZA TRŽAŠKE ODBOJKARICE IN ODBOJKARJE

Naj se sliši še tako čudno in nenavadno, je povsem resnično, da je kraj Mežica za velik del slovenskih odbojkaric in odbojkarjev iz Trsta pravi "magic" pojem. To je pojem, ki ne govori samo o lepoti kraja, o prijaznosti in gostoljubnosti ljudi, ampak zaobjema tudi drugačne vidike, predvsem take, ki so mladim ljudem blizu.

Mežica je pojem nečesa lepega, kraj, kjer preživiš lepe počitnice, ki so prežete z odbojko. Mežica je pojem dobrega počutja, učinkovitega in povsem realnega soočanja naših mladih ljudi z matično domovino.

Saj res! Matična domovina: za Mežičane je to nekaj naravnega, vsakdanjega, povsem logičnega. Enakega pa ne moremo trditi za naše mlade športnike, ki so se rodili in živijo izven takozvanih meja Slovenije, a govorijo prav isti jezik kot vsi Slovenci v matični domovini. Za njih "matična domovina" ni tako logičen in samo po sebi razumljiv pojem, kot bi si kdo mislil.

Vse naše odbojkarice in odbojkarji obiskujejo slovensko šolo, odbojko igrajo v slovenskih klubih Sloge in Sloge Tabor, kdor je veren hodi k slovenski maši, vsi zahajajo v naše osrednje kulturno središče – v traški Kulturni dom – in zavzeto sledijo predstavam, ki jih ponuja naše Slovensko stalno gledališče, tudi sami so velikokrat soustvarjalci slovenske kulture,

saj veliko nastopajo na okoliških odrih, veliko pojejo, recitirajo, igrajo in še in še bi lahko našteval. A da bi lahko rekel, da so vsi 100% zaverovani v pojem matične domovine, v Slovenijo, ne! Tega prav res ne morem trditi. Pa ne, ker bi imeli kaj proti. Nasprotno! A je le dejstvo, da je ta domovina včasih zelo daleč: ni daleč jezikovno, včasih je daleč z vidika miselnosti, z vsebinskega vidika, v tradicijah.

Zato pa je prav naloga naših društev, da s posebnimi prijemi te razdalje skušajo krajšati. In tak prijem, za katerega so se že pred desetletji odločili pri SZ Sloga, so prav poletne odbojcarske priprave v Mežici. To so priprave v neoporečnem središču slovenstva, daleč od italijanskega sveta, sredi "slovenskega" zelenja, v središču, kjer živijo prijazni ljudje, kjer slovensko lahko razpravljaš o kralju Matjažu in njegovi vojski, ki imata tam domovanje, pa o Prežihovem Vorancu, za katerega so sicer marsikaj slišali v šoli, zdaj pa ga imajo tako rekoč pred sabo, v središču, kjer je rudnik klesal generacije ljudi in si ga danes lahko ogledajo kot svetovno muzejsko atrakcijo. Da! To je Mežica: to je tisti pojem, o katerem sem že prej govoril za

naše fante in dekleta. Seveda bi vse to ne bilo možno, če ne bi naši mladi naleteli na odlične pogoje, ki jih ta kraj nudi za športno rast: sijajna telovadnica, lepo urejena zunanja igrišča, peš poti, Dom Peca. Vse to predstavlja edinstveni miks, ki naše mlade navdušuje in iz leta v leto na novo orivablja v Mežiško dolino.

Pa še končna misel namenjena tistim, ki stvari vodijo, tistim, ki omogočajo iz leta v leto, da lahko projekt – poletne priprave – nemoteno steče. Tu mislim predvsem na Center za šolske in obšolske dejavnosti in njegove storitve, na njegov enkratni kuharski team, na občinsko upravo z županom Kreblom na čelu, ki se tudi sam že počuti tako, kot če bi bil naš, mi pa tako, kot če bi tudi mi bili njegovi. Hočem reči, da tudi ta občinska uprava zna in zmore z izostrenim posluhom prisluhniti našim potrebam in sproti rešuje vsako morebitno težavo, tako da lahko resnično zatrdimo, da so naši športniki v Mežici že desetletja pravzaprav "doma".

Tudi Mežica 2014 je za nami: v naših glavah in srcih pa že rastejo novi načrti in pričakovanja za novo izvedbo. Dragi Mežičani, ne boste se nas rešili kar tako. Nasvidenje v avgustu 2015!

Ivan Peterlin

»SLOVENŠČINA, KDO BO TEBE LJUBIL«?

Bliža se novo leto 2015. Kaj se bo zgodilo in kaj nam bo prineslo? Se bo naša slovenska skupnost z društvi, katoliškimi misijami in slovenskimi šolami v Nemčiji obdržala?

Kako polna usta lepih želja imajo starši, dedki in babice, da bi njihovi otroci, vnuki, to je tretja generacija, ohranili slovenski materin jezik. Je to uresničljivo ali so to le sanjske želje?

Pravijo, da vaja dela mojstra. Jezik je treba vaditi in ga govoriti kljub tujezičnemu okolju. Vendar se tega marsikdo premalo zaveda, saj pogostokrat že na ulici s svojim otrokom govori v tujem in ne slovenskem jeziku. Mladi starši vse prepogosto pozabljajo, da je njihov pogovor z otrokom skorajda edina možnost, da njihovi otroci govorijo slovensko. V tujezičnem okolju tuj jezik prevladuje na vseh področjih.

In če še doma popuščamo, potem bo naša slovenščina v tujini v bližnji prihodnosti le še petje zborov, ki imajo slovenske korenine.

V dobi multimedije imajo otroci možnost gledanja slovenskih otroških televizijskih oddaj, če jim starši to omogočijo preko satelita. Srednješolska mladina klepeta v klepetalnicah z vrstniki iz Slovenije po internetu.

Slovenske časopise in revije je možno prebirati po internetu.

Širom po Nemčiji imajo otroci možnost obiskovanja slovenskega dopolnilnega pouka. Številni starši, dedki in babice vozijo otroke na ta pouk iz drugih krajev in mest. Otroški nastopi, recitacije, petje in kratki skeči popestrijo marsikatero prireditev.

Na žalost se dogajajo stvari, ki nam niso v ponos. Tako sem doživel, da smo se z avtobusom peljali na izlet. Med izletniki je bila tudi peščica mlaj-

ših učenk in učencev. Medtem ko se je na poti prepevalo slovenske pesmi, so se starši pogovarjali z otroci nemško. Marsikateri, ki bi želeli, da bi njihovi otroci govorili slovensko, prepuščajo to zahtevno nalogo slovenskim učiteljicam in učiteljem, čeprav obstaja nenapisano pravilo, da so najboljši učitelji maternega jezika otrok njihovi starši. »Slovenščina, kdo bo tebe ljubil?«, če te nekateri zanemarjajo.

Že pred mnogimi leti so nemški jezikoslovci napisali tudi to: »Tisti otroci, ki ne obvladajo maternega jezika, se tudi težje naučijo nemškega jezika.« To je bilo namenjeno prvi generaciji Slovencev v Nemčiji. Časi so se spremenili. Veliko je mešanih zakonov, v katerih slovenščina vedno bolj izginja kot pogovorni jezik. Celo tam, kjer so številne matere Slovenke, so le-te zanemarile svoj materni

jezik in otrok niso naučile slovensko.

Znanstveno je dokazano, da se lahko majhni otroci brez težav naučijo dveh (ali več) jezikov: tako jezik matere kot jezik očeta, le, da morata oba starša govoriti z otrokom od začetka v njunem maternem jeziku. Kaj me še boli v Nemčiji? Žalosten sem, ko opažam, da se na sestankih nekaterih društev in njihovih skupščinah govori nemško. Zaradi enega prisotnega nemškega člana ali članice se priklanjamo nemščini? Po drugi strani pa si naša mlada država Slovenija prizadeva in finančno podpira slovensko skupnost v Nemčiji za organizacijo slovenskih kulturnih prireditev z namenom, da se neguje in ohrani naš slovenski jezik.

Upajmo, da se bodo sanjske želje kljub vsemu uresničile.

Dušan Čegovnik,
Essen, 19.11.2014

KMETICA LETA 2014

»KMETICA LETA!« Ja, lepo je slišati in lepo je sedaj, a vse do trenutka, ko sem svoje ime slišala po mikrofону, niti pomislila nisem, da se bi to lahko zgodilo, čeprav sem na poti na tekmovanje slišala kar nekaj zbadljivk svojih navijačic, stanovalskih prijateljic, ki so bile z mano. To bi v kratkem lahko bil povzetek dogodka, prireditve Kmetica leta, ki se je zgodila 16. oktobra 2014 v Zagorju ob Savi.

Pa da malo bolj opišem sam dogodek za tiste, ki se česa podobnega še niste udeležile, ki ne veste kako poteka izbor in ki

vas zanima, kako je vse skupaj izgledalo, bodisi iz radovednosti, bodisi zato, ker ste naslednja kandidatka, ki jo bo društvo predlagalo.

Najprej so seveda potekali pogovori znotraj društva, koga predlagati kot kandidatko našega društva na državni izbor kmetice leta, nato je padel predlog, da naj bi bila to jaz, saj sem od vseh, ki še doslej niso tekmovale, imela največ kilometrine v Zvezi kmetic Slovenije, veliko let dela v društvu ter kar nekaj aktivnosti, ki so mi zasedale čas poleg dela na kme-

tiji. Na začetku sem se predlogu upirala, nato pa sem pristala s pripombo: »Kar predlagajte me, če nimate koga drugega, samo zmagala itak ne bom!« Po razpisu tekmovanja za kmetico leta je bila na vrsti prijava, pisanje življenjepisa in obujanje spominov, kaj vse sem, predvsem v okviru društva, zveze in tudi sicer, na kmetiji vsa ta leta delala. Kar težko se je spomniti vseh podrobnosti, zato sem jih kar nekaj izpustila in skupaj s Tatjano in Darjo sestavila prijavo, ki je bila poslana na Zvezo kmetic. Morala sem si priznati, da je bilo vseh teh aktivnosti zelo veliko, ampak,

če delo opravljaš z veseljem, se mnogih svojih dejanj sploh ne zavedaš. Ob delu v društvu v vseh teh letih smo predvsem veliko klepetale, a hkrati veliko naredile. Preko dejavnosti tako v društvu, kot tudi v zvezi so se spletla poznanstva in prijateljstva, poleg tega pa sem sploh z dejavnostmi v zvezi spoznala veliko različnih zgodb, različnih kmetic iz povsem različnih krajev v Sloveniji. S sodelovanjem v Zvezi kmetic Slovenije sem spoznala kar nekaj prej nepoznatih zaselkov in čudovite ženske, ki so kljub trdemu delu bile polne energije in dobre volje. V okviru zveze kmetic smo v Sloveniji gostile kme-

tice iz Anglije, nato pa smo jim obisk tudi vrnile in njihovo deželo spoznale čisto drugače, kot če bi si Anglijo ogledali z agencijo.

Izbor kmetice leta je nato na zvezi po prejemu vseh prijav z življenjepisi potekal na način, da se je imenovala komisija, ki je prejela prijave brez osebnih podatkov kandidatke in ocenjevala le njihova udeleževanja, znanja in delo. Zmagovalka je tako bila izbrana že pred samo slovesnostjo, a tekmovalke in tudi obiskovalci o zmagovalki še niso vedeli ničesar vse do razglasitve, ki je bila povsem ob koncu prireditve ob dnevu kmetic. Na slovesno

prireditev je poleg ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano g. Gregorja Židana prišel tudi sam predsednik države g. Borut Pahor, kar je prireditvi dalo še dodaten pečat, predvsem pa mnogo večjo medijsko odmevnost dogodka.

Na sam dogodek sem skupaj s članicami upravnega odbora društva in pevskim zborom Vesele kmetice odšla čisto brezskrbno, saj niti v sanjah nisem imela pripravljenega scenarija, da bi zmagala. Ker pa se po navadi zarečenega kruha največ poje, se je tudi meni obrnilo vse na glavo, ko sem ob razglasitvi slišala, da sem postala zmagovalka. V trenutku me je prešinilo kar nekaj misli in prebliskov, kaj vse to pomeni, a trenutek resnice je nastal najprej že s tem, ko je bilo treba pred polno dvorano ljudi, v kateri so bili za nameček predsednik, minister in župan, imeti govor, ki ga seveda nisem imela pripravljenega. Nato pa so se aktivnosti z novinarji, fotografranjem in snemanjem odvijale v takem tempu, da časa za razmišljanje in tremo niti ni bilo.

Sedaj je ta »šok« mimo, zato lahko povem, da sem vesela, da sta ravno letos bila na prireditvi predsednik Borut Pahor in minister Gregor Židan, saj se to ne zgodi ravno vsak dan, da ti minister in predsednik podarita rožice in ti čestitata, stojita s tabo z ramo ob rami in se smejita v žaromete in nastavljata bliskavicam. Vesela sem prav tako, da se je prireditve skupaj s soprogo udeležil tudi naš župan g. Dušan Krebel in vse kmetice, ki so mi bile v oporo. Posebne pohvale in zahvala pa gre prav gotovo tudi Zvezi kmetic Slovenije, njeni predsednici Ireni Ule in njeni ekipi, da se je toliko trudila, da je prireditev tako dobro uspela.

Nikoli si nisem mislila, da je izbor kmetice leta tako odmevna prireditev, saj sem se po izboru soočila z različnimi televizijskimi snemanji, radijskimi oddajami, intervjuji in predvsem s prepoznavanjem ljudi na ulici in vsesplošnimi čestitkami.

Za vse, kar se je zgodilo, se še dogaja in bo še posledica tega dogodka se najlepše zahvaljujem društvu, ki mi je dalo možnost, da sem lahko v njegovem okviru aktivno sodelovala in ki me je predlagalo na izbor, čeprav tega sprva nisem bila ravno vesela. Hvala pa tudi Zvezi kmetic Slovenije in vsem domačim, ki so mi že prej pomagali in ki so sedaj, hote ali ne-hote, del vseh dogodkov, ki so posledica letošnjega izbora.

KMETICA LETA 2014 Milka Podričnik

Rojena 10. 8. 1962. Od leta 1982 živi z družino na hribovski kmetiji na Lomu nad Mežico, pred tem pa je živela na kmetiji na Breznici nad Prevaljami. Po izobrazbi strojni tehnik.

Aktivnosti v Društvu kmetic Mežiške doline:

- podpredsednica društva od leta 1992-1998
- predsednica društva od leta 1998-2006
- od leta 2006 do danes članica upravnega odbora društva

Aktivnosti v Zvezi kmetic Slovenije:

- 2 leti v nadzornem odboru ZKS
- 3 leta članica Upravnega odbora ZKS

Pomembnejše aktivnosti v sklopu društva in ZKS:

- pogostitev ob srečanju kmetijskih ministrov EU v Mariboru
- tekmovanja v kuhanju gobove juhe v Podvelki, kisle juhe v Jakobskem dolu
- soorganizacija tekmovanja za mlado kmetico leta 2007 na Ravnah na Koroškem
- predstavljanje društva v oddaji Dobro jutro na RTV Slovenija.
- sodelovanje s turističnim društvom Mežica pri predstavljanju pobratenih občin v Arnoldsteinu v Avstriji
- sodelovanje na pogostitvah, proslavah in prireditvah v soorganizaciji društva in različnih koroških občin
- pogostitev državnikov ob državni proslavi Rudolfa Maistra
- pogostitev državnikov ob Najevski lipi

Hobiji:

- folklor
- pohodništvo

Kmetija:

- obsega 17 hektarjev površin
- na kmetiji je poleg krav in pujsov še en konj, zajci in kokoši
- polovica kmetije meji na Republiko Avstrijo

100 let Čebelarske družine Mežica

*Internetni škrat je članek o praznovanju Čebelarskega društva
skril na redko obiskan kraj. Zato ga objavljamo z zamudo.
A morda je tako še bolje – opis častitljive obletnice bo naredil
decembrsko številko našega Šumca še bolj praznično.*

Mežice zelo hvaležni. Po končani prireditvi smo se skupaj okrepčali z dobrotami kmečkih žena, medico in golažem ter se povесilili ob glasbi Mežiških frajtonarjev. Ob tem jubileju smo izdali tudi čebelarski zbornik, v katerem smo predstavili 100 let dolgo pot čebelarstva v Mežici.

V dopoldanskih urah pa smo z otroškimi delavnicami - risanje na panjske končnice poskrbeli tudi za naše najmlajše in jih ob tem поблиžje seznanili z vlogo čebel v naravi.

Čebelarstvo na Koroškem ima zelo dolgo tradicijo, saj so se prvi čebelarji na območju Mežiške doline začeli zbirati že v letu 1864, ob ustanavljanju deželnih kmetijskih zadrug. Tudi ustanovitev Slovenskega čebelarskega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko v letu 1897 priča, da smo se koroški čebelarji že takrat povezovali. Vendar naši uradni podatki segajo v leto 1913, ko se je v Celovcu vršilo čebelarsko zborovanje, na katerem je bilo sklenjeno ustanoviti Slovensko čebelarsko društvo za Koroško, s sedežem v Celovcu. Naslednje leto so se aktivno ustanovljale čebelarske podružnice na Koroškem. Tudi v Mežici so napredni čebelarji leta 1914 ustanovili Čebelarsko podružnico Mežica, ki se je povezovala v zvezo Ojstrica. Čebelarska podružnica Mežica je pod tem imenom delovala do leta 1946, ko so

Čebelarji Čebelarske družine Mežica smo 14. junija 2014 v Narodnem domu Mežica s slovesno prireditvijo obeležili 100. obletnico delovanja naše družine. Uradnemu delu, kjer sta nas s svojim govorom pozdravila in vpeljala v dogajanje župan občine Mežica g. Dušan Krebel in predsednik ČD Mežica g. Pavel Praper, je

sledil bogat kulturni program – nastopili so otroci iz vrtca Mežica, Mežiški frajtonarji, otroški pevski zbor ter Mešani pevski zbor Rožnik. V okviru prireditve smo podelili tudi odličja Antona Janše II. in III. stopnje in priznanja zaslužnim članom. V tem letu je ČD Mežica za uspešno delo od Čebelarske zveze Slovenije

prejela odličje Antona Janše I. stopnje, katerega smo z velikim veseljem pokazali tudi širši javnosti. Celoten kulturni dogodek so popestrili tudi vabljeni čebelarji Koroške, ki so prišli v svečanih čebelarskih oblekah. Slovesnost se je zaključila s čestitkami in darili okoliških društev s Koroške, ki smo jim čebelarji

imeli mežiški čebelarji v gostilni Stopar ustanovni občni zbor in ustanovili Čebelarско družino Mežica, ki je pravno prevzela nasledstvo tedanje Čebelarske podružnice.

Čebelarška družina Mežica tako nosi isto ime že 68 let. Čebelarji Mežice smo ponosni na dolgoletno, uspešno in skrbno delo čebelarjev, ki so s svojim delom prispevali k ohranjanju in napredku čebelarstva. Predvsem pomembno je dejstvo, da so mežiški čebelarji kljub težkim pogojem čebelarjenja zaradi intenzivne

rudarske industrije in kljub veliki onesnaženosti Mežiške doline vseskozi ohranjali čebelarstvo. Naša dolina postaja vedno bolj zelena. Veseli smo, da je naše okolje, kljub intenzivni industriji, ki je ostala in se celo razširila na zapuščini rudarske industrije, ostalo brez večjih posledic in si želim, da bi tako tudi ostalo.

V ČD Mežica je trenutno včlanjenih 56 čebelarjev, prav njihova ljubezen, vztrajnost in veselje do čebel ohranja jo našo družino ter ob tem podarjajo našemu okolju

življenje in ohranjajo slovensko kulturno krajino. Ponosni smo, da še vedno ohranjamo tradicijo prirejanja družabnih večerov in strokovnih ekskurzij ter na uspešno delovanje čebelarskega krožka. Aktivno sodelujemo tudi na različnih sejnih, prireditvah in pri projektu medeni zajtrk v vrtcih in šolah ter se na ta način trudimo ozaveščati širšo javnost o pomembnosti čebel za naše okolje.

Mežiški čebelarji se zavedamo, da imajo čebele zelo pomembno vlogo v naravi, pred-

vsem pri opraševanju rastlin in s tem bistveno vplivajo na proizvodnjo hrane – kot pravi vsem poznan rek: »brez čebel ne bi bilo življenja«. Kljub temu, da nam vremenske razmere in vedno bolj onesnaženo okolje ne prizanašajo smo mežiški čebelarji trmasti in vztrajni in si upamo trditi, da bo čebelarstvo na območju Mežice živelo še naprej. »Naj medi!«

Upravni odbor ČD Mežica

Pavel Praper,
Predsednik ČD Mežica

15 let delovanja župnijske Karitas Mežica

Župnijska Karitas Mežica deluje pod okriljem Nadškofijske Karitas Maribor, ki je bila ustanovljena 12.10.1990 in je ena od šestih (nad-)škofijskih Karitas, ki skupaj tvorijo Slovensko Karitas. Prvenstvena naloga Karitasa je krepitev humanitarne in socialne dobrodelne dejavnosti na vseh področjih delovanja. V letošnjem letu mežiška Karitas obelžuje jubilejnih 15 let delovanja. Karitativno delovanje posameznikov v župniji je bilo opazno že vrsto let pred uradno ustanovitvijo Karitas, prav tako je bilo zaznati potrebo in željo po bolj organiziranem delovanju. Zato so se 24. 4. 1999, na pobudo župnika Franca Linasija, prostovoljke zbrale na prvem srečanju župnijske Karitas. Prisotnih je bilo 14 prostovoljk. Z leti se je število prostovoljk povečalo na današnjih 25 stalnih sodelavk različnih starosti, poklicev, različnih spretnosti in sposobnosti,

vendar s skupnim ciljem – narediti nekaj dobrega v duhovnem, materialnem in fizičnem pomenu. Glede na potrebe v kraju in naše sposobnosti je sestavljen letni program dela, ki ga po potrebi dopolnjujemo in spreminjamo. Zadolžitve so razdeljene na posamezna področja delovanja. Redna srečanja sodelavk so enkrat mesečno, občasno in po potrebi pa se sestaja odbor.

Področja delovanja

V oktobru 2000 smo imeli prvi dobrodelni koncert »ZA ČLOVEKA«. Istočasno je potekala prodajna razstava podarjenih likovnih del koroških umetnikov. Dobrodelni koncert od takrat organiziramo vsako leto, letos je bil tako že petnajsti. Učencem in dijakom, potrebnim pomoči, poravnavamo stroške za šolske potrebščine z lastnim denarjem in s pomočjo Nadškofije Karitas Maribor. Za nekaj osnovnošolcev smo krili del stroškov šole v naravi.

Organiziramo ustvarjalne delavnice pod vodstvom naših sodelavk in izdelujemo lastne izdelke s katerimi se čez leto

udeležujemo sejmov ob lepih nedeljah in sejmov v Črni, Mežici, na Prevaljah in Ravnah.

Vsem mežiškim starostnikom v domovih v Črnečah in na Prevaljah ob rojstnih dnevih pošljemo voščilnico, obiskujemo jih na cvetno soboto in jih obdarimo s snopi in pisankami, krajane nad 90 let razveselimo z majhno pozornostjo. Vsako leto v mesecu juniju pripravimo srečanje starejših, bolnih in invalidov pred cerkvijo sv. Jakoba. Na to srečanje povabimo tudi starejše občane iz obeh domov. Povprečno se je srečanja udeleževalo 50 do 60 občanov.

Vseskozi sodelujemo z ostalimi ŽK v naši dekaniji, škofiji in Slovenski Karitas. Povezujemo se tudi z drugimi sorodnimi društvi in organizacijami – RK, CSD, OŠ, DU in drugimi.

Najbolj razširjena oblika pomoči, ki jo izvaja ŽK pa je nudenje materialne pomoči v obliki paketov hrane in oblačil.

V začetku delovanja smo 2- do 3-krat letno s sredstvi, pridobljenimi iz lastnih dejavnosti, razdeljevale pakete s hrano

Karitas

– Karitasove košare. Prejemniki so bili presenečeni in hkrati veseli. Kasneje smo dodatno začeli razdeljevati tudi hrano, prejeta iz zalog EU od Nadškofije Karitas Maribor.

Slovenija je iz naslova evropskega ukrepa pomoči v letu 2013 razdelila več kot 4.000 ton hrane. Od tega je polovico delil RKS, polovico pa

Slovenska KARITAS. Naša država je za leto 2013 prejela evropsko pomoč v skupni vrednosti skoraj 2,6 milijona EUR. V mežiški Karitas je bilo v letu 2013 razdeljeno 7,5 ton hrane.

Kdo vse je upravičen do pomoči?

- Prejemniki denarne socialne pomoči;
- posamezniki ali družine, ki s svojimi dohodki presegajo cenzus za dodelitev denarne socialne pomoči;
- zaposleni, ki dalj časa niso prejeli plače;
- brezposelni, ki so zaključili z javnimi deli in niso upravičeni niti do nadomestila za primer brezposelnosti, niti do denarne socialne pomoči;
- posamezniki ali družine, ki se nenadoma znajdejo v težkih življenjskih, materialnih in socialnih okoliščinah;
- socialno ogrožene družine, starejši, otroci in mladina ...

V začetku je bilo prejemnikov pomoči od 15 do 20, danes je prosilcev okoli 200, vseskozi pa prihajajo novi in novi.

Čez celo leto imamo redna dežurstva sodelavk v prostorih ŽK in sicer 2-krat mesečno – vsak drugi in četrti četrtek od 17. do 19. ure: zbiranje in razdeljevanje

raznovrstne pomoči za ljudi v stiski, pomoč pri iskanju informacij in ustrezno usmerjanje.

Na človeka želimo in moramo gledati celostno, brez zadržkov, z veliko mero sočutja. Sprejeti ga moramo kot sebi enakega, kajti le tako ga bomo lahko razumeli ter ob tem poiskali najustreznejšo obliko pomoči. Pomoč ne sme biti le obljuba temveč konkretna dejanja in v danih okoliščinah primerna prosilčevemu gmotnemu, psihičnemu in duševnemu stanju.

Ne naveličajmo se, o delamo dobro, kajti, če se ne trudimo, bomo ob svojem času želi. Dokler torej še utegnemo, delajmo dobro. Za človeka odprtih rok je iskanje tistega, ki bo dar sprejel, večja radost od darovanja.

Spoštovani donatorji, darovalci takšne ali drugačne pomoči, vsi, ki se trudite in nam pomagate, vsi, ki darujete iz srca:

ISKRENA HVALA.

Župnijska Karitas Mežica

MEŽICA IMA SRCE

Dejstvo iz naslova tega članka ste občanke in občani dokazali z nujenjem pomoči po svojih zmožnostih mlademu Mateju Moriju, ki je po hudi prometni nesreči ostal priklenjen na invalidski voziček.

Na pobudo Karla Ritonje so v Društvu starodobnikov Mežiške doline zagnali akcijo za nakup električnega skuterja in jo uspešno izpeljali v pičlih 24 urah. Mateju so predali skuter, ročke za treniranje in nekaj gotovine. Člani društva so sodelovali tudi pri izvedbi prilagoditve dostopa do stanovanja oziroma postavitvi podesta ter prostora za hrambo skuterja.

V Dakar baru je njegov lastnik, Blaž Vačun, organiziral koncert petih glasbenih skupin, nekateri izmed nastopajočih so bili Matejevi sošolci ali prijatelji, vsi pa so se odpovedali honorarju. Izkupiček od vstopnin je znašal 450 eurov, lastnik jih je dodal še 200, še isti dan so v Dakaru denar predali Matejevi družini. Tudi izvedba koncerta z zasedbo Fauš Dur, Ditko in Milanom Kamnikom v mežiški športni dvorani je bila več kot uspešna. Zbrana sredstva je Matejeva družina prejela ob koncu koncerta, katerega pobudnica je bila Nataša Ketiš. Mežica, hvala! **(J. V.)**

Ideja za dobrodelni koncert za Mateja se je porodila že v septembru, ko je družina izvedela, da se bo fant kmalu vrnil domov. Ko smo pričeli s računanjem stroškov, ki bi nastali, da bi imel Matej omogočeno gibanje v stanovanjskem bloku, kjer živi, smo hitro spoznali, da bo finančna obremenitev za družino prevelik zalogaj. Skupina FaušDur je brez oklevanja priskočila na pomoč, ampak se nam prvotni predviden termin v mesecu septembru ni izšel, zato smo se odločili s koncertom počakati na pravi čas. Veliko dela in truda je bilo potrebnega, da bi izpeljali koncert kot se šika.

Naš namen pa je bil pokazati in dokazati ljudem, da je vse mogoče brez dodatnih stroškov in z veliko volje. Še enkrat velika zahvala Milanu Kamniku, Ditki Čepin in FaušDur Bandu, ki so napolnili športno dvorano v Mežici in z izjemnimi nastopi naredili koncert fantastičen. Zahvala tudi vsem, ki so pomagali pri sami pripravi dogodka. Znesek, ki smo ga zbrali in predali Mateju na samem koncertu je znašal 4.038,01 €. Vsem iskrena hvala za vašo dobrodelnost, hvala da ste nas z obiskom podprli in pomagali Mateju in družini.

Nataša Ketiš

Z zahvalo sta se na naše uredništvo obrnila tudi Matejeva starša, Simona Donik in Oto Mori, ki pravita takole:

»Zahvaljujemo se za pomoč pri izvedbi koncertov, ki so se odvijali za najinega sina Mateja, ki se je hudo ponesrečil aprila v prometni nesreči in postal paraplegik. Zahvaljujemo se organizatorjem koncertov v Trbonjah, v gostilni Dakar v Mežici in v športni dvorani Mežica. Zahvala gre vsem nastopajočim, ki so se z veseljem odzvali povabilu na nastop.

Veliko zahvalo smo dolžni izraziti obiskovalcem in posameznikom, ki so brez zadržkov želeli finančno ali kakorkoli drugače pomagati v tej brezizhodni situaciji, v kateri smo se znašli. Del sredstev je že bil namenjen obnovi celotnega stanovanja. Preostali del bo Matej potreboval za tedenske fizioterapije, dodatna zdravljenja, pri nakupu pripomočkov za drugačno življenje. Hvala še enkrat vsem!

Simona in Oto«

10 let delovanja društva invalidov Mežica

Društvo invalidov Mežica je v mesecu aprilu praznovalo 10-letnico delovanja. 28. 4. 2004 je bila ustanovna skupščina, kjer je bila izglasovana ustanovitev Društva invalidov Mežica. Na tej skupščini so bili sprejeti in potrjeni vsi akti, ki so potrebni za delovanje društva.

Izvoljen je bil tudi prvi Upravni odbor Društva invalidov Mežica, ki je zagotovil uspešno izvajanje vseh nalog in načrtoval delo za prihodnost novonastalega društva.

V vseh teh desetih letih je bila prioriteta društva izvajanje posebnih socialnih programov. Invalidom poskušamo omogočiti čim kvalitetnejše vključevanje v

družbo. Vključujemo jih v športne dejavnosti, družabna srečanja, ročnodelske delavnice. Omogočamo jim letovanje, ob praznikih obiskujemo člane, ki so v domovih starejših, bolne in osamljene pa obiščemo po domovih. Svojih članov se spomnimo tudi ob visokih življenjskih jubilejih (80 in več let).

Ob 10-letnici delovanja Društva invalidov smo članice ročnodelskega krožka pripravile razstavo ročnih del in pokazale, da se da z voljo, spretnostjo in dobri mi idejami marsikaj ustvariti.

Karmelina Pečovnik,
Ročnodelski krožek DI Mežica

S59EST

Hobi, ki postane v različnih kriznih situacijah in ob naravnih katastrofah še kako širše družbeno pomembna dejavnost, je radioamaterstvo. In o delovanju **RADIOKLUBA MEŽICA** – njegovo šifro sem vzela za naslov tega članka – mi je obilo zanimivih informacij povedal njegov dolgoletni predsednik g. Jože Lešnik.

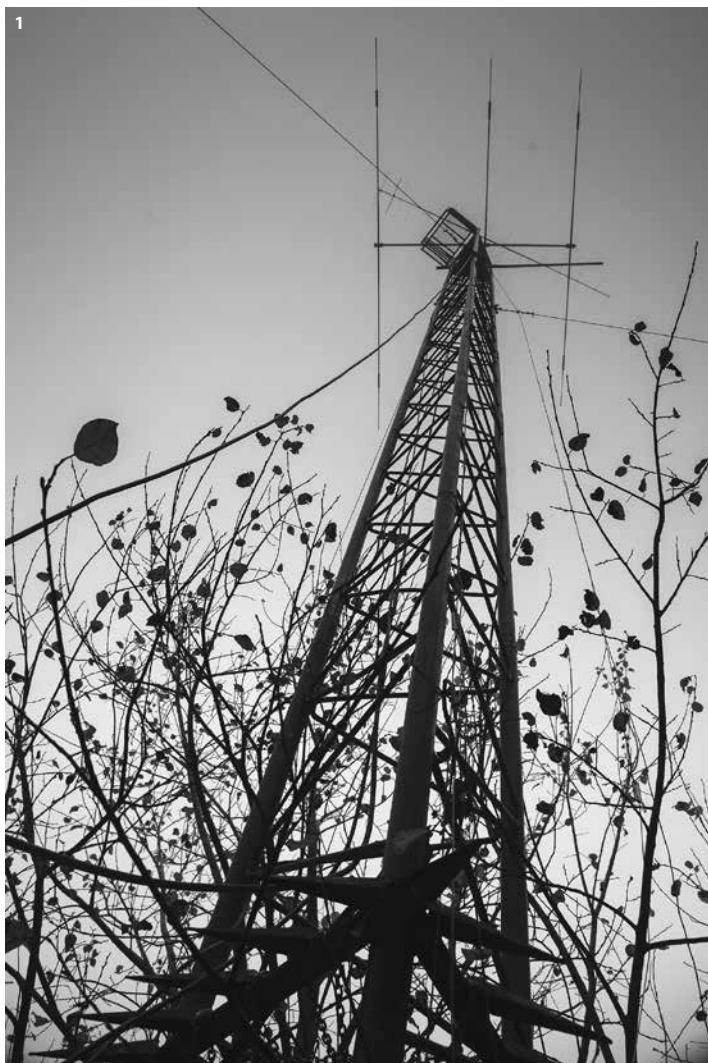
Ko je pred dobrimi 120 leti Nikola Tesla izumil radio in so ljudje spoznali možnost komuniciranja preko radijskih valov, so se pričela tudi

radioamaterska udejstvovanja. Za namene eksperimentiranja so bile radioamaterjem dodeljene določene frekvence, ki jih uporabljajo še danes.

Plod njihovega ljubiteljskega udejstvovanja pa so mnoge iznajdbe in izboljšave tako načinov vzpostavljanja zvez kot opreme. Zato naziv

amater pravzaprav ni povsem ustrezen.

Mežiški radioamaterji imajo zabeležen točen datum ustanovitve svoje radiosekcije – 18.5.1949 – za njen razvoj je bil takrat zadolžen g. Ernest Logar. V Žerjavu, v stari mehanični in elektrodelavnici, je bil sestavljen prvi aparat, ki je omogočal oddajanje in spre-

jem. A takrat sestavnih delov ni bilo tako enostavno dobiti kot dandanes; potrebno je bilo precej ustvarjalne inovativnosti, da je aparatura »zaživela«. Poglobljeno znanje s področja radiokomunikacij in elektronike poleg vzpostavljanja povezav omogoča amaterjem tudi intenzivno delo na razvoju opreme in aparaturne, mnogi še danes, kljub možnosti nakupa, aparature in opremo ljubiteljsko sestavljajo sami.

Najstarejši člani mežiškega kluba so Jože Samec, Karel Mastek in Adi Plaznik. Danes klub združuje 16 članov, ki mu nekateri kljub selitvi oz. bivanju drugje ostajajo zvesti. To je na nek način tudi bistvo RA delovanja, kot poudari g. Lešnik. Radioamaterstvo ne pozna (državnih) mej; ne ovirajo ga morja in oceani, ki ločujejo

kontinente; deluje v vseh vremenskih pogojih, ob vsakem času je možno vzpostaviti zvezo kamorkoli. S kupljeno ali pa s »home made« opremo je radioamater aktiven iz kluba, iz svoje sobe, z dopusta, iz avta, ali z vrha Pece (od koder so že leta 1960 prenašali smučarsko tekmo!). Res, da za delovanje aparature potrebujejo elektriko, a nikakor niso vezani zgolj na običajen dostop do nje. Akumulator in agregat sta še druga možnost, če klasično elektro napajanje ni možno.

Ob tem moj sogovornik poudari še nekaj. Radioamaterji se držijo nenapisanega, a zlatega pravila – med kontaktiranjem se izogibajo pogovorom o veri, politiki in spolnosti. Področja, ki jih ljudje na različnih koncih sveta in vzgojeni v različnih kulturnih okoljih razumemo

različno in bi zato lahko povzročala konflikte, tako sploh nimajo vpliva. Prav zato, meni g. Lešnik, se je radioamaterstvo kljub skokovitemu razvoju komunikacij (mobilna telefonija, internet) obdržalo in nič ne kaže, da bo zamrlo. Še posebej, ker je radioamaterstvo hobi, ki ga človek zlepa ne zanemari, opusti.

Kako pa radiozveza sploh deluje? Osnovni načini dela so trije: **kratki val (KV)** doseže neomejene veze po celem svetu, ne glede na pozicijo, kjer si. Z **ultrakratkimi valovi (UKV)** je možno doseči takšno razdaljo, kolikršno je vidno polje, zato je važna pozicija, s katere vzpostavljaš kontakt, na domet pa vpliva tudi moč postaje. Na ta način, pravi moj sogovornik, so člani dosegli najlepšo zvezo z vrha Pece do Francije, sam pa z ročno postajo povezavo z vrha Smrekovca do Portoroža.

Tretji, modernejši način, je **digitalno delo**, ko je vsa oprema (antena, radijski primopredajnik) povezana z računalnikom in se povezave vzpostavljajo preko njega. Obstaja še ATV, kar pa pri nas ni zaživel.

Vsak radioklub ima svoj znak, ki mu ga dodeli ZRS (Zveza radioamaterjev SLO) oz. Agencija za tele-komunikacije, APEK. Po 24.10.1992 so Mežičarjem znak YU3EST spremenili v **S59EST**. **S5** je Slovenija, **9**

je številka kluba, **EST** označuje Mežico. Črkovanje je mednarodno določeno (EST se ob vzpostavljanju kontakta izgovori **Eko Siera Tango**), prav tako je RA delovanje urejeno z mednarodnimi sporazumi – torej ima radioamaterstvo status mednarodnih akterjev.

Tudi vsak posamezen radioamater ima svoj znak, ki ga pridobi po uspešno opravljenem izpitu. Znak mojega sogovornika je – S51LW (ex LK).

Kako konkretno poteka vzpostavljanje zveze, me je zanimalo. Najprej je treba izbrati način komuniciranja, me pouči g. Jože. Na voljo so: *telegrafija* (tipkanje na taster, znati je treba Morsejevo abecedo), *fonija* (glasovni kontakt preko radijskega sprejemnika/oddajnika) ter *digitalni način* (pisanje preko računalnika). Pogovori s tujci potekajo v angleščini, oziroma v jeziku, ki ga radioamater(ja) obvlada(ta).

Z izbrane frekvence nato oddaš **CQ** (splošen poziv za vse) **DE S59EST**, kar pomeni: jaz sem tu, me kdo sliši? Nato **stand by** oz. **pse k** v morseju, kar pomeni: končano (na enak način se zaključi vsak trenutni del pogovora, ko »daš« besedo tistemu na drugem koncu). Nekdo se odzove, vzpostavi vezo, povesta vsak svoj RA znak, ime, raport signala, mesto, od koder oddajata, skratka, izmenjata informacije

o sebi in svoji opremi. Veza je zaključena z zabeleženjem na QSL kartico, ki si jo oba radioamaterja preko QSL biroja pošljeta kot potrditev in dokaz prvič vzpostavljene veze. G. Lešnik mi ob tem pokaže zaje-ten kupček prejetih QSL kartic – z leti se jih je nabralo že kar nekaj tisoč.

Z mnogimi je stik vzpostavljen le za potrditev doseženega novega kontakta. Z nekaterimi se »ujameš« in kontaktiraš večkrat (g. Lešnik se je na tak način učil španščine), tu in tam pride tudi do obiska, srečanja v živo. Sandi Žagar je tako obiskal prijatelja s Cipra. Slovenski radioamaterji pa se seveda poznajo, srečujejo, tekmujejo, imajo tudi svoje glasilo – CQ ZRS.

Naslednje moje vprašanje, za katerega sem dvomila, ali ni preneumno, da ga sploh postavim, je bilo, če obstaja tudi neke vrste »turizem«, ko greš nekam na tuje in poizkusiš doseči nov stik od tam. Presenetljivo je bil odgovor: JA. S kratico **SOTA** radioamaterji označujejo oddajanje s točno določenih vrhov gora, **IOTA** pa pomeni vzpostavljanje vez z otokov. Poleg tega so še **ekspedicije**, ko se eden ali skupina radiooperaterjev odpravi v tujo državo – običajno so to take bolj eksotične, kjer RA ni posebno razvito in veze vzpostavlja od tam. Take veze so zanimive predvsem zato, ker je

možna le v kratkem časovnem obdobju, ko ekspedicija traja, potem pa nikoli več.

Kot posebno zanimivost mi g. Lešnik pove še za stik s Space shuttlom (iz Mežice), ko je bila glasovna veza vzpostavljena in potrjena z obeh strani, na žalost pa tej potrditvi ni sledila QSL kartica.

Specifično, specialno delovanje je še **vzpostavljanje zveze preko odbojev**, kjer se radijski valovi visoke frekvence odbijajo od Lune, zvezdnih oz meteorskih utrinkov. A za tako delovanje je potrebno veliko znanja, prakse in dolgotrajne priprave. Je pa zato na ta način vzpostavljena veza toliko več vredna.

Radijski valovi se odbijajo od ionosfere, zato ni nič nemogočega od nas vzpostaviti zvezo z npr. Avstralijo. Odvisno od lokacije oddajnika je takih odbojev več ali manj. Trikotnik, ko potegnemo namišljeno črto od oddajnika do ionosfere in nato nazaj do Zemlje, se imenuje HOP. Več hop-ov ko je, bolj se signal izgubi, slabši je kontakt in obratno: manj hop-ov, ko je, boljša, bolj čista in jasna je veza.

Kaj pa oddajanje lahko moti, onemogoča? Pravzaprav nič. No, morda Peca, če si tik pod njo, pa se hočeš povezati z Ameriko, pravi g. Lešnik. Mežica leži v nekakem kotlu

4

S51LW
 E-mail: S51LW@YAHOO.COM
 LOC: JN76KM

DATE			TO RADIO	
DAY	MONTH	YEAR		
UTC	Mhz		2-WAY	RST

JOŽE LEŠNIK
STRŽOVO 56a
2392 MEŽICA
SLOVENIA

RIG: _____
 ANT: _____
 PWR: _____

☐ PSE ☐ TNX QSL
VY 73!
THX for QSO and hope to meet you again!
 PSE QSL DIRECT OR VIA BUREAU

– v nasprotju z obalo morja, npr., kjer je vse odprto. A pre- tvornik na Plešivcu, klubska radijska postojanka, ki zaradi nekaterih nasprotovanj ne stoji v domači občini, ampak v prevaljski – na Belšaku, ter mreža repetitorjev, postavlje- nih po vsej državi, omogoča, da lahko veze vzpostavljajo tudi iz najbolj zakonitih krajev, od koder jih sicer ne bi mogli. To je še posebej pomembno ob elementarnih nesrečah, ko vse drugo odpove.

Tehnika in tehnologija se hitro in močno spreminjata. Prvi mežiški usmernik, sprejemnik in oddajnik, je z elektronskimi in velikimi transformatorji ter usmerniki tehtal dobrih 100 kg. Delo z njim je bilo težko, pred vzpostavitvijo zveze je bilo treba sinhronizirati od- dajnik in sprejemnik, pogosti so bili nehotni vklopi v redni radijski ali tv program. Zdaj je ista aparatura v velikosti avtoradia! Razlike so tudi v moči. Pri stari aparaturi je bil potreben KW, da je sploh pri- čela delovati, današnji za svoje delo rabijo le 100W.

Kot v vsaki dejavnosti imajo tudi RA različna tekmovanja. V okviru kluba ali osebno poiz- kušajo v različnih kategorijah doseči čim več stikov v določe- nem času, v čim večji razdalji, v vnaprej določeni obliki (foni- ja, telegrafija ...). Tekmovanja, koledar je določen vnaprej, so tako državna kot svetovna.

Slovenski radioamater se lah- ko udeleži tudi npr. ruskega tekmovanja – glede na pred- pisan čas in pogoje vzpostavi vezo z njihovim radioamater- jem, pa diplomo dobita oba. DXCC lista vsebuje vse države, plasma tekmovalca pa je tem boljši, kolikor več različnih držav doseže na različnih fre- kvenčnih območjih. Časovna tekmovanja se odvijajo ob posebnih dogodkih (olimpij- ske igre, svetovno nogometno prvenstvo ...), njihova pravila in zahteve so natančno opre- deljeni. Nekatera druga tek- movanja zahtevajo, da moraš delovati brez stacionarne po- staje, povezane z električnim napajanjem; taki so tudi tako imenovani »feel day«, ko greš nekam v naravo in vzposta- vljaš vezo s tistim, kar imaš s seboj. Letos so tako delali pri Najevski lipi in v Javorju.

Pred zaključkom se še enkrat vrnimo k širšemu pomenu radioamaterstva. Klub, ki delu- je po vseh zakonskih (včasih za ljubitelje preveč birokratskih) predpisih, se financira iz člana- rine ter dotacije domače ob- čine, ki pa se ob plačilu 12 m² velikega klubskega prostorčka v ND vrne direktno nazaj.

Glede na vključenost v po- dročje zaščite in reševanja se radioamaterji tako včasih počutijo premalo cenjeni in upoštevani. Kodeks ARON (Amatersko Radijsko Omrežje za Nevarnost) določa delova-

nje radioamaterjev ob naravnih nesrečah in nevarnostih. Zakon jih obvezuje, da v takih primerih vzpostavijo mrežo za celotno Slovenijo, po potrebi tudi meddržavno, saj je v kriznih razmerah to lahko edina možna povezava med ljudmi, predvsem pa med vsemi službami, ki skrbijo za reševanje – Civilna zaščita, vojska ... Tak je bil primer ob letošnjem žledu v Postojni, pa ob prekinitvi optičnega kabla na Idrijskem,

ko bi bili ljudje brez radiozveze odrezani od sveta, brez možnosti kakršnekoli komunikacije.

Ob tem g. Lešnik spomni še na vojno ob razpadu Jugoslavije. Mežiški radioamaterji so bili za ljudi iz Bosne in ostalih bivših republik edina vez, preko katere so tako begunci kot tisti, ki so na našem koncu živeli že dlje časa, lahko kontaktirali z domačimi. Med dežuranjem

v klubu so radioamaterji med 300 zvezami doživeli nemalo lepih, a tudi žalostnih trenutkov.

Kaj reči ob koncu. Radioamaterstvo ni le sedenje za primo-predajnikom, klepetanje in štetje doseženih novih kontaktov. Je dejavnost, katere pomena se zavemo šele, ko pride do situacij, ko smo nemočni in najbolj potrebni pomoči – ki je brez radioveze morda ne bi

dobili pravočasno.

Zato zaželim radioamaterjem še naprej uspešno delo, pa čim več podmladka, ki bo namesto igrice na mobiju prepoznal in vzljubil radioamaterstvo.

Čisto na koncu pa še en pravi RA pozdrav:

73!

Ida Paradiž

メブイツァ

Ste razumeli, kaj piše v naslovu? Nekateri ja, velika večina pa ne. Naj vam torej prevedem:

KARATE KLUB MEŽICA.

Še emblem: večji, beli krog predstavlja čistost namenov, manjši, rdeči, pa predstavlja sonce. Oba skupaj simbolizirata ravnovesje med nasprotnimi silami. Tak je znak **JKA** (Japan Karate Assotiation), kamor je vključena tudi JKA zveza Slovenije. Pri mežiškem klubu, članu slovenske zveze, je v manjši krog postavljen še karantanski panter.

Mežiški karateisti imajo odlično urejeno predstavitveno internetno stran, vseeno pa sem predsednika kluba, Florjana Reiterja poprosila, da mi še v živo pove nekaj o karateju in karatekah – to je pravilno poimenovanje tistega, ki vadi karate. Karateist je slovenska različica poimenovanja.

Ko ugotovimo, da **KARA** pomeni PRAZNA in **TE** pomeni ROKA, nam je brž jasno tudi, da **karate** pomeni **borilna veščina brez orožja**. Njen razvoj se je pričel na Kitajskem, od

koder so jo potujoči trgovci ponesli v svet. Še posebej so se takega načina bojevanja oprijeli v japonski provinci Okinavi, kjer se je karate nato intenzivno razvijal. Leta 1901 so ga celo vpeljali v šole kot del telovadbe.

Leta 1920 je mojster Gichin Funakoshi, oče modernega karateja, ta način borbe in udejstvovanja predstavil na Japonskem – in kmalu so karate vpeljali v šolo, na univerze ter v vojsko, saj so dojeli pomen treninga, ki z uporabo udarcev, blokad, brc in fint usklajuje mišično delo, dihanje in telesno dinamiko, obenem pa z vztrajno, težko vadbo karateisti zrastejo tudi osebnostno. Med drugo svetovno vojno je bil učni center na Japonskem uničen, a že nekaj let po vojni so ga obnovili, ustanovljena je bila tudi inštruktorska šola, ki deluje še danes. V njej je redno zaposlenih 30 inštruktorjev, ki vodijo tečaje tudi po svetu, 2x letno pa se v »štabu« odvijajo inštruktorski tečaj, ki se ga udeležujejo mojstri/inštruktorji z vsega sveta, in je namenjen standardizaciji/usklajevanju karate tehnik, kat, sodniških

pravil ... Na omenjenem tečaju lahko mojstri na priporočilo državne zveze klubov opravljajo izpite za mojstrske stopnje (DAN stopnje črnega pasu), večinoma za stopnje 5. DAN in višje.

Po letu 1950 se je karate pričel definirati tudi kot šport in ne le borilna veščina. Uvedene so bile druge metode dela (»vaje s kontrolo«), obenem pa so vse karate tehnike definirali na znanstveni podlagi (v sodelovanju z znanstveniki s področja medicine, fizike, matematike in drugih so na podlagi meritev opredelili načine stoje, udarcev, blokad ...ki karatekam kar najmanj škodijo pri intenzivni večletni vadbi in obenem omogočajo izvajanje tehnik z največjo možno hitrostjo in končno močjo). Natančno so določeni in poimenovani osnovni položaji telesa, smeri gibanja, različni bloki, brce in ročni udarci, prav tako natančno pa so po japonsko imenovani tudi ukazi in zahteve med treningom.

Tako je karate, ki ni več le borilna veščina ampak tudi šport, dostopen širšemu krogu ljudi.

Ti lahko svoj napredek v učenju preizkušajo na karate tekmovanjih in se brez možnosti večjih poškodb pripravijo na življenjske situacije, v katerih bodo lahko resne nevarnosti napada odvrnili s pomočjo znanja, ki ga premorejo.

Mežičarji so se kot sekcija ravskega kluba organizirali leta 1997, že naslednje leto so ustanovili samostojno društvo. Ob tem g. Reiter omeni najuspešnejše člane, ki so ali še delujejo na področju karateja: Leon Kauzar, Jože Penec, Borut Mauhler, Aljoša Lipavc.

Za vključitev v trening karateja praktično ni omejitev. Nekatere vaje se lahko izvajajo že skoraj takoj, ko otrok shodi, starejši ga glede na svoje zdravje in telesne zmožnosti lahko izvajajo kot neke vrste rekreacijo, vadbe so se že udeleževali tudi ljudje s posebnimi potrebami (Mb Down). No, priporočena je vključitev ob začetku osnovne šole, ko drobižki v štirimesečnem tečaju dvakrat tedensko spoznava-jo osnove karateja. Po predstavitvi v septembru se vsako leto

klubu pridruži okoli 10 novih članov, ki običajno prvo leto vztrajajo, potem se jih nekaj preusmeri drugam. Karate klub z Osnovno šolo sodeluje tudi v projektu »Zdrav življenjski slog«.

Tradicionalna vadba, ki jo sestavlja četrto ure ogrevanja, četrto ure ponavljanja tehnik, četrto ure **KUMITE** (nadzorovana borba dvojic) in četrto ure **KATE** (gibanje po določenih vzorcih, kombinacija različnih tehnik, ki včasih lahko izgleda kot ples), je za malčke seveda premonotona, zato vključijo še vaje za koordinacijo, za dinamiko in še kaj za »zabavo«. Veliko otrok si trening karateja predstavlja tako, kot ga vidijo v akcijskih filmih. Ko pričnejo z vadbo, pa ugotovijo, da je to predvsem trdo in vztrajno delo. Včasih je otrokom problem že petminutna tišina in malo daljša koncentracija, pravi njihov inštruktor. Ob tem poudari, kako zelo vadba vpliva tudi na oblikovanje osebnosti – preveč živahni se umirijo, dominantni se naučijo skupinskega dela, zadržani postanejo samozavestnejši, ponavljanje in vztrajnost pri vadbi pa se nemalokrat odrazita tudi v boljšem učnem uspehu. A vse to šele, ko otroci dojemajo, da namen treninga karateja ni premagovanje nasprotnika, še manj pa materialna nagrada za uspeh, česar

so navajeni pri marsikaterem drugem udejstvovanju. Materialnost karateistom ne pomeni nič. Pomemben je napredek tako na telesno gibalnem kot osebnostnem področju.

Ko govorimo o treningih, g Reiterja povprašam še o priklonih, ki sem jih opazila, ko so zapuščali telovadnico. S **priklonom** karateisti že ob prihodu izrazijo spoštovanje prostoru, kjer vadijo (**DOJO**), obenem pozdrav velja tudi vsem tistim, ko so že notri, je pojasnil. Ob pričetku treninga se vsi udeleženci postavijo v vrsto, pokleknejo in sedejo na pete. Sledi enominutna **meditacija**, ki se nadaljuje s pozdravom mojstrom na sliki, pozdrav inštruktor/učenci ter pozdrav vsem ostalim prisotnim mojstrom. Na seminarjih sledi še pozdrav vsem karateistom, ki so kadarkoli trenirali, tudi pokojnim. Priklon sledi tudi koncu treninga, odhodu iz doja, končani borbi. Spoštljivo obnašanje temelji na japonski kulturi. Priklon pred borbo tako pomeni spoštovanje nasprotnika ter sporočilo, da bo izvajanje tehnik fer, brez namernega prizadevanja poškodb.

Tradicionalna bela barva oblačil prav tako ponazarja čistost namenov oziroma odsotnost hudobnih motivov nasprotni-

kov med merjenjem moči. Ne, ne moči! Spretnosti in izvežbanosti, kakor smo razložili že prej. Pa začetnikom ni treba kar takoj kupiti **GI, DO-GI** ali **KARATE-GI**, kakor se imenuje kimono s hlačami. 20€, kolikor stane otroški, sicer ni pretirano, a novinci so sprva brez problema lahko v trenirki. Nekateri si potem na belino dajo všiti pismenke, ki ponazarjajo

je dosežena stopnja, temnejši je). V mežiškem klubu šolske pasove izposojajo in jih ob napredovanju le zamenjajo. **Mojstrski** pas je črne barve (tudi teh je 10) in pravi karateisti, ki menijo, da se učenje nikoli ne konča, verjamejo, da je šele 1. stopnja črnega pasu – ali **1. DAN** začetek resničnega spoznavanja veščine.

njihovo ime, ali kak drug okrasek, na tekmovalnih, kjer je dovoljen le en znak, pa je na obleki lahko ali emblem JKA ali grb države, ki jo zastopajo. Tipični dodatek, ki opredeljuje nivo, ki ga je posamezni karateist že dosegel, je pas – **OBI**. Prvi so **KJU** ali **šolski** – 10 jih je, ki so barvni (od belega, rumenega, oranžnega – višja, ko

Kaj pomeni glas, ki ga gledalci slišimo ob posameznih gibih? Je to zavestno dejanje ali le posledica giba, ob katerem se zrak sunkovito iztisne iz pljuč? **KIAI** – glas ob gibu – ima več pomenov: iz sebe iztisneš še več moči, ob glasu se poveča samozavest, pri samoobrambi z glasom ustrahuješ nasprotnika, nenazadnje pa to predstavlja zaščito telesa. Kako? V trenutku, ko se izvede gib in se zrak iztisne iz telesa, se napnejo vse mišice, ki s tem preprečijo hujše poškodbe ob udarcu v telo. Ob tem sem se spomnila še na predstave, ko karateist z udarcem z dlanjo prelomi desko ali zidak. Je to le za reklamo? Saj vendar mora strašno boleti! Na stvar je treba gledati širše, pravi predsednik mežiškega kluba. V manjšem delu je to morda res za popularizacijo karateja. A ukvarjanje s karatejem na Japonskem poteka malo drugače. Inštruktorji so profesionalci in od poučeva-

nja živijo (pri nas inštruktorji delajo volontersko). Pripravnik že v prvi fazi izberejo na podlagi strogih kriterijev. Tudi posamezni klubi na univerzah sprejmejo le najboljše, ki jih potem čaka hud trening. Za vsako tehniko morajo tako teoretično kot praktično vedeti vse. Del končnega testa za inštruktorja je test moči, ko mora prelomiti desko. Seveda je to stvar dolgotrajnega utrjevanja, ki ga do neke mere izvajajo tudi naši karateisti (sklece na prstih rok, vadba udarcev z različnimi udarnimi površinami telesa v makiwaro – upogljivo desko z distančnikom pritrjeno na zid). Seveda pa lahko take treninge izvajajo le odrasli, pri katerih so kosti, sklepi in vezi že oblikovani in čvrsti.

Kot smo že rekli, naši inštruktorji delajo brezplačno. Ker je karate poleg še nekaterih drugih dejavnosti zelo pomemben pri aktivni vzgoji

otrok in mladine, jim v Mežici telovadnice ni treba plačevati. Člani plačujejo članarino in izpite za napredovanje v višjo stopnjo, ves ta denar se steka v klubski fond, porabijo pa ga za izobraževanja, registracijo članov (če ni registriran, ne more tekmovali), za pomoč pri udeležbi na tekmovanjih, del pa za vsakoletno organiziranje poletnega tabora **GASSHUKU**. Tam izvajajo izobraževanja, polagajo izpite za napredovanje v višje mojstrske stopnje, seminar pa vedno poteka pod vodstvom karate strokovnjakov z Japonske. Seveda pa je gassuku namenjen tudi druženju (velika mednarodna udeležba).

Mežiški karateisti, ki so zelo ponosni na 2 medalji z evropskih tekmovanj (leta 2010 bron za ekipno borbo v nemškem Bochum-u (član SLO ekipe je bil tudi g. Reiter) ter srebro za posamezne borbe, ki ga je leta 2011 na veteran-

skem EU prvenstvu dosegel inštruktor Srečko Škvorc), so bili nadvse počaščeni, da so lahko leta 2005 v našem kraju gostili japonskega mojstra Tanako. Gashuku je bil takrat v Celju, mojster pa je en dan posvetil tudi koroškim karateistom. Škoda je, pravi g. Florjan, da Mežica nima možnosti nočitev in bivanja večjega števila obiskovalcev. Mežiška telovadnica je primerna, seminar bi bili v klubu sposobni organizirati, a ker se ga udeležijo od 500 do 600 ljudi, naš kraj enostavno nima kapacitet za njihovo nastanitev. Bi pa gasshuku Mežici lahko prinesel kar precej prihodka.

Moj sogovornik je s treningom karateja pričel že leta 1991 v KK Ravne, ki poleg KK Velenje deluje najdlje v Sloveniji. Njegov prvi trener je bil Roman Breznik. Že po treh letih se je Florjan udeležil mladinskega evropskega prvenstva na Poljskem, istega leta je uspešno opravil izpit za črni pas. Po letu 1998, ko se je KK Mežica osamosvojil, je bil tu sprva asistent vodji, Romanu Brezniku, po letu 2000 je prevzel najprej funkcijo predsednika, nato še glavnega inštruktorja. Dobrih tekmovalnih rezultatov je preveč, da bi naštevala vse, je pa poleg svojega treninga (do sedaj je dosegel že 4.DAN JKA) in treniranja drugih aktivnih še na organizacijskem področju – je član strokovnega sveta JKA SLO, mednarodni sodnik D stopnje, inštruktor/izpraševalec/sodnik A državne stopnje, predsednik častnega razsodišča ter vodja komisije za napredovanja za šolske stopnje. Brez izdane diplome in sprotne registracije za dosežen višji nivo karateisti namreč ne morejo dobiti na Japonskem izdane mednarodne registracijske knjižice, s katero se izkazujejo na tekmovanjih po vsem svetu. Z vso to svojo aktivnostjo g. Florjan še enkrat dokazuje in potrjuje, da je za pravega karateista karate

način življenja, ne le športno udejstvovanje.

Letošnji oktober je bil za nekatere naše karateiste s spremljevalci nekaj posebnega. Dva tedna je 24 Slovencev preživel na Japonskem, kjer je v Budokanu potekalo svetovno prvenstvo. Zanimivo je bilo že samo potovanje in ogledovanje Japonske, ob čemer sta bila posebej opazna dva nasprotna pola tamkajšnjega življenja. Estetiki stoji nasproti neizprosna, uglajenosti diametralno nasprotno obnašanje, ko se »sprostijo«, če naštejemo le dva primera. A za karateiste je bil seveda najpomembnejši, najzanimivejši obisk trinadstropne stavbe s številnimi vadbenimi prostori, zgrajene na častnem mestu, tik ob zunanjih zidovih cesarskega mesta, v kateri so se odvijala tekmovanja svetovnega prvenstva. Naši tekmovalci so se dobro odrezali. V konkurenci 54 držav in 1500 tekmovalcev je bila reprezentanca Slovenije med 10 najuspešnejšimi.

Poleg tekmovanj so se naši karateisti, s Florjanom vred, v Honbu-dojo (vrhovni JKA dojo) udeležili še petdnevnega treninga in mojstrskega tečaja. Karate, ki je po vsem svetu opredeljen kot športna panoga, ima na japonskem status kulturne dediščine, zato je tudi odnos do njega specifičen. In to doživeti v živo, je najbrž za vsakega karateista posebna želja, posebno doživetje.

Ob koncu le še tale misel: v karateju velja načelo, da ni druge priložnosti. Zato mora karateist vsako tehniko izvajati tako, kot da je od njene uspešne izvedbe odvisno njegovo življenje.

Kaj, ko bi se tudi mi, drugi, pri svojem delu malo večkrat obnašali podobno – premišljeno, odločno, spoštljivo do drugih, natančno in odgovorno.

Ida Paradiž

KOROŠKA PRAVLJIČNA BITJA

za en dan odprla vrata v magični svet

V soboto, 27. 9. 2014, smo skupaj preživel naš 5. nepozabni pravljичni dan, ki je požel izjemno zadovoljstvo tako odraslih kot tudi otrok. Pravljīčni dan kralja Matjaža, ki ga organizira Turistično društvo Mežica, je vsako leto deležen večjega obiska, tudi iz drugih krajev po Sloveniji, in navdušujočih odzivov, kar pa je vsekakor največje in najdragocenejše plačilo za naše delo – otroška sreča in zadovoljstvo odraslih obiskovalcev, staršev, vzgojiteljev nas krepi z novim ustvarjalnim zagonom, da bomo koroško pravljico ustvarjali tudi v prihodnje.

se ji je v košari s cveticami nekaj čudno lesketalo ... Skupaj s pastirčkom so se odpravili iskat to skrivnostno žensko bitje, ko jim nasproti pride žal žena, s košaro, polno cvetja, med katerim pa se je nekaj lesketalo ... Bili so kraljevi zlati cekini in bonboni! Žal žena je zanikala tatvino in povedala, da je dragocenosti našla na travniku, ko je nabirala zdravilne rastline. Dodala je še, da je vse skupaj želela stresti v potok, morda bi to

Z željo, da bi pravljīčno prireditev naredili dostopnejšo večji množici ljudi, smo prireditev z obronkov gore Pece prestavili v skrivnostne gozdove, ki obdajajo Mežico, in sicer so letos pravljīčna bitja svoje zavetje poiskala pod krošnjami dreves na Ribniku. Bil pa je še en razlog, zakaj so se koroška bitja letos spustila nižje, iz objema gore Pece ... Pri mostu na Stržovem je otroke ves razburjen pričakal pastirček in vsem zbranim povedal, da se letos niso izgubile njegove ovce, niti Alenčica od kralja Matjaža, ampak je kralju nekdo ukradel zaklad, medtem ko je spal. Le kdo je bil zviti tatič? Pastirček je poprosil otroke, naj kralju Matjažu pomagajo najti zaklad, saj je pretaknil že vsak kotiček gore Pece, a njegovih dragocenosti ni bilo nikjer, zato se je spustil nižje v dolino. Kralj Matjaž je menda tistemu, ki bo

našel zaklad, obljubil čudovito nagrado. Tako so se podali na pot. Med drevesi v gozdu se je skrival Perkmandelc, ki je imel žepe na suknjiču čisto polne bonbonov in cekinov, zato so bili sprva prepričani, da je on prebrisan tatič zaklada. A škratu je vse zbrane uspelo prepričati, da tega ni zakrivil on, ampak morda nekdo, ki rohni po gozdu in se glasno krohota ... Otroci so se odpravili dalje – krohotajoč se in glasen divjak ni bil nihče drug kot gozdni mož! Ta je pod ovčjo kožo skrival dobrote, ki so bile last kralja Matjaža, a je otroke prepričal, da jih je našel gozdni poti, ko je hodil do potoka, da bi si pripravil večerjo in ohladil noge. Povedal je še, da on ne potrebuje cekinov, saj v gozdu ne moreš ničesar kupiti z njimi, bonbonov pa ne je, ker se mu preveč lepijo na zobe. Fuj! Dodal pa je še, da je videl lepo ženo, ki

čudo nenavadnega okusa pojedle ribe ... Po tihem je povedala, da je slišala kričanje in pokanje, in da ne ve, ali so bili pastirji z biči ali kaj drugega ... Morda je to bitje, ki tako neznansko razgraja, zviti tatič! Otroci so vztrajno in polni novih informacij nadaljevali iskanje dragocene zaklada, ko jih je pot pripeljala do gozdne jase, kjer so zaslišali šklepetanje, vreščanje in pokanje. Nenadoma se je pojavila ajdovska deklica, ki je preseenečene iskalce zaklada podučila, da so ravnokar slišali divjo jago, ki pa gotovo ni ukradla zaklada, saj je ta ne zanima, niti ne ve, kaj je to in kaj bi z njim počela, le kakšno sekiro si včasih izposodi. Nato so začeli sumiti, da je morda tatita prav ajdovska deklica – predpasnike je imela namreč sumljivo polne dobrot in cekinov, a je prepričljivo povedala, da je vse to našla na poti domov. Pristavila je še, da je videla nekega zelenca, kako je skozi gozd nesel veliko skrinjo ... In res! Ko so se odpravili dalje, so med drevesi pri ribniku ugledali nekaj zelenega ... Na tleh je sedel povodni mož,

ki je prešteval cekine iz velike skrinje. Misleč, da so zasačili tatiča, so se mu približali, a pastirček je umiril vse zbrane in dal besedo povodnemu možu, naj vendarle pojasni, kaj se je zgodilo. Povedal je, da ima na Koroškem veliko podvodnih kraljestev, kjer je spravljen tudi dragoceni zaklad. Sedaj je prišel pogledat svoje kraljestvo na Ribniku in z grozo ugotovil, da je ostala le posušena mlaka, njegovega zaklada pa nikjer! Pretaknil je vse gore in gozdove, nato je došel na Peco, kjer je pri votlini kralja Matjaža zagledal veliko skrinjo. Jezen jo je pograbil, ker je mislil, da je to njegov zaklad, in stekel nazaj v dolino. Sedaj, ko je odprl skrinjo, je videl, da to sploh ni njegov zaklad! Njegov zaklad je poln školjk in morskih biserov, to pa je le en kup zlatih kovancev, s katerimi nima kaj početi ... Pastirček je navdušeno naznanil, da so našli zaklad kralja Matjaža! A izgubljen je zaklad povodnega moža ... Nenadoma se je pojavila žal žena s skrinjo, polno morskih biserov in školjk. Povodni mož je presenečen zaklical, da

je to vendar njegov zaklad, žal žena pa je pojasnila, da je te stvari, ki ne ve, kaj so, nabrala v posušenem kraljestvu povodnega moža. Želela jih je nesti domov in se posvetovati s sestrami, ali so te čudne rastline morda zdravilne. Vrnila mu je zaklad, povodni mož je bil zavoljo tega presrečen. Vsi so se zadovoljno odpravili naprej do kralja Matjaža – z dragoceno najdbo. Kralj Matjaž je otroke presrečen obdaril kar z najdenim zakladom, pravljičnega dne pa s tem še ni bilo konec – na čudovitem travniku, obsijanem s toplim jesenskim soncem, so se otroci s starši in vzgojiteljicami okrepčali s sveže pečenimi rogljički kraljeve kuharice Berte! Kralj Matjaž pa je otroke prijazno podučil, da je v svetu koroških bitij vedno ogromno zanimivih dogodivščin, in jim obljubil, da lahko drugo leto v poštnem nabiralniku pričakujejo vabilo na novo razburljivo popotovanje skozi pravljični svet.

Nina Petek,
Turistično društvo Mežica

FOTOGRAFIJE: MIRO PETEK IN ROMAN ABRAHAM

ZAHVALA Turističnega društva Mežica

Iskreno se zahvaljujemo vam, dragi obiskovalci – otroci, ki v svoj svet tako navdušeno in srčno sprejemate pravljice, pripovedke ter njihovo dobroto in s tem odrasle vedno znova spomnite na izjemno vrednost tistega, na kar sami velikokrat pozabimo; starši, vzgojiteljice in učiteljice, ki ste vaše najmlajše spremljali skozi magični svet ter se veselili z njimi! Brez vas bi pravljična bitja ostala skrita globoko v gozdovih, tako pa jih

vsako leto prebudi razigran otroški smeh, s čimer skupaj ustvarjamo tople in neprecenljive spomine. Hvala tudi ravnatelju Osnovne šole Mežica Janku Plešniku in podžupanu Občine Mežica Miru Petku, da sta z nami preživela pravljične trenutke.

Pravljičnega popoldneva ne bi bilo brez zagnane ekipe s predano predsednico Lidijo Zapečnik, ki je polna idej in zamisli ter skupaj s preostalimi člani z vsem srcem oživlja skrite dragocenosti naše dežele. Velika zahvala gre igralcem, Dragu Miloševiću, Darji Komar, Jožefu

Ulceju, Evi Zorman, Jonu Petku, Arifu Bitiču in Andreju Uletu. Steber celotne dogodivščine je predana ekipa, ki se skriva v ozadju, a je za izvedbo še kako pomembna – za vsoto tehnično in strokovno pomoč gredo velike zahvale Robertu Zapečniku, Mirku Tomecu in Mateju Fortinu, ki so za na videz nemogoče podvige odkrili izjemne rešitve. Hvala Romanu Abrahamu, da je v fotografski objektiv ujel nepozabne trenutke in s tem povečal zbirko pravljičnih spominov. Pri tovrstnih projektih je vselej dobrodošla

tudi pomoč drugih društev, zato se toplo zahvaljujemo članoma IKDM Perkmandelci, Blažu Zapečniku in Andreji Podjaveršek, ki sta poskrbela za slastno okrepčilo otrok ter odraslih po razburljivi pustolovščini, KD Pihalni orkester Rudnika Mežica.

Radi bi se zahvalili tudi občini Mežica z županom Dušanom Kreblom, ki naše delo spoštuje, vzpodbuja, podpira in ga finančno omogoča, ter kmetiji Klavž, po

domače Obretan, saj so nam odstopili prostran travnik, kjer smo skupaj za leto dni zapahnili vrata pravljичnega sveta, na katerega že vsi nestrpno čakamo, da zopet oživi.

Vsekakor se bomo še naprej predano trudili razveseljevati otroška srca in vam pričarati kakšno nepozabno popoldne v družbi pravljичnih bitij ter hkrati ohranjati našo neprecenljivo, edinstveno dediščino koroških pripovedk, ki so naš ponos in identiteta čudovite koroške dežele. In kot

pravi znan pisatelj Gilbert Keith Chesterton: »Pravljice so več kot resnične. Ne povedo nam le, da zmaji obstajajo, ampak da jih je mogoče tudi premagati.«

Zato se že sedaj veselimo naslednjega pravljичnega popotovanja z vami, saj lahko le skupaj premagamo zmaje in tako zapišemo svojo pravljico!

Nina Petek,
Turistično društvo Mežica

MEŽIŠKI REJ

Folklorno društvo »Pušlc« Mežica se predstavi

Za tiste, ki še ne veste: V Mežici že več kot leto dni pridno vadi 20 članov Folklornega društva Pušlc. Dolgo smo snovali in pripravljali prireditve, na kateri bi se širnemu občinstvu tudi uradno predstavili. To nam je uspelo v soboto, 29.11.2014, v Narodnem domu, kjer smo na prireditvi Mežiški rej ponosno stopili na oder in zaplesali pred domačim občinstvom. S tem smo »prebili led« in se tudi javno zavezali, da bomo od zdaj naprej aktivno sodelovali pri kulturnem dogajanju v Mežici.

Pa pojdimo na začetek naše poti. Že v septembru 2013 smo člani društva prvič zaplesali skupaj. In ker *dober glas seže v deveto vas* se je število članov hitro večalo. Pred novim letom je bil ustanovni občni zbor, v začetku januarja 2014 pa smo postali uradno registrirani. Ko zdaj pogledamo nazaj, je bil največji izziv na začetku izbira pravega imena za naše društvo. Za pomoč smo naprosili tudi domačine, naše prednike, sosede, sodelavce ... Izredno smo ponosni na to, da je ime, za katerega smo se vsi takoj ogreli, predlagal mežiški župan, g. Dušan Krebel.

O njem sploh ni dolgo razmišljal, ampak je v trenutku *ustrelil kot iz topa*: »Pušlc, bodite Pušlc. A ni to lepo ... Koroško ... ?« In smo postali in, upam, da tudi ostali mežiški »Pušlc«, ki želi trenutno bolj z oživljanjem tradicije naših prednikov ohraniti to bogato kulturno in etnološko dediščino, ter jo postaviti v zibelko bodočim rodovom Mežice in Mežiške doline. Prav tako kot smo se s plesom in narodno nošo omejili na Mežico in okolico, smo v tem okolju iskali tudi obliko logotipa. Našli smo mesojedo zdravilno rastlino s čudovitim cvetom, po imenu okroglostna rosika, ki ima v Sloveniji samo nekaj redkih rastišč in eno od njih je tudi zahodni del Mežice.

Člani društva imamo vaje najmanj enkrat tedensko po dve uri. To sta uri, polni ple-

sa, smeha, petja ... skratka dobre volje in radosti, ki sta v teh časih vsakomur med nami še kako potrebna. Med seboj smo postali prijatelji. Leta niso pomembna, iskrenost in prijazno srce pa zelo. In ravno te globoke vezi med nami so nam dale moč za organizacijo te prireditve.

V SSKJ je beseda REJ označena kot narečna koroška beseda, ki pomeni ples. Naslov prireditve »Mežiški rej« ima globlji pomen, saj želimo že z imenom povedati, da bomo plesali ples, ki so jih v našem kraju plesali naši predniki. Tudi noše, ki so že potrjene (skice in kroji so že narejeni) so nastale na podlagi slik, ki so nam jih velikodušno poiskali starejši domačini. Iskreno upamo, da bomo na naslednjem *Mežiškem reju* oblečeni v skladu s plesom, ki ga bomo predstavili.

FOTOGRAFIJE: ROMAN ABRAHAM

Na odru so se poleg G. Krebla, zvrstili številni gostje: PZ Gorna, FS Črički, Harmonikarji KD Prežihov Voranc, MePZ Rožnik, skupina Kar bo pa bo in gostje s Hrvaške, KUD Oštrc, pri katerih folkloru predstavlja tudi način življenja. To je društvo z dolgo in bogato tradicijo ohranjanja dediščine prednikov. Zato nam je še posebej v ve-

liko čast in ponos podpis listine o pobratenju z njimi, kar je bil tudi vrhunec same prireditve. Prepričani smo, da se bomo lahko od njih veliko naučili.

Prireditve nikakor ne bi bila tako dobra, če ga ne bi s svojim povezovanjem obogatila ga. Špela Šavc. Špelina

profesionalnost, glas in stas so dodali piko na i.

Neizmerno smo zadovoljni nad uspehom prireditve, saj je bil s tem poplačan naš trud in želja, da nas spoznate. Na tem mestu bi se še enkrat radi iskreno zahvalili vsem, ki ste nam izkazali čast in nas prišli pogledat, ter s prostovoljnimi prispevki dali veliko potrditev, da je bilo narejeno dobro delo. Prav tako ne smemo pozabiti na naše sponzorje in donatorje. Iskrena hvala vsem, ki ste nam prisluhnili in nam kakorkoli pomagali. To nam daje upanje, da prenašanje tradicije naših prednikov na bodoče rodove ne bo le naša želja, ampak bo postal živ mehanizem, ki bo bogato kulturno in etnološko dediščino Mežiške doline ohranjal in negoval.

Darja Maurič

PGD Mežica: oktober, mesec požarne varnosti

DNEVI ODPRTIH VRAT V PGD MEŽICA.

V oktobru, ki je mesec požarne varnosti, smo člani PGD Mežica odprli svoja vrata otrokom iz vrtca in osnovne šole Mežica, dobrodošli pa so bili tudi vsi ostali prebivalci občine Mežica.

V dneh od petnajstega do sedemnajstega oktobra, se je pri nas zvrstilo veliko število otrok in občanov, katerim smo predstavili delovanje društva, opremo in tudi nekatere gasilske reševalne tehnike. Na ogled smo postavili gasilska vozila, naš poveljnik, tovariš Tomaž Homer, je predstavil opremo, ki se nahaja v gasilskem vozilu, in pa tudi obvezno opremo, ki jo gasilec potrebuje, kadar gre v požar. Nato pa so otroci lahko preizkusili tudi različne tehnike reševanja; predstavili smo jim vršno tehniko, oziroma reševanje s pomočjo vrvi in najpogumnejši so se lahko pod budnim očesom našega člana in pripadnika gorske reševalne službe, tovariša Jurija

Mavriča, po vrvi tudi spustili in videli, kako to reševanje poteka v praksi. Nato smo jim predstavili gibanje po zadimljenem prostoru; eno izmed garaž smo zadimili z umetnim dimom, ki je zdravju popolnoma neškodljiv in otrokom prikazali, v kakšni situaciji se znajdejo gasilci, kadar morajo reševati ljudi iz gorečih stavb, kjer je vidljivost zelo slaba ali skoraj nična. Na pomoč so nam prišli tudi kolegi iz poklicne gasilske enote na Ravnah, ki so pripeljali avtolesteve, s katero so otroke dvignili visoko v zrak in jim tako omogočili pogled na Mežico še iz druge perspektive. Zelo veseli smo bili velikega odziva in pa zanimanja, ki so ga otroci in občani pokazali

za naše delo. Še posebej so nas razveselili otroci iz vrtca Mežica, ki so bili nad obiskom naravnost navdušeni, i in nasmeji na njihovih obrazih so nam poplačali za ves trud, ki smo ga vložili v organizacijo teh dni.

GASILSKA VAJA NA HOTELU LIPA IN PREVZEM NOVEGA GASILSKEGA VOZILA

Sobota, 25.10.2014, je bila za člane PGD Mežica prav poseben dan, saj smo na ta dan izvedli veliko vajo na hotelu Lipa in prevzeli novo gasilsko vozilo. Ob 10.00 uri je na hotelu Lipa zagorelo. Nekaj ljudi, ki je bilo ujetih v goreči stavbi se je zateklo na balkone in tako mimoidoče opozorilo, da v stavbi gori. Župan občine Mežica, gospod Dušan Krebel, je poklical številko 112 – režijski center za obveščanje in jih obvestil, da je v hotelu požar. Center je na kraj požara

poslal gasilce PGD Mežica, ki so si ogledali kraj in pričeli z gašenjem in reševanjem ljudi, ki so ostali ujeti v stavbi. Vodja intervencije, poveljnik PGD Mežica, tovariš Tomaž Homer, je po ogledu kraja požara ocenil, da je potrebna tudi pomoč sosednjih društev in tako aktiviral še PGD Črna na Koroškem in PGD Prevalje. Na kraj je prispela tudi policija, ki je pomagala pri usmerjanju prometa. Ker je nekaj ljudi ostalo ujetih na balkonih, je bila nujna tudi pomoč poklicne enote z Raven na Koroškem, ki so ujele ljudi reševali s pomočjo avtolesteve. Ljudje, ki so bili ujeti v požaru, so bili poškodovani, zato je na kraj dogodka prispelo tudi reševalno vozilo z reševalci iz zdravstvenega doma Ravne na Koroškem. Intervencija je bila uspešna, saj so gasilci uspešno pogasili požar in rešili vse ljudi, ki so bili ujeti v goreči stavbi. Reševalci so najhujše poškodovane odpeljali na

nadaljnje zdravljenje. Vaja na hotelu je bila zelo uspešna, saj so bili odzivni časi zelo kratki, gašenje in reševanje pa je potekalo v skladu z navodili vodje intervencije. Takšne in podobne vaje so nujno potrebne, saj konec koncev z njimi osveščamo ljudi, kako je potrebno ravnati in se odzivati v primeru, ko pride do resničnega požara ali kakšne druge nesreče! Kasneje tega dne pa smo člani PGD Mežica, pred Narodnim domom imeli slovesnost ob prevzemu

obljubil, da bo za novo vozilo vestno skrbel. Da bo vožnja z novim vozilom varna, ga je mežiški župnik, gospod Jože Hrastnik, tudi blagoslovil. Slovesnost so popestrili člani Pihalnega orkestra rudnika Mežica in gasilski pevski zbor Viharniki. Razveselili so nas tudi povabljeni gostje in člani iz sosednjih društev, ki so se udeležili našega praznovanja in nam tako izkazali podporo. Še posebej se za obisk zahvaljujemo članom PGD Vogrče iz sosednje Avstrije, s katerimi že dolga leta uspešno

prenosno motorno črpalko, vgrajeno visokotlačno črpalko in rezervoarjem za 600 litrov vode. Prav tako se v njem nahajata dva dihalna aparata, agregat, lestev, vitla in ostalo orodje. V njem je prostora za sedem oseb. Novo gasilsko vozilo ni velika pridobitev le za člane PGD Mežica, ampak za vse občane naše občine, saj bo prispevalo k večji varnosti in hitrejšemu ter uspešnejšemu reševanju pri požarih ter naravnih in drugih nesrečah. Ob tej priložnosti se še enkrat iz srca zahvaljujemo

kjer smo priredili gasilsko veselico z ansamblom Koroški kvintet, poskrbeli pa smo tudi za bogat srečelov. Zahvaljujemo se vsem, ki so prispevali dobitke za srečelov.

VSTOP V PROJEKT PRVIH POSREDOVALCEV:

Člani PGD Mežica se bomo vključili v projekt učinkovitejše uporabe AED (avtomatskega defibrilatorja), zato so se dočleni člani – gasilci iz Mežice udeležili tečaja iz oživljanja oziroma tečaja za prve posredovalce: »First responder«. Prvi

novega gasilskega vozila Iveco Daily 4X4. Predsednik PGD Mežica, tovariš Miha Pavše, je ključke novega vozila predal v roke poveljnika PGD Mežica, tovariša Tomaža Homerja, ta pa je gasilsko vozilo predal gasilcu in šoferju PGD Mežica, tovarišu Ivanu Lipavcu, ki je

sodelujemo. Nakup novega gasilskega vozila je bil nujno potreben, saj je bilo prejšnje dotrajano in neprimerno za naše razmere. Novo vozilo ima stalni pogon na vsa štiri kolesa, reduktor in zapore diferenciala in je primerno za okoliški teren. Vozilo je opremljeno s

vsem donatorjem, ki so nam pomagali pri nakupu vozila. Novega vozila smo zelo veseli, upamo pa, da ga bomo čim večkrat uporabljali le za vaje in ne za resnične požare in nesreče. Praznovanje smo nato nadaljevali pred gasilskim domom,

posredovalci bodo gasilci, ki bodo na podlagi aktiviranja regijskega centra za obveščanje priskočili na pomoč ob sumu na srčni zastoj, zadušitev ali nezavest. Pri srčnem zastoju igra čas ključno vlogo, saj minute odločajo o življenju ali smrti. Vsaka zamujena minuta

FOTOGRAFIJE: UROSH GRABNER PHOTOGRAPHY IN ARHIV DRUŠTVA

pomeni 10% manj možnosti za preživetje, v primeru, da nihče ne ukrepa. Po desetih minutah pa to upanje ugasne. Če torej oboleli v desetih minutah ni deležen ustrezne pomoči, je njegova usoda zapečaten. Občani Mežice smo od prve reševalne postaje, ki je na Ravnah na Koroškem oddaljeni deset minut intervencijske vožnje, prebivalci višje ležečih delov Mežice pa še več, zato bi bilo zelo smiselno, če bi bili ob sumu na srčni zastoj aktivirani usposobljeni gasilci z ustrezno reševalno opremo, ki bi do obolelega lahko prišli v veliko krajšem času. Na kraj bi prispele pred zdravnikom in reševalci in takoj začeli s temeljnimi postopki oživljanja – TPO. Odzivni čas od trenutka poziva do izvoza imamo v Mežici sla-

be 3 minute, kar bi lahko rešilo veliko življenj. Člani PGD Mežica moramo sedaj kupiti avtomatski defibrilator, ki bo vedno v gasilskem vozilu in na razpolago v primeru posredovanja. Aparat stane 2000 evrov in ker smo gasilci zelo omejeni z denarnimi sredstvi, naprošamo občane, da nam po svojih močeh pomagata pri nakupu, saj bo morda ta aparat odločil prav o vašem življenju. Vsakega evra bomo zelo veseli! Svoj prispevek lahko nakažete na tekoči račun: SI56 1010 0005 2950 549, odprt pri banki Koper, sklic: SI00-112, namen nakazila: AED. Na pomoč!

Za PGD Mežica napisala
Eva Zorman

DRŽAVNO PRVENSTVO v balinanju za leto 2014

V Škofji Loki je 16. in 17. septembra potekalo državno prvenstvo upokojencev v balinanju. Državnega prvenstva se je udeležilo 15 ekip iz 15 regij.

V torek, 16. septembra, je potekalo prvenstvo za upokojenke. Koroško regijo so zastopale balinarke DU Slovenj Gradec. V sredo, 17. septembra, pa je potekalo prvenstvo v moški konkurenci, koroško regijo so zastopali balinarji DU Mežica. Mežiško ekipo so sestavljali: **Alojz Kolar, Jožef Lah, Jakob Štrikar, Alojz Jevšnikar in Silvo Gračnar.** Mežiška ekipa je v predtekmovanju odigrala tekmi z ekipama iz Loške Doline in Kočevja.

Čeprav so izgubili obe tekmi, so namučili nasprotnike, ki ba-

linajo dlje časa kot naša ekipa in imajo v svojih vrstah igralce, ki so igrali v registriranih klubih, preden so se upokojili. Kljub tremi so igrali dobro in pokazali, da tudi na Koroškem dobro balinamo. Člani naše ekipe so bili z nastopom zadovoljni, še posebej Alojz Jevšnikar in Silvo Gračnar, saj sta se prvič udeležila tako velikega in pomembnega turnirja. Balinarjem naše sekcije, ki so nas zastopali na državnem prvenstvu, čestitamo za napet in borben nastop.

Tudi balinarkam DU Slovenj Gradec čestitamo za prikazano dobro igro in doseženo tretje mesto.

Vodja balinarske sekcije:
Florjan Podjaveršek

FOTOGRAFIJE: ARHIV DRUŠTVA

MARTINOV VEČER

16. novembra letos je MPZ Viharniki pod vodstvom Andreja Gorenjaka pripravil že sedmi Martinov večer, ki je bil ob 18. uri v Narodnem domu v Mežici.

Kot je vsa leta v navadi, so se tudi letos pevci MPZ Viharniki odločili, da bodo v koncertni program uvrstili koroške ljudske in narodne pesmi ter nekaj napitnic.

V celotnem programu so zapeli dvanajst pesmi, da pa večer ne bi izzvenel monotono, so nanj povabili tudi druge izvajalce. Že več let so na koncertu sodelovali starejši člani tamburašev Društva

upokojencev Ljutomer, ki bodo drugo leto praznovali 35. obletnico delovanja, zato bi se jim ob tej priliki zahvalili za njihovo udeležbo ter čestitali za jubilej. Pri Društvu upokojencev Ljutomer deluje tudi druga tamburaška skupina – **Tamburice iz Murice**, ki je na glasbeni sceni že več kot 15 let. Skupina je bila prisotna v štiričlanski zasedbi pod vodstvom **Anje Ferlin**, predstavili pa so se z devetimi skladbami. Opazila sem, da je našim gledalcem ta žanr všeč in so njihov nastop nagradili z bučnim aplavzom.

MPZ Viharniki in tamburaši so tesno povezani, zato so

slednji zmeraj pripravljeni nastopati pri nas. Kot so mi sami povedali, radi pridejo na Koroško, v Mežico, saj so veseli, da se tudi po končani prireditvi poslušalci radi poveselejo z njimi. Drugo leto zapored pa se je našim obiskovalcem predstavil legendarni Koroški kantavtor **Milan Kamnik**. Sam je predstavil sedem svojih pesmi. Med že znanimi pa je nekaj preurejenih starih skladb ter nekaj starejših posnetkov. 40 let glasbenega udejstvovanja je praznoval z izdajo jubilejne zgoščenke s 40 skladbami. Leta 1955 rojeni glasbenik igra pristno Koroško folk in country glasbo. V svojem bogatem glasbenem življenju je ustvaril mnogo pesmi, ki so tako rekoč že ponarodele. Jubilejni album je posnel v koprodukciji z znanimi glasbeniki v središču country glasbe v Nashvillu v Združenih državah Amerike. Izstopata dve novi skladbi, ki ju je predstavil tudi na tem večeru, z naslovoma »**Prijateljem v spomin**« in »**Grta pa douda**«, kar v prevodu pomeni »Gor in dol« in kot sem že prej omenila, je na njej nekaj preurejenih starih skladb ter

nekaj starejših posnetkov. »**Grta pa douda**« je best of Milana Kamnika, svoje pa so pri novih skladbah dodale tudi legende ameriškega countryja. Milan pravi, da ustvarja z dušo, saj se od glasbe v Sloveniji, sploh pa na Koroškem, ne da živeti. V njegovih skladbah je zaznati pridih aktualnega življenja, resničnih malih ljudi in socialnih stisk. Lahko bi rekli, da je neke vrste *Prežihov Voranc*. Ko zapoje z dušo in iz srca, se dotakne vseh, ki sta jim koroška in koroški jezik pri srcu. Ob zadnji zapeti pesmi je občinstvo povabil, da lahko po koncertu kupijo njegovo zgoščenko.

V zadnji zaključni točki koncerta so **MPZ Viharniki** zapeli še tri pesmi. Predsednik zbora **g. Jožef Libnik** se je zahvalil nastopajočim za prispevek, občinstvo pa povabil na druženje v malo dvorano, kjer je še nekaj časa odmevala glasba tamburašev.

Da je prireditev uspela, se moramo zahvaliti vsem nastopajočim, sponzorjem in ostalim, ki so sodelovali pri organizaciji koncerta.

Rozalija Libnik

Potomka kraljice trt zopet razveselila s svojo žlahtnostjo

*Spet trte so rodile
prijatli, vince nam sladko,
ki nam oživilja žile,
srcé razjásni in oko,
ki utopi
vse skrbi,
v potrlih prsih up budi!*
(France Prešeren)

V Mežici se sicer ne moremo pohvaliti s kakšnim večjim vinogradom, lahko pa se s trto, ki je v ponos kraju, saj je zaznamovana s prav posebno žlahtnostjo – je namreč potomka najstarejše trte na svetu, ki sicer domuje v Mariboru na Lentu. Hkrati pa je trta dokaz, da tovrstna žlahtna rastlina uspeva tudi na naših tleh – letos je namreč potekala že 4. trgatve mežiškega grozda, ki je v veselje vseh izjemno dobro obrodilo. Z veliko predanostjo za trto skrbi gospod Štefan Erjavec, ki skozi vse leto budno spremlja njeno rast. Na dan trgatve je vse zbrane občane nagovorila predsednica TD Mežica Lidija Zapečnik, nato jih je pozdravil župan Občine Mežica, gospod Dušan Krebel, dogodek pa je letos popestrila prav posebna gostja, gospa Milka Podričnik, ki je le dva dni pred svečano trgatvijo prejela častitljiv naziv kmetica leta 2014. Ob radoživih melodijah KD Mežiški Frajtonarji in razigranem nastopu Folklornega društva Pušlc smo opravili trgatve, mežiška modra kavčina pa je bila po pokušini obiskovalcev izjemno dobra. S svojo stojnico se je predstavilo Društvo vrtničkarjev Mežice, veselo druženje pa smo člani TD Mežica popestrili tudi s pečenim kostanjem in sladkim moštom, ki ga je naš član in vodja projekta, Miha Pavše, zgodaj zjutraj na kmetiji Pustnik »frišnega naprešal«.

Člani TD Mežica se zahvaljujemo kmetiji Pustnik, ki je podarila sladke mošt za obiskovalce na trgatvi, gospe Katji Peruzzi, ki nas je presenetila s sladkimi dobrotami, Komunali Mežica, Občini Mežica, gospe Brigiti Praprotnik in gospodu Mirku Tomecu za nesebično pomoč pri izvedbi trgatve, seveda pa gre velika zahvala tudi vsem obiskovalcem 4. trgatve mežiškega grozda. Vaš obisk je potrditev, da so druženja občanov in občank prijetno doživetje, kjer se snidemo, se poveseimo in pokramljamo o starih in novih časih v Mežici.

Turistično društvo Mežica
Lidija Zapečnik in Nina Petek

MARTINOVANJE V LJUTOMERU

V dogovoru z gospo Slavico Sunčič, predsednico Društva upokojencev Ljutomer, je naše društvo že tretjič zapovrstjo organiziralo Martinovanje v njihovih prostorih v Ljutomeru.

20. novembra smo se v jutranjih urah izpred našega društva odpeljali proti Ljutomeru. Bolj kot smo se bližali cilju, lepši je bil dan, sijalo je prijetno toplo sonce in vzdušje v avtobusu je bilo enkratno. Prisotni so predlagali, da se spotoma ustavimo v oljarni **Kocbek** pri Sv. Juriju ob Ščavnici in nabavimo bučno olje. Ob poti smo se ustavili tudi v mlinu **Žnidarič** v Precentincih in kupili nekaj njihovih izdelkov. Z odgovornimi iz Doma starejših občanov Ljutomer sem bila dogovorjena, da se ustavimo v njihovem domu, kjer so nam postregli kosilo. Kar malo smo bili začudeni ob njihovi prijaznosti in gostoljubnosti, čeprav smo se videli prvič. Ob tej priliki nas je obiskal novinar radia Pomurski val in me prosil za kratek intervju. Zanimal ga je namen našega obiska in kako se počutimo pri njih v Ljutomeru. Povedala sem, da smo v Domu starejših občanov sicer prvič, smo pa na Martinovanju v Društvu upokojencev Ljutomer že tretjič. Med pogovorom sem mu tudi zapala, da si obe društvi želita tesnejših odnosov in sodelovanja, ter srečanj pri nas in pri njih. Omenila sem tudi obisk njihovih članov pri nas v začetku septembra, saj so si v Slovenj Gradcu ogledali muzej in medicinarstvo. Žal, so si pri nas lahko ogledali samo rudarski muzej, saj so nekateri izmen njih že bili na

ogledu jame. Poudarila sem še, da si obe društvi želita pobratenja in da se bomo potrudili in le-to čimprej uresničili. Po kratki vožnji smo prispeli v dom Društva upokojencev Ljutomer, kjer so nas predsednica in nekaj članov društva tople sprejeli. V pozdravnem govoru je predsednica poudarila, da je v imenu članov in svojem imenu vesela, ker smo se zopet odločili, da martinujemo pri njih, in izrazila željo, da še naprej ohranimo pristne prijateljske odnose ter uresničimo željo o pobratenju.

Tudi z naše strani je bila dana zahvala za tople sprejem in organiziranje Martinovanja. Za njihov trud smo se oddolžili s skromnim darilom. Za kulturni program, v katerem je bil vključen tudi krst vina, je poskrbela skupina šestih članov, ki nam vsako leto ponazorijo njihov lep običaj. Po končanem obredu pa so nas zabavali starejši tamburaši Društva upokojencev Ljutomer. Ob prijetnih zvokih tamburic in ubranem petju ter dobri kapljici smo se tudi zavrteli.

Čas je ob dobri volji in pozitivni energiji vseh prisotnih hitro minil in ugotovili smo, da je čas za odhod. Ob prisrčnem slovesu od naših prijateljev smo si zaželeli, da se drugo leto spet srečamo, najprej pri nas v Mežici in za Martinovanje spet v Ljutomeru.

Povedati moram, da so Lotmerčani, kakor si sami pravijo, zelo odprti ljudje, prijazni, dobri po srcu, predvsem zelo preprosti in to največ šteje.

Rozalija Libnik

Prvega novembra 2014 je bila na starem pokopališču ob grobu padlih partizanov komemoracija, kjer so sodelovali Pihalni orkester Rudnika Mežica, moški pevski zbor Viharniki in instrumentalno recitatorska skupina iz Osnovne šole Mežica.

Govor predsednika Združenja borcev za vrednote NOB

Spoštovani.

V začetku novembra, ko praznujemo dan mrtvih, se nam obudijo spomini na preteklost. V tem času oživijo grobovi s čudovitim cvetjem in drobni plameni sveč ter nam poglobijo misel na pokojne. Ta jesenski čas z meglenimi jutri, s svojimi čudovitimi barvami narave, ki počasi ugašajo, nam dajejo občutek otožnega slovesa. Spominjamo se vseh, ki so nam bili dragi in se nam zdaj, ko ležijo na kraju svojega poslednjega počitka, zdijo tako boleče daleč. Vse kar so bili, vsi njihovi uspehi, misli, dejanja, upi, zdaj domujejo le še v našem spominu, ki ga tako neutrudno odnaša čas.

Tu se že leta in leta zbiramo pred spomenikom, ki govori o boju in pogumu fantov in mož, ki so ob koncu strahotne vojne morije ostali za vselej tukaj na mrtvi straži svobode. Njihov poslednji boj je bil del silovitega partizanskega upo-

ra proti okupatorju, kjer se je odločalo o usodi Slovenije, ki so jo zasedli tujci. V tem boju so svoje častno poglavje izpisali tudi borci, ki se jih danes spominjamo, kajti s svojo odločitvijo za upor so zavestno stopili v boj na življenje in smrt, proti strahotni vojaški sili in surovi ideologiji fašizma in nacizma.

Tu so pokopani partizani, vsak s svojimi sanjami, željami in pričakovanji, s svojo ljubeznijo, vsak s svojim načrtom za življenje in hrepenjem po skorajšnji vrnitvi v objem matere, žene ali dekleta. Žal, so padli v zadnji bitki svojega življenja in so svoje misli in čustva za vedno odnesli za obzorij, ki jih več ne dosežemo. A ostajajo z nami, iskreno so zapisani v naš spomin. Smo njihovi dolžniki. Kajti nihče od njih se ni potuhnil pred svobodoljubno odgovornostjo, ki mu jo je nalagala domovina, nihče ni svojih dolžnosti prenesel na druge, nihče ni klical drugih

in pričakoval, da nas osvobodijo. Osvobodili so nas ti hrabri borci, od katerih mnogi, žal, niso dočakali svobode.

Tudi v drugih krajih se danes spominjajo borcev, ki so padli v narodnoosvobodilnem boju, borcev, ki so padli v osamosvojitveni vojni za Slovenijo, zavednih Slovencev, ki so umrli v taboriščih v izseljenstvu in tistih, ki so padli kot talci. Vsi ti grobovi so danes odeti v cvetje, kar pomeni, da čutimo dolžnost do teh ljudi, saj so nam priborili svobodo, v kateri danes živimo.

Težko je razumeti, kako še danes nekateri vidni predstavniki parlamentarnih strank, res da opozicijskih, celo evropski poslanci podpirajo postavljanje domobranskih spomenikov z lažnimi napisi, s katerimi želijo prikriti kolaboracijo, kar je izdaja lastnega naroda in je zavrženo dejanje. Žal je mnogo ljudi zavedenih, te

sramote pa so krivi njihovi organizatorji in voditelji. V nasprotju s tem pa je pohvalno, da mladi iz naše osnovne šole soustvarjajo program komemoracije, kar pomeni, da bo tudi nova generacija častila ljudi, ki so dali svoja življenja za svobodo našega naroda, vse to pa je usmeritev vodstva šole, za kar ji gre iskrena zahvala.

Ohranjati moramo spoštljiv spomin na zgodovinske dogodke, kot je narodnoosvobodilni boj, kot je osamosvojitvena vojna in spomin na ljudi, ki so te dogodke ustvarjali.

Naši vsakoletni obiski so zato namenjeni počastitvi tega spomina, izkazovanju spoštovanja do umrlih, s tem pa tudi prizadevanju, da zgodbe preteklih generacij ne utonejo v tišini grobov, temveč ostanejo vrednota novih generacij.

Marjan Vončina

TUKAJ SO POKOPANI PARTIZANI TAUČNIK LENARD, VIŠOČNIK FRANC, KLANČNIK KAREL, VERČKOVIK MARTIN, HERMONKO FILIP, KOTNIK MIHKO, SAHMAN FRANC, PLAZNIK ALBERT IN STIRJE NEZNANI BORCI. VSI PADLI ZA SVOBODO V NARODNO-OSVOBODILNI BOJE 1941-1945 IN BLAJS JOŽE

MANJ STRAŠNA NOČ JE V ČRNE ZEMLJE KRILI
KO SO POD SVETLIM SONCEM SUZNI DNOVI

DRAGI OTROCI.

ZOPET JE LETO NAOKOLI,

ZATO VAM IZOBRAŽEVALNO KULTURNO DRUŠTVO MLADIH PERKMANDELCEI LETOS PRIREJAMO ŽE **17. BOŽIČNO-NOVOLETNI DIRENDAJ**. KER VAM VSAKO LETO POSKUŠAMO PRIČARATI PRAVLJIČNO DOGAJANJE, SMO TUDI LETOS PRIPRAVILI VELIKO PRESENEČENJ. VABIMO VAS, DA SE NAM PRIDRUŽITE **20. 12. 2014** PRED NARODNIM DOMOM V MEŽICI, KJER BOMO **OB 15:00** URI SKUPAJ S ČAROVNIKOM PRIČARALI BOŽIČKA IN NJEGOVE PALČKE. BOŽIČEK VAS BO POVABIL V ŠPORTNO HALO, KJER BOSTE LAHKO SKUPAJ S PALČKI USTVARJALI NA DELAVNICAH, PLESALI, PELI, SE IGRALI NA NAPIHLJIVIH IGRALIH, PEKLI KEKSE V PEKARNI MIŠ MAŠ IN SE OLEPŠALI V LEPOTILNEM SALONU.

MI VAS ŽE TEŽKO PRIČAKUJEMO
IN KOMAJ ČAKAMO, DA SE ZAČNE
»TA PRAVI« OTROŠKI DIRENDAJ.

ZA DRUŠTVO PERKMANDELCEI: EVA ZAPEČNIK

Da imamo med Mežičarji tudi izjemne in vrhunske glasbenike, je dokaz za to gotovo 32-letni Luka Pernek.

Vsestranski glasbenik, kitarist, pevec, pisec besedil, član bandov Farty Animals in FaušDur, nepogrešljiva polovica priljubljenega dua Tomaž in Luka, poleg tega pa intelektualec, hedonist, vsestranska umetniška duša in ne nazadnje – prijeten in zgovoren sogovornik. O glasbi govori iskreno, z globoko predanostjo, ljubeznijo, brezmejnem navdušenjem in s posebno iskro v očeh. Po pogovoru z njim si zaželiš, da bi v roke vzel kitaro in ti pričaral to ali ono glasbeno poslastico – evergreen, stari rock, ljubezensko balado, balkanski melos ... Lukov repertoar je namreč brezmejen in malodane neizčrpen – kot njegova predanost glasbi in vsej drugi množici stvari, ki jih v življenju rad počne. In ker jih opravlja predano, jih opravlja izvrstno in z največjo odličnostjo. Vse raznolike dejavnosti pa imajo svoje temeljno stičišče, ki jih povezuje in ki se tako ali drugače vselej stekajo vanj – glasba – začetek in konec in vse smeri neba.

VSE POTI so tlakovane z glasbo

Luka, tvoje življenje je bistveno zaznamovano z glasbo. Je tako že od otroštva?

Da, že od nekdaj sem imel interes za glasbo. Z mamom in babico kuhali, sem vmes navdušeno udarjal s pokrovkama. Starši so mi kupili otroško kitaro in harmoniko, navdušen sem bil nad obema, a na koncu je padla odločitev za kitaro. V času osnovne šole sem tudi dokončal nižjo glasbeno šolo.

Si morda že v tem času igral v kakšnem bandu?

Želja po bandu kot nekakšni kul družbeni formaciji, če se tako izrazim, se je oblikovala že v času obiskovanja glasbene šole. Dobival sem se z nekaj prijatelji, a nikjer nismo javno igrali. Vsekakor je bil to začetni entuziazem. Pot od tega sem nekako nadaljeval z Borisom Strmčnikom, s katerim sva iz tega banda prišla do Piksne, vmes so bili še sicer drugi bolj ali manj uspešni poskusi. S prvimi skupinami smo veliko nastopali na šolskih plesih in prireditvah. Takrat so se začeli tudi nastopi po klubih in gostilnah z Matjažem Kočanom, Borisom, Simonom Pušnikom, Miranom Žlebnikom ter v Avstriji z Gorazdom Čepinom, Moniko Pučelj, Lucijo Strelkelj, Klaro Zvonar, Nino Miglič in Vero Trafela, predvsem pa s Tomažem Golobom, s katerim sodelujeva še danes. Poleg vseh mojih rockerskih poskusov sva s Tomažem ves čas vlekla vzporedno zgodbo, na začetku še sicer nisva ime-

la čisto izdelane ideje. Letos pa mineva že 15 let, odkar nastopava skupaj na obletnicah, porokah, študentskih zabavah. Že v času osnovne šole sva nastopala na različnih prireditvah, spominjam se, da sva za božične praznike na pobudo učiteljev igrala v vrtcu v Žerjavu in Mežici. To so bile seveda pesmi, ki so se skladale z določenim okoljem in časom, tudi Ringaraja in Zima, zima bela, torej ne ravno iz rock zgodbe.

In kako se je začela zgodba z naslovom Piksna?

V Piksni nisem bil od samega začetka, ustanovili so jo Dejan Vončina, Matej Podričnik in Goran Hafner, pozneje je prišel Boris Strmčnik, jaz sem zamenjal Gorana. Takrat sem bil razpet med dvema vrstama glasbe: med rockom in glasbo, ki jo še danes igramo s Tomažem, Farty Animals in FaušDur bandom. Igramo namreč glasbo vseh zvrsti, ki jo imajo radi ljudje na splošno, razen narodnozabavne glasbe. Izbiramo repertoar po svojem okusu, glasbo, ki je kakovostna in nam je všeč. Nismo imeli teženj po klasični formi banda s CD-jem in avtorskimi skladbami. Avtorska glasba Farty Animals je nastaja zelo spontano, je kot nekakšna osebna izkaznica, pesmi pa so hudomušne, igrive, zabavne, so satirične narave in izražajo karakterno plat skupine. Pri Piksni pa smo ves čas ustvarjali avtorsko glasbo, takrat se je začela tudi zgodba z Dejanom Dimcem in njegovim glasbenim studiem. Takrat sem Piksni

predal ves material, kar sem ga imel, in to je tvorilo skoraj polovico gradiva celotne skupine; nekaj je prispeval Boris, drugo je nastajalo sproti. Počasi je nastajalo celotno glasbeno obličje Piksne, posneli smo material, nastala je plata, po kateri smo posneli še tri single, ki pa jih nismo izdali.

Imaš kaj nostalgije po tem pestrem rockerskem obdobju?

Hm, ja, nostalgija ... Veš, včasih se mi zdi smešno, ko govorim, da sem rocker po duši. Ker ne vem, ali to sem ... (smeš) Vsekakor imam rad rock, a nostalgijo imam po resnejši glasbi, ki se je ustvarjala v obdobju Piksne, a ni nujno, da je to (resnejša glasba, op. p.) rock. Piksna je odraz nekega obdobja, rane mladosti, nismo ustvarjali glasbe na prvo žogo, ampak je bila to vsekakor celovita oblika glasbe. Igrali smo avtorsko glasbo in tudi priredbe. Marsikdo mi je takrat dejal, da Piksna ni klasičen rock'n'roll ... A Piksna je bila prav to, resnični rock'n'roll, saj smo si bili člani banda med sabo zelo različni, imeli smo različne interese, zato je nastajala zelo raznovrstna glasba.

Podobna pestrost verjetno vlada tudi pri Farty Animals.

Seveda. Farty Animals so zelo spontana zgodba. V Črni je bil band z imenom Wild Rock Gentlemen; imeli so organiziran koncert na stadionu v Črni, a so se nekateri člani tik pred tem odločili, da ne bodo

več sodelovali. Dva člana skupine, Žan Grabner in Rok Divjak, pa sta bila odločena, da bosta koncert kljub temu izvedla; poklicala sta naju s Tomažem, bila sva pripravljena, izvedli smo koncert – a brez ene same vaje. S Farty Animals danes igramo kot band, a se prilagajamo tudi tipu zabave, zato velikokrat s Tomažem nastopava tudi sama. V osnovi smo si želeli ustvariti akustični koncept, in sicer iz povsem praktičnih razlogov: iz izkušenj sem vedel, da so električne kitare glasne, prav tako bobnar s palicami ... In zavoljo tega, ter tudi akustike prostora in podobnega, nekateri segmenti glasbenega ustvarjanja, ki so mi najbolj všeč, to sta melodija in besedilo, ne pridejo do izraza. Zato sem se odločil za rdečo nit banda: akustična kitaro, harmonika kot posebnost v rock'n'roll formi in slamnate bobnarske palice. S tem smo lahko v bandu ohranili zgodbo rocka in rock'n'rolla, hkrati pa lahko igramo tudi tišje, smo bolj poslušljivi in navdihujoči za širši spekter poslušalcev. Torej, Fartyji smo nastali tako spontano, da je še ime ostalo delovno. Mi smo zadovoljni z njim, čeprav se nekaterim ljudem zdi malce provokativen ... (se nasmehne).

Ja, ampak nekaj je kljub temu dobrega na tem – tako si ljudje neko stvar po navedi tudi lažje zapomnijo. Vsekakor ste zelo priljubljen band, ves čas lahko sledimo novicam o nastopih in vaši zažigalnosti.

Da, imamo namreč tudi zelo širok in raznovrsten repertoar – prek 250 skladb, med katerimi izbiramo, jih prilagajamo ... Ta repertoar je miks vsega – klasik, novejših hitov, evergreenov, starih rock komadov, ljubezenskih balad, te so bolj za žensko populacijo, sicer pa igramo za vse generacijske skupine in za najrazličnejše priložnosti. Pri glasbi lahko govorimo tudi o geografski zvrstnosti, nam je blizu Balkan, tako da smo v repertoar vključili tudi to zvrst. Seveda govorim o dobri balkanski glasbi, ne o turbo folku. Čeprav je to, kaj je dobra glasba, seveda zelo relativno. Glasba je odraz časa, ljudem ne moreš diktirati, kaj naj poslušajo. Danes iščejo predvsem hitro potešitev; mediji namreč ves čas izvajajo neko vrsto repesije, ko nas zasipajo in bombardirajo z negativnimi informacijami in pesimizmom, in posledično se ljudje v glasbo ne poglobljajo več tako intenzivno. Velik del krivde seveda nosijo glasbeni mediji, ker ne ponudijo nič novega. S tem pravzaprav ni nič narobe, a osebno menim, da je kompleksnejša glasba rešitev in izhod iz duhamornega vzdušja, ki dandanes vlada na vseh področjih življenja.

V to sem prepričana. Kakovostna glasba je vsekakor pot presejanja banalne ozkosti vsakdana. To verjetno še posebno čutite vsestranski glasbeniki, ki se temu dnevno posvečate.

Glasba mi je pomagala pri iskanju odgovorov na različna vprašanja in me na ta način bogatila. Še danes napišem kakšno besedilo, berem, poslušam druga besedila, se z nekaterimi poskušam poistovetiti ... V nekaterih besedilih nekako najdeš samega sebe in se tako počutiš bolje. Veš kaj je fantastično pri glasbi? Da lahko besedilo uglasbiš. Čudovito pesem, zapisano na listu papirja, lahko spraviš v glasbo.

Resnično fantastično. Glasba je zavoljo tega za številne kraljica vseh umetnosti.

Da, a danes je tako, da veliko ljudi glasbe sploh ne dojema več kot umetnost. Vedno več je glasbe »gasilskega« tipa, ljudje jo enačijo z zabavo, a določena vrsta glasbe od človeka zahteva več časa. Škoda je, da je danes to, da si doma zavrtiš celotno zgoščenko kakšne skupine, ne samo enega komada, postalo prava redkost. Namreč vsaka pesem na CD-ju ne govori zgodbe

ločeno, sama zase, ampak je le en del celotne zgodbe, zatoorej če poslušamo samo en komad, nam uide smisel celote ... Za to je kriv tudi nebrzdani razvoj tehnologije – ko so bili še kasetniki, se ljudem ni ljubilo previjati od skladbe do skladbe, ampak so se prepustili melodijam od začetka do konca. Z napravami MP3 je postalo vse povsem drugače. Sam sem še ujel nekaj te danes izgubljene pristnosti. Spominjam se, kako smo preživljali odmore v gimnaziji – z analizami albumov in menjavo CD-jev.

Si v času gimnazije morda razmišljal o vpisu na glasbeno akademijo?

Niti ne. Rad imam klasično glasbo, a nikoli se nisem želel profesionalno ukvarjati z njo niti je poučevati.

Kaj pa meniš o koroški in slovenski glasbeni sceni?

Kot sem že dejal, je glasba odraz časa. Mainstream mi ni najbolj pisan na kožo, zato občudujem akterje, ki mu zaradi takšnih ali drugačnih razlogov niso podlegli in ustvarjajo onkraj tega. To sta denimo Ditka in Milan Kamnik. Od slovenskih izvajalcev bi omenil skupino MI2. MI2 so bomba! Nisem njihov

hud oboževalec, a pri njih gre za zelo očiten izraz tega, kako sta beseda in glasba v nekem harmoničnem razmerju: izvajajo bolj mladostniško glasbo, ki ni prezahtevna, a je hkrati kakovostna in ni šund. To je band, ki je z leti vedno boljši. Ne bom pa rekel, da mi s področja mainstreama ni všeč nihče (nasmeh). Všeč mi je Magnifico. In pa LeeLooJamais. Še nekoga sem pozabil omeniti v kontekstu slovenske kakovostne glasbe – Iztoka Mlakarja, seveda!

In če še malce zajadrava na tujo glasbeno sceno ...

Nick Cave, Pink Floyd, Peter Gabriel, Đorđe Balašević, Bijelo dugme ... In da ne bom našteval vsakega posebej – seveda tudi cela zbirka legend starega rocka!

Legenda pa na Koroškem za najrazličnejše generacije ljudi gotovo postajaš tudi ti. Skupaj s Tomažem, Farty Animals, skupino FaušDur ... Kakšna publika te najbolj prevzame?

Vsa publika! Najrazličnejša, kakršna koli. Pomembno je le, da ima energijo. In da je odzivna. Naletel sem že na gospe, stare prek 60 let, ki so žurale bolj kot študenti. Veli-

Luka Pernek

FOTOGRAFIJE: APERTURIA PHOTO IN OSEBNI ARHIV

FaušDur

ko starih, upornih rockerjev je dejalo, da ko niso na odru, pogrešajo to energijo in ekstazo, zato so številni v drogah in alkoholu iskali tisto, kar jim je dala publika. Res je težko opisati občutek, ko množica zabuči pod tvojimi nogami in je prevzeta zavoljo tvoje glasbe. Nepopisno.

Torej ob vsakem svojem nastopu začutiš vzajemnost užitka – užitek, ki ga daješ občinstvu, in ti ga to povrača v enaki meri?

Seveda. Rad imam ta užitek. Že nasploh sem v življenju ekstremen hedonist. Rad imam dobro zabavo, rad dobro jem in kuham, ter vse to, skupaj z glasbo, poenotim v družinje. Sicer pa se s člani skupin družimo tudi v prostem času. Prosti smo, ko se smučamo in gremo na morje, kar pa decembra, ko imamo zasedene skoraj vse vikende, seveda ni mogoče (smeh).

Je glasba potemtakem tudi pomemben del tvojega prostega časa?

Vsekakor. Glasba, druženje, kulinarika in umetnost. Kljub temu da nisem športnik, se rad razgibam, da si tako pridobim tisto življenjsko energijo, ki je nujna tudi na odru. Poleg tega v prostem času

rad potujem s punco. Usedeva se v avtodom in jo mahneva v različna evropska mesta, raziskujeva naravo, kulturo, kulinariko, umetnost ... Tudi v svojih prostih trenutkih združujem oboje – glasbo in umetniške navdihe. Ni enega brez drugega.

Glasba je torej tvoj hobi. A ker si tako zaposlen s svojimi številnimi nastopi, se zdi, kot da so tudi del tvoje redne službe. Naše bralce sedaj že gotovo zanima, kam te ponese vsakodnevná pot, ki pelje v običajen delovni dan.

Poklicno se že 5 let ukvarjam z delom z otroki s posebnimi potrebami. Začel sem kot spremljevalec otroka s cerebralno paralizo, danes sem varuh na Tretji osnovni šoli v Slovenj Gradcu, kjer skrbim za učence, jih razgibavam in defektologu pomagam pri poteku učnega procesa. Kljub temu da nisem študiral defektologije, sem se najbolj našel v delu z otroki s posebnimi potrebami. Sicer si nikoli prej, preden sem poskusil, nisem mislil, da me bo to kdaj veselilo. Dokler me ni gospa Milena Konečnik, zdaj upokojena vzgojiteljica in pomočnica ravnateljice v vrtcu v Mežici, vprašala,

ali bi bil spremljevalec dečka Nejca s cerebralno paralizo. Privolil sem in bil pri tem zelo uspešen. Fanta sem naučil hoditi, iskal sem najrazličnejše metode, na primer s triciklom, berglami, in z dovoljenjem Nejčevih staršev in ravnateljice sem imel možnost poskusiti – in uspelo nam je. Otroek je shodil in to je bil zame, ter seveda tudi zanj, izjemen dosežek. Začutil sem, da moje poslanstvo ni le, da otroka nahranim in mu pomagam pri opravljanju njegovih osnovnih življenjskih potreb, ampak da lahko zanj naredim mnogo več. Z Nejcem pa sva še danes prijatelja. To delo sem tako vzljubil, da se v življenju ne bi mogel posvečati le glasbi. Vedno me je mamila pestrost različnih stvari, ki jih znam početi. Poleg tega pa lahko tudi na tem področju združujem stvari, ki me zanimajo – glasba je za otroke s posebnimi potrebami nadvse dobrodošla in jim veliko pomeni, zato na šoli pomagam tudi glasbenemu pedagogu. Sodelujem pri šolskem pevskem zboru, ki je zelo uspešen, za svojo šolsko skupino prilagodim in uglasim pravljičice, ki

jih lahko odigramo na gledališkem odru, ter učne teme, ki si jih prek pesmi lažje zapomnijo kot le prek frontalnega pouka.

Glasba pa bo vsekakor ostala del tvoje prihodnosti, spremljevalka v vsem, kar boš počel, mar ne?

Da, glasba bo ostala moj glavni hobi kot do sedaj. Rad nastopam s Farty Animals in FaušDur bandom. Včasih je vseeno treba dati prednost službi in spočitosti. Za otroke, tako kot za glasbo, potrebuješ dosti energije. Morda se bo v prihodnosti spet rodil kak nov avtorski projekt, gotovo bom napisal tudi še kakšno besedilo ... Na primer za glasbo, ki jo ustvarja Dejan Dimec skupaj z Lucijo Štrekelj in Slavkom Ivančičem, sem do sedaj napisal že nekaj besedil. Prihodnost bo gotovo zaznamovana z glasbo, tako ali drugače. Glasbe in nastopov nikoli ni preveč. Tega sem navajen. In mi je fajn.

O tem ne dvomim. Luka, hvala lepa za izjemno navdihujoč pogovor. Želim ti uspešno in nepozabno pot v prihodnost, tlakovano z glasbo.

Nina Petek

GRADIJO FRIZURE, PODIRAJO MEJE

Že kar nekaj časa Mežičarka, uvožena iz Črne na Koroškem, Petra Blatnik Maček je lastnica salona in vodja frizerske ekipe IN HAIR ART s Prevalj. Poleg ustvarjanja tistega, kar delajo vsi frizerji – torej barvanja in striženja vsakdanjih frizur, se loteva tudi zahtevnejših, drznejših, bolj nenavadnih naglavnih projektov.

V Petrinem salonu se ekipa mladih, znanja željnih frizerk, koloristk, kot sama pravi, vsako leto znova udeležuje različnih seminarjev, predavanj, festivalov in izzivov doma in v tujini. Njihov trud in delo vedno znova rojevata sadove in tudi to pisanje je posledica enega izmed teh. **19. oktobra so v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma na 15. Slovenskem frizerskem festivalu ekipe In Hair Art Teama uradno podelili priznanje in glavno nagrado za Naj trend kolekcijo 2014.**

Mačkova pravi: »Izbora smo se udeležile že četrtič. Vsakič smo zasedle prvo ali drugo mesto. Pod budnim očesom izjemne strokovne komisije, smo letos znova osvojile naslov zmagovalne kolekcije. Ime tokratne kolekcije je NOURBAN, pod njo pa smo se podpisale Petra Blatnik Maček, Mojca Čas, Manca Plesec in Metka Božič. Vsekakor pa je ob nastajanju kolekcije bedela in nad njo bdela celotna ekipa IN HAIR ART. K celostni podobi kolekcije so svoje pridali še Boštjan Polanec – pomoč pri

izdelavi kreative, Nina Jagodic – styling oblačil, Romina Regvat – make up, Ajda Horvat – digitalna obdelava in Mimi Antolovič, ki je stala za fotoaparatom. Delale smo s produkti Matrix.«

Mene je najprej zanimalo, zakaj frizure, ki jih ni mogoče nositi na cesto. Od Petre sem izvedela, da se frizerji predstavljajo z dvema kolekcijama – »nosljivo«, to so letos izvedle na fantih, in avantgardno, torej tisto, ki ni najbolj za v vsakdanjo družbo, s katero pa poskušajo doseči po frizerskih standardih nemogoče, preseči sami sebe, podreti meje. Za take frizure najamejo modele v agencijah, saj morajo znati nositi naglavni okras, se dobro postaviti pred kamero. Mačkova se tistega o podiranju meja zares drži, saj pravi, da ne mara ponavljanja za drugimi, pa čeprav ideje črpa tudi iz zgodovine, iz asociacij – najboljše padejo menda predvsem zvečer. Letošnja ideja je bila, z dvema besedama, *veliko volumna*. Pa se je začelo snovanje, načrtovanje, sestavljanje,

grajenje. Frizure so pravi arhitekturni projekti. Frizerke so želele to izvesti natančno in definirano. In to so naredile tako natančno in definirano, da so frizerji na podelitvi nagrade ugibali, s kako tehniko so prišle do rezultata. S šivanjem, morda? Ne, ni bilo šivanja, pa čeprav bi bilo, verjeli ali ne, tudi to mogoče in čisto po pravilih. Kaj pa ...? Izvedeli niso in tudi vi ne boste. To so vendarle majhne skrivnosti velikih mojstrov. Pardon, mojstric. In kako pridejo do omenjenih frizur? To, kar je končni proizvod na glavi, se začne v glavi. Koncept je narejen, pojavijo se vprašanja, kako do rezultata. Pogovori, poskusi, dodelave ... Od ideje do nagrade mine približno pol leta. Potem je malo pavze in delo za novo kolekcijo. In, nedvomno, novo nagrado.

Čestitamo ekipi, vam, bralke in bralci Šumca, pa veliko užitkov ob ogledu fotografij in ugibanju »Le kako so nastale?«.

Jerneja Vertačnik

Tam, kamor se podajamo tokrat, smo že bili. A nekateri deli sveta, še posebno tisti, ki so od nas zelo, zelo oddaljeni, so še posebej zanimivi. Zato je prav, da se tja odpravimo večkrat. Od Kalgoorleja, kjer smo bili septembra 2011, je kraj našega današnjega obiska oddaljen dobrih 40 ur vožnje z avtom, da po avtocesti prevozimo skoraj 4000 km!

MEŽIČARJI PO SVETU

Kdo ste in kje živite?

Sem Julija Ovnič. Živim na najmanjši celini na svetu, Avstraliji, natančneje v mestu Brisbane, ki je del Queenslanda oz. ene od šestih držav znotraj Avstralije.

Kako dolgo ste že tam in zakaj ste tja odšli?

Down Under sem se preselila skupaj s partnerjem Jašo pred približno 4 leti, razlog za selitev pa je bila želja po novih izkušnjah. Avstralijo sva izbrala predvsem zaradi nama vsečnega podnebja, geografskih značilnosti in kariernih možnosti.

V čem se nov kraj in vaše zdajšnje življenje najbolj razlikujeta od tistega prej?

Razlika je predvsem v podnebjju in naravi. Oba z Jašo obožujeva poletje, zaradi česar sva tudi izbrala Brisbane, ki ima najbolj milo klimo. Poletje, kot ga poznamo Slovenci, traja tu od septembra pa tja do maja, včasih celo junija. Večino prostega časa preživiva "outdoors", veliko potujeva, hodiva na dnevne izlete in precej časa preživiva na plažah. Sicer pa najino vsakodnevno življenje tu ni bistveno drugačno od tistega prej v Sloveniji. Tu je prav tako potrebno hoditi v službo in če želiš biti uspešen, moraš prav tako pridno delati.

Kaj vam je tam najbolj všeč?

Odprti, spošteni in zelo prijazni Avstranci, poštena plača za pošteno delo, podnebje, geografske značilnosti in pa vsekakor lokalno živalsko kraljestvo s koalami in kenguriji na čelu.

Kaj najbolj pogrešate?

Vse domače, prijatelje in mamino kuho.

Z zadnjim se strinja tudi Jaša, zaradi česar sva mojo mamo že 'zakupila' za en mesec v naslednjem letu.

Kako pogosto se vračate / prihajate na obisk v domovino?

Do zdaj sva bila na obisku enkrat. Z mojimi starši imamo namreč dogovor, da se obiskujemo izmenično in zdaj so oni na vrsti, da ponovno obiščejo Avstralijo. Letalska karta je že kupljena, jaz pa že pridno planiram naše naslednje potovanje po Avstraliji. To bo njun drugi obisk in tako kot prvič bomo nekaj časa preživeli v Brisbnu, večji del časa pa se bomo potepali naokrog in raziskovali lepote Tropical North Queenslanda.

Kako vidite Mežico, ko pridete domov?

Kljub temu, da že od svojega 19. leta ne živim več v Mežici, saj sem od časa študija naprej živel v Ljubljani, bo Mežica vedno moj rojstni kraj in moj prvi dom. Vedno se je lepo vračati, obiskati domače in se dobiti s prijatelji in kavi v X.O.-ju.

Živi blizu vas še kaj Slovencev / Korošcev? Se srečujete?

V Brisbnu živi moja bivša gimnazijska razredničarka in učiteljica geografije, s katero se pogosto obiskujemo. Pred kratkim pa sta se v Brisbane preselila tudi dva Mežičarja, s katerima smo tudi v rednih stikih in trenutno ravno planiramo skupno kampiranje med božično-novoletnimi prazniki.

Ali v trgovinah najdete tudi kakšne izdelke iz Slovenije?

V Delikatesi Brusnica v Stones Cornerju, ki je predel v Brisbnu, nam gospa Mara postreže z domačimi klobasami, 'grum-

pi', kislim zeljem, klobasami, bučnim oljem, čokolinom, cedevito, fructalovim sokom ipd.. Kljub temu da sva na drugem koncu sveta, so nama na srečo slovenske dobrote še vedno na voljo.

Kaj vedno odnesete s seboj, ko se vračate z obiska v domovini / oziroma, kaj naročite tistim, ki vas pridejo obiskat?

Ko sva bila nazadnje v Sloveniji, sva s sabo odnesla bučno olje, domače salame, domač 'šnops' in med. Salama je na najino veliko žalost ostala na letališču, ostale dobrote pa so uspešno priromale v najino kuhinjo. 'Šnops' sva s sabo prinesla predvsem zato, ker sva Avstralcem želela pokazati, kaj je pristna koroška kapljica.

Tipična jed / pijača / kakšen poseben običaj v novi deželi?

Avstralska hrana in pijača sta verjetno prav zaradi ugodnega podnebja zelo kvalitetni, zato obilice dobrega sadja, zelenjave, mesa in kvalitetnega vina nikoli ne manjka. S prijatelji se pogosto srečujemo na klasičnih avstralskih 'BBQ-jih (barbeque)' oz. roštiljih, ki so enkratna in enostavna priložnost za druženje.

Ena tipičnih avstralskih jedi je definitivno Vegemite, neke vrste namaz, narejen iz mešanice kvasovega ekstrakta, zelenjave in začimb. Avstranci ga pogosto jedo za zajtrk, namazanega na popečen kruh s sirom in/ali avokadom. Vegemite ima precej močan in slan okus, in za ne-Avtralce po navadi velja, da ga ne marajo. Sama sem potrebovala skoraj tri leta, da sem se navadila na ta okus, zdaj pa priznam, da je Vegemite postal moj priljubljeni

zajtrk. Avstranci so prav tako nori na mesne pite, ki vsebujejo mleto meso z omako in so zelo popularen 'hand-sized takeaway'.

Poslušate slovensko glasbo? Katero?

Slovensko glasbo poslušam. Na mojem iPodu se najdejo Siddharta, Tabu, Kreslin, pa še bi lahko naštevala.

Kako obvladate tuj jezik? Primer kakšne besede s prevodom ...

Angleščino sem obvladala že ob prihodu v Avstralijo, seveda pa se mi je besedni zaklad v zadnjih 4 letih še izboljšal, sploh ker sem tu tudi dokončala magistrski študij. Vsekakor pa sem se morala navaditi na avstralski naglas in predvsem njihov sleng. Kot sem že omenila, so Avstranci zelo 'easy going' and 'laid back', in si radi olajšajo življenje s krajšanjem besed. Nekatere skrajšanke so dokaj samoumevne kot npr. 'brekki' (breakfast oz. zajtrk), barbie (barbeque oz. roštilj) ali pa 'sunnies' (sun glasses oz. sončna očala), medtem ko sem se druge, na primer arvo (afternoon oz. popoldan), morala pač naučiti.

Bi še sami dodali kakšno zanimivost, misel, sporočilo ... ?

Avstralija je čudovita dežela in nama nikakor ni žal, da sva se odločila za ta korak in se preselila 'Down Under'. Bi si pa želela, da bi bila Evropa bližje in bi bili obiski Slovenije lahko bolj pogosti. Ker obožujeva naravo in živali, poskušava vsak prosti trenutek izkoristiti za izlete in Avstralija nama nedvomno nudi ogromno priložnosti za raziskovanje narave. Vsem, ki v Avstraliji še niso bili, priporočam, da jo obiščejo in se prepričajo na lastne oči.

Torek, 2. 12. 2014

- 17.00 Glasbena predstava
za otroke; ROMANA, OTROCI
IN POSAST POZABAAA
ND Mežica
JKZ Narodni dom Mežica

Sreda, 3. 12. 2014

- 13.00 Okrogla miza - razprava o
delu in življenju Vinka
Mönderdorferja
Knjižnica OS Mežica
Občina Mežica
- 15.00 Slavnostna otvoritev kipa
Vinku Mönderdorferju
Pred OS Mežica
Občina Mežica

Četrtek, 4. 12. 2014

- 14.00 Otvoritev razstave fotografij
»Tako je bilo pred 20 leti«
in uradna otvoritev
doživljajskega parka
Info center Podzemlje Pece
Podzemlje Pece d.o.o.
- 17.00 Občinska proslava s
podelitvijo občinskih priznanj
ND Mežica
Občina Mežica

Petek, 5. 12. 2014

- 16.00 Otvoritev razstave klekljaric
»Cipke v prazničnih dneh«
Sejna soba v Občini Mežica
Ogled možen 6. in 7. 12.
od 9.00 do 15.00.
Društvo klekljaric Koroške -
sekcija Mežica

Sobota, 6. 12. 2014

- 08.00 12. Barbarin sejem na vasi
Center Mežice
TD Mežica

Nedelja, 7. 12. 2014

- 18.00 Dobrodelni koncert
FaušDur banda z gosti
Športna hala Mežica
Fauš dur band in gostje

Torek, 9. 12. 2014

- 17.00 Predavanje »Kako živeti v
novi dobi«, gostja
dr. Slavko Popadič,
biologinja Mihaela Logar
Gostišče Krebs
Pevska skupina Gorna ter avanturist
in popotnik dr. Dušan Kovač

Četrtek, 11. 12. 2014

- 16.00 Odprto prvenstvo Mežice -
streljanje z zračno puško
Strelišče ND Mežica
Strelsko društvo
Tone Okrogar - Nestl Mežica

Sobota, 13. 12. 2014

- 17.00 Zgodovinsko predavanje
o Rupnikovi liniji v
Mežiški dolini
ND Mežica
Društvo za razvijanje znanja
Klub Koratio
- 17.30 Predbožični koncert v
Podzemlju Pece;
gost Vlado Kreslin.
Koncert v rudniku bo tudi v
nedeljo, 21. 12. 2014.
Turistični rudnik Mežica
Podzemlje Pece d.o.o. in
TD Mežica

Torek, 16. 12. 2014

- 16.30 Krasitev novoletnega drevesca
Pred ND Mežica
OŠ Mežica in Vrtec Mežica

Četrtek, 18. 12. 2014

- 16.00 Začetek dogajanja pred ND
Pred ND Mežica
KUD Peca Mežica
- 17.00 Pohod z lučkami v neznano
Zbirališče pred ND Mežica
OŠ Mežica, PD Mežica in
Pevsko društvo Alenčice
- 18.00 S pesmijo v praznični čas -
prepevanje pevskih zborov
Pred ND Mežica
KD MPZ Mežiški knapi, KPD Sv. Lenart,
KD MPZ Rožnik, KPD MePZ Sv. Jakob,
Lovski oktet LD Peca-Mežica

Petek, 19. 12. 2014

- 19.00 Nastop Šole harmonike Rošer
in Ansambla Koroški kvintet
Pred ND Mežica
KUD Peca Mežica

Sobota, 20. 12. 2014

- 15.00 Božično-novoletni direndaj
Začetek pred ND, prihod
Božička in direndaj
v Športni hali
IKDM Perkmandelci
- 21.00 Zabava s skupino
Mambo Kings
Pred ND Mežica
KUD Peca Mežica

Nedelja, 21. 12. 2014

- 20.00 Jazz večer z Jazz šolo Ravne
in nastopom skupine Grushka
Pred ND Mežica
KUD Peca Mežica

Torek, 23. 12. 2014

- 17.00 13. Srečanje z Božičkom
Pri Palčkovi jami
g. Matevž Žlebnik in MPZ Viharniki
- 17.00 Lutkovna predstava
»Kdo bo zmagal«
Restavracija Polena
Super bice iz Mežice
- 21.00 Zabava z Modrijani
in DJ Neyem
Pred ND Mežica
KUD Peca Mežica

Četrtek, 25. 12. 2014

- 16.30 Uprizoritev živih jaslje
Pred ND Mežica
TD Mežica, Pevska skupina Gorna
- 18.00 Božično-novoletni
koncert PORM z gostom
Otom Pestnerjem
Športna hala Mežica
KD Pihalni orkester Rudnika Mežica

Petek, 26. 12. 2014

- 21.00 Zabava z ansamblom Die Kaiser
Pred ND Mežica
Društvo starodobnikov Mežica

Sobota, 27. 12. 2014

- 21.00 Zabava z Jeleno Rozga
in Prima Bandom
Pred ND Mežica
KUD Peca Mežica

Ponedeljek, 29. 12. 2014

- 21.00 Zabava z Ansamblom Okej
in DJ Borisom
Pred ND Mežica
KUD Peca Mežica

Sreda, 31. 12. 2014

- 22.00 Silvestrovanje s skupino
Farty Animals
Pred ND Mežica
KUD Peca Mežica

**VESELI
DECEMBER
V MEŽICI
2014**

UREDNIŠKI
ODBOR

župan
Dušan Kребel

odgovorni
urednik
Jerneja Vertačnik

direktor
občinske uprave
Blaž Šaloven

člani
uredniškega odbora
Jožef Libnik
Barbara Prevorčič
Nina Petek
Ida Paradiž

Glasilo Občine Mežica izhaja
4 x letno v nakladi 1.550
izvodov in ga prejmejo
vsa gospodinjstva v občini
brezplačno.

Vsem, ki ste s prispevki sode-
lovali, se najlepše zahvalju-
jemo. Prosimo, da s svojimi
prispevki tudi v bodoče
sodelujete, ker bo le na ta
način naše glasilo pestro in
zanimivo.

Prispevki ne bodo honorirani,
uredniški odbor pa
si pridružuje pravico do
njihovega izbora.

Oddaja dokumentov naj bo
na digitalnem mediju (tekstov-
ni članki v Microsoft Word-u,
fotografije pa priložene
ločeno v formatu jpeg ali tiff,
in sicer na resoluciji 300 dpi
s krajšo stranico najmanj 10
cm). Fotografije, ki ne bodo
primerne velikosti (npr. snete
iz spleta - 72 dpi / 70 KB)
ne bodo objavljene. Fizično
oddane fotografije, ki ste jih
prispevali, lahko po objavi
glasila dvignete na tajništvo
občine Mežica.

Svoje prispevke
pošljite na naslov:

Občina Mežica
Trg svobode 1,
2392 Mežica

info@mezica.si

izdala
Občina Mežica
www.mezica.si

lektoriranje
Jerneja Vertačnik

fotografije
avtorji člankov

oblikovanje
Jasna Kalčič Rajzer, atelje jk

tisk
Malex d.o.o.

naklada
1.550 kosov